

JUAÃ

BEÐEA BIA JESUCRITODËBEMA JUAÃBA BΛÐA

Jesu ume nĩbaða Juaãba naã cartada þasia. Poa 80are Epeso purude þaside þasia. Bariblrɿ cartade jaraé þla idjia þlɿdada. Åcɿrɿmaarã naã cartade Juaãba ara idjida “Jesuba bio quĩrĩã þl” trã jarabadjia (21:20-24).

Juaãba naã cartara djabarã itea þasia cawadamãrẽã ädjia Jesudebema ijãpedadara wãrãda. Idjaba jũmarã itea þasia Jesura wãrãda Åcõrẽ Warrada ijãnamãrẽã. Maã crĩcha dromara Juaãba þasia 20:31ne: “Jũma naãgɿra þasia bãrãba Jesura Åcõrẽba ëdɿl edabari diai jaraðada, Åcõrẽ Warrada ijãnamãrẽã. Mãwã ijãniblrɿ idjideba zocai þai arada erobeaðia.”

Naã cartade Juaãba ebuða cawabisia Jesura wãrãda Åcõrẽneba zesida. Maãgɿra naãrã cawabisia ëberãrãba jara panneba (1:1-51). Maãare cawabisia Jesuba ne ununaca siete o þlɿdeba (2:1neba aþa 11:44ðaa). Maãare Juaãba þasia Jesu beui carea þlɿdebemada (11:45ðeba aþa 17:26ðaa), idji igara þeaba jidadapeda crude beapedadaddebemada (18:1neba aþa 19:42ðaa) idjaba idji ijã þeaba idji ãrẽbaða unupedadaddebemada (20:1neba aþa 21:25ðaa).

Naã cartade Jesuba ebuðaara jaradiasia Åcõrẽ Jau-redebemada (3:1-8; 6:63; 7:37-39; 14:15-29; 15:26ðeba aþa 16:15ðaa, 20:19-23). Maã awara ebuða beþea þla Åcõrẽba idji Warra quĩrĩã þlɿdebemada (5:19-21; 10:17-18; 17:1-26) idjaba sãwã idji ijã þeara quĩrĩã þlɿda (3:16-17; 11:33-37; 13:1neba aþa 17:26ðaa).

Jesucritora Bedea abadaa

¹ Naãrãeda “Bedeã” abadada ðasia.* Mañ Bedea abadara Æcõrẽ ume ãbaa ðasia. Wãrãda Æcõrẽda mãwã ðasia. ² Idjira naãrãeda Æcõrẽ ume ðasia. ³ Idjideba Æcõrẽba ne jũmada osia. Idji neé Æcõrẽba ni cãrẽ sida oé basía.† ⁴ Bedea abadaba zocai ðai arada dia ðla. Mañ zocai ðai arara ãnaa quĩrãca ðla, mãñneba Æcõrẽba ëberãrãa idjidebemada cawabi ðl bẽrã. ⁵ Æcõrẽba cawabi ðlra pãĩmane urua eradrl ðl quĩrãca ðla. Mañ uruara pãĩmaba poya quiaéa.‡

⁶⁻⁷ Ëberãda ðasia Borocuebari Juañ abadada.§ Æcõrẽba idjira diabuesia ãnaanebemada bedeamãrẽã, jũmarãba ijãnamãrẽã. ⁸ Juañra mã ãnaaé basía, ãtebrl mã ãnaanebemada bedeadadja. ⁹ Nañ ëjũãne zeida ðadadrl mã ãnaa dji ara basía. Idjira jũmarã itea urua ðla.*

¹⁰ Mãlgl ãnaara nañ ëjũãne ðasia. Æcõrẽba idjideba nañ ëjũãra odamĩna nañ ëjũãnebemarãba idjira cawadaé basía. ¹¹ Bajãneba idji druadebemarãmaa zesia. Mãwãmĩna idjira bia edadaé basía. ¹² Baribrll idji bia edapedadarãba idjira ijãsidea. Mañ bẽrã idjia ãdjirãra ðlsia Æcõrẽ warrãrãda ðadamãrẽã. ¹³ Ædjira Æcõrẽ warrarã badaé basía ãdji papaba toadaeba wa ãdji djibarirãneba. Ætebrll Æcõrẽbrll idji warrarãda ðlsia.

* ^{1:1} Mãñ versículo de Juañba Jesucritora Bedeada trl jarasia. Ara mãñ quĩrãca Jesucritora Bedeada trl jarasia Apocalipsi 19:13de. † ^{1:3} Proverbio 8:22-31. Æclrl judiorãba jarabadjidaa Bedea abadara Æcõrẽ necawaada. Acldua 1 Corinto 1:30. ‡ ^{1:5} Mãñ uruara pãĩmaba poya quiaéa. Griego bedeadẽ mãñba idjaba jara ðla: “Mãñ uruara pãĩmaba poya cawaéa.” § ^{1:6-7} Griego bedeadẽ ababe “Juañ” ðl ðla. * ^{1:9} Isaía 49:5-6.

¹⁴ Bedea abadara nañ djara edapeda dadjirã tãena nĩbadadja. Idji biadeba dadjirã bio carebasia. Idjia dadjirã ebuđa cawabisia Ācõrera wãrãda sãwã ßada. Mañne dairãba unusidãa idjira dji droma ßada, dadjirã Zeza Warrada mãwã ßa bẽrã. ¹⁵ Borocuebari JuaĽba idji debemada nãwã jĩgua jarabadja:

–Mã nañ ãberãnebemada nãwã jara ßabadja: “Mã caiđu zebãra mã cãyãbara dji dromaara ßa, idjira mã naena ßada bẽrã.”–

¹⁶⁻¹⁷ Ācõrẽba naena idji leyda Moisedeba dadjirã diasia, baribãra Jesucritõeba dadjirã cawabisia idjira wãrãda sãwã ßada idjaba idji biadeba dadjirã bio careba ßada. Wãrãda idji bia waibã ßadeba jũma dadjirã ßarima zocãrã careba ßa. ¹⁸ Ni abãba Ācõrera ununaca.† Baribãra dji Warra ababe ßara Ācõrẽ bẽrã idjaba dji Zeza ume abã ßa bẽrã, dadjirã cawabisia Ācõrera wãrãda sãwã ßada.‡

Borocuebari JuaĽnebema

Mateo 3:11-12; Marco 1:7-8; Luca 3:15-17

¹⁹⁻²⁰ Judiorã dji dromarãba Jerusaleñeba sacerdoterãda, levitarã sida JuaĽmaa diabuesidãa. Maãgarãba JuaĽa iwidiidãa:

–¿Bãra cai? ¿Bãra Ācõrẽba ãdra edabari diai jarađaca?–
Mañne idjia ebuđa jarasia:

–Mãra Ācõrẽba ãdra edabari diai jarađãa.–§

²¹ Ādjirãba wayacusa iwidiidãa:

† 1:18 Exodo 33:18-20. ‡ 1:18 Dji Warra ababe ßara. Griego bedede ãcãra cartade ßã ßa: “Ācõrẽ ababe ßara.” Ācõrẽ bẽrã idjaba. Griego bedede ãcãra cartade mãra neã.

§ 1:19-20 Ācõrẽba ãdra edabari diai jarađada. Mãra griego bedede “Crito” ßã ßa. Critora trãã. Jara ßa “Ācõrẽba ãdra edabari diai jarađada” wa “Ācõrẽba dadjirã Boroda ßada.” Arameo bedede jarabadaa “Mesías.”

–ĶMāēteara blra cai? ĶBlra Elíaca?–*

Idjia panusia:

–MĶra Eliaéa.–

Ādjirāba waya iwídisídaa:

–Blra ĶĀcōrēneba bedēabari dji droma Ʌa zeida Ʌadaca?–†

Idjia panusia:

–MĶra maĶgléa.–

²² MaĶ carea ādjirāba iwídisídaa:

–ĶMāēteara blra cai? Dai diabuepedadarāa bldebe-
mada jarađe wānida panla. Ara bldjidebemada daia
Ķcārēda jarai?–

²³ MaĶne JuaĶba panusia:

–Ācōrēneba bedēabari Isaíaba nāwā jarasia: “Ējūā
pōāsa ewaraga Ʌlde aɅalba naĶda jara Ʌla: Dadji Boro ora
jira jariđadua.”‡ MĶra maĶ ēberāa.–

²⁴ JuaĶmaa diabuepedadarāra Ķclrl pariseorā basía.§

²⁵ MaĶglrāba idjía iwídisídaa:

–Blada Ācōrēba ēdrɅ edabari diai jarađeéblrl, idjaba
Eliaéblrl, idjaba Ācōrēneba bedēabari dji dromaéblrl,
Ķcai trĶneba bla ēberārāra jāwā borocuecua Ʌl?–

²⁶⁻²⁷ JuaĶba nāwā panusia:

–MĶara baidoba borocuebaria. Baribrlrl mĶ caiđu zeida
Ʌadara bārā tāēna Ʌlmīna bārāba idjira adua panla. Idjira
mĶ cāyābara dji dromaara Ʌl bērā, idjia jīrūne jĶ Ʌl ērāi
carea mĶra bia Ʌléa.–

* 1:21 Malaquía 4:5-6. † 1:21 Deuteronomio 18:15-19. ‡ 1:23 Isaía 40:3.

§ 1:24 Griego bedēade maĶba idjaba nāwā Ʌá Ʌla: “JuaĶmaa
diabuepedadarāra pariseorāba diabuesídaa.”

²⁸ Jūma maḷgḷra māwāsia ējūā Betania abadama, Jor-
daḷ do waa quīrārē ḷmādaḷ odjabariare Juaḷba borocue
ḷadaḷama.*

Jesura Ācōrē Oveja Zaquea

²⁹ Maḷ nurēma Juaḷba Jesuda idjimaā zebḷḷḷda unusia.
Maḷne idjia jarasia:

–¡Acḷadaḷ! Jāḷdrḷ Ācōrē oveja zaquea. Idjiḷeba
Ācōrēba naḷ ējūānebemarāba cadjirua obadara quīrā-
doaya.† ³⁰ Idjiḷebemada mḷa naēna jarasia: “Mḷ caiḷu
zebḷḷḷra mḷ cāyābara dji dromaara ḷḷa, idjira mḷ naēna
ḷada bērā.” ³¹ Naēna mḷa adua ḷasia Jesuda māwā
ḷda. Baribḷḷḷ mḷa baidoba borocue ḷḷa israelerāba
cawadaḷmārēā caida Ācōrēba diabuedada.–

³² Idjaba jarasia:

–Mḷa unusia Ācōrē Jaurera bajāneba puchirā quīrāca
zepeda Jesu ume ḷebḷḷḷda. ³³ Mḷa adua ḷasia idjira dji
dromaara ḷda. Baribḷḷḷ mḷa borocuemārēā Ācōrēba
diabueside nāwā jarasia: “ḷḷa unuya mḷ Jaurera aḷal
ēberā ḷrḷ zepeda idji ume ḷebḷḷḷda. Unubḷḷḷde ḷḷa
cawaya maḷ ēberāḷḷḷ mḷ Jaurera dia ḷeida.”‡ ³⁴ Mḷa
maḷgḷra unusia. Maḷ carea mḷa jara ḷḷa idjira wārāda
Ācōrē Warrada.–

Jesu ume nībabadarā dji naārābemarā

Mateo 4:18-22; Marco 1:16-20; Luca 5:2-11

³⁵ Maḷ nurēma Borocuebari Juaḷra wayacusa arima
ḷasia. Idjaba idji ume nībabadarāda ume panasiḷdaa.

³⁶ Maḷne Juaḷba Jesura caita wāḷḷḷḷda unupeḷa jarasia:

* 1:28 Maḷ Betaniara dji Jerusaleḷ caita ḷḷa puruēa. Ācḷḷḷ-
maārā Juaḷba Betaniada ḷḷasia Batanea druā trḷda āi
ḷḷḷḷḷdeba. Idjaba ḷcḷḷḷ cartade “Betābara” ḷḷ ḷḷa.
† 1:29 Levitico 16:20-22. ‡ 1:33 Mḷ Jaurera dia ḷeida. Griego
bedeade “mḷ Jauredēba borocue ḷeida” ḷḷ ḷḷa. Ezequiel
36:25-27; Isaía 11:1-2; Joel 2:28-29.

–¡Acłeadaua! Jari ðadrł Ācōrē Oveja zaquea.–

³⁷ MaĽ ūrīnapeda JuaĽ ume nībabadarā umébemara Jesu caiðu wāsidaa. ³⁸ Jesuba jēda acłbłrłde idji caiðu zebłdada unusia. MaĽne iwīðisia:

–Bārāba ¿cārēda quĩrĩã panł?–

Ādjia jarasidaa:

–Rabi, błra ¿sāma ðabari?– (MaĽ bedea Rabiba jara ðla “Jaradiabari.”)

³⁹ Jesuba panusia:

–Acłde zedadaua.–

Ara maĽda wānapeda unusidaa sāma ðabarida. MaĽ ewaride idji ume panesidaa quewara babłrł bēřā.

⁴⁰ JuaĽba jarada ūrīnapeda Jesu caiðu wāpedadara umé panasidaa. Aða SimoĽ Pedro djaba Andre basía.

⁴¹ Andrera Jesuma ðapeda naārã idji djaba SimoĽda jłrłde wāsia. Unupeða jarasia:

–Daiba unusidaa Ācōrēba ēdrł edabari diai jaradada.–[§]

⁴² MaĽbe Andreba SimoĽra Jesumaa edesia. Jūēpedadacarea Jesuba SimoĽmaa acłpeda jarasia:

–Błra Joná warra SimoĽa, baribłrł idiba łtaa błra Cera adia.–* (MaĽ trĽ Cepara idjaba Pedro abadaa.)

Jesuba Pelipe, Natanael sida trĽna

⁴³ Nurēma Jesuba Galilea druadaa wāida crīchasia. MaĽ bēřā Pelipeda jłrłasia. Unupeða jarasia:

–MĽa quĩrĩã ðla błra mĽ ume nībaida.–

§ 1:41 Ācōrēba ēdrł edabari diai jaradada. MaĽra griego bedede “Crito” bł ðla. Critora trĽéa. Jara ðla “Ācōrēba ēdrł edabari diai jaradada” wa “Ācōrēba dadjirã Boroda ðadada.” Arameo bedede jarabadaa “Mesías.” * 1:42 Joná. Griego bedede maĽ trĽra JuaĽ abadaa. Cera, Pedro. MaĽgarã trĽba jarabadaa “mōgara.”

⁴⁴ MaĽ Pelipera Betsaidá purudebema basía. Andrera idjaĥa Pedro sída mamabema basía. ⁴⁵ MaĽne Pelipeba Natanaelda jĽrĽde wásia. Unupeĥa jarasia:

–Moiseba ĥĥda leyĥe jara ĥĥ ěberáda daiba unusíĥaa. Ācōrēneba beĥeabadarāba idjidebemada ĥĥsíĥaa. Idjira Jose warra Jesu Nazareĥebemaa.–

⁴⁶ Natanaelba Pelipea jarasia:

–ĴMāwāra dadjirā bia duananira Nazareĥeba zeica?–

Pelipeba jarasia:

–Wāna acĥĥe.–

⁴⁷ Jesuba Natanael idjima a zebĽrĽ unusíĥe jarasia:

–ĴAcĥĥada! NaĽdrĽ wārāda israelerā dji araa. Djārāra cūrūgacaa.–

⁴⁸ Natanaelba Jesura unuca baĥa bērā iwíĥisia:

–BĽa mĽnebemada Ĵsāwā cawa ĥĥ?–

Jesuba panusia:

–Pelipeba ĥĥ jĽrĽde wāi naēna mĽa cawa ĥasia ĥara higoĵō bacuru edrecare ĥĥda.–

⁴⁹ MaĽ carea Natanaelba jarasia:

–Jaradiabari, ĥara wārāda Ācōrē Warraa. BĽra dadji israelerā Boroa.–

⁵⁰ MaĽne Jesuba jarasia:

–MĽa ĥara higoĵō bacuru edrecare ĥĥda cawasiĥa a ĥĥ carea Ĵĥa māwā crīĥa ĥĥca? MaĽ cāyābara ne ununaca waiĥĽara beada zocārā unuya.–

⁵¹ MaĽbe Jesuba jarasia:

–Wārā arada mĽa jaraya: bārāba bajāra ewa nūmĽda ununia. Idjaĥa ununia bajānebema nezocarāra mĽ, NaĽ Djara Edaĥa ĥĥmaa uĥaa zedapeĥa Ľtaa wā duanĽda.–†

2

Jesuba baidoda uva ĥa babisia

† 1:51 Genesi 28:12.

¹ Ewari ũbea bađacarea ĕberāda dji edasiđaa Caná puruđe Galilea druađe. MaĽ carea ĕlsriđa ewarida o panasidaa. Jesu papada mama ĕasia. ² Jesura, idji ume nĭbabadarā siđa maĽ quima edabɽɽ ĕlsriđa o panɽmaa jarasiđaa wānamārēā. ³ Māwā panɽne uva ĕara jōna bērā dji papaba Jesua jarasia:

–Uva ĕara jōsia.–

⁴ MaĽne Jesuba jarasia:

–Papa, ĩcārē cārēā ɽɽ mĽa maĽgɽa jara ĕɽ? MĽ ewarira wađi jūēē ɽɽ.–*

⁵ Baribɽɽ Jesu papaba dji jeđe panĽa jarasia:

–Idjia jarabɽɽ jūma ođada.–

⁶ MaĽne sei zoco waiĕɽa mōgara ođada arima panasidaa. Judiorāba maĽ zocodeba baidoda juebadjideaa ne sɽgɽapeđa Ācōrē quĭrāpita bia ĕeadi carea. Zocoz veinte wa treinta galoĽ poya ĕeasia.† ⁷ MaĽne Jesuba uva ĕa jeđe panĽa jarasia:

–Za ĕa zocoda baidoba biradada.–

Ara maĽda bira tɽ nūmɽsiđaa. ⁸ MaĽbe Jesuba jarasia:

–JāĽbe maāɽi jueđapeđa uva ĕa jeđe panɽ boromaa edeđada.–

Ara maĽda māwā osiđaa. ⁹ MaĽbe uva ĕa jeđe panɽ boroba maĽ baido bađada do zasia. Wārāda uva ĕada dosia, baribɽɽ idjia adua ĕasia sāma juesiđada. Aĕabe dji jeđe panɽɽ cawa panasidaa. Uva ĕa jeđe panɽ boroba dji umaquĭrā quima edaya ĕada trĽpeđa jarasia:

* ^{2:4} MĽ ewari. Ľɽɽɽmaarā Jesuba jara ĕasia idji bead-idebemada. Dewararāmaarā Jesuba jara ĕasia idjira Ācōrēba diai jarađada ebuđa cawabi ewaridebemada. Idjaba Ľɽɽɽmaarā jara ĕɽa Jesuba uva ĕa diaidebemada wa idjia ne ununaca oi ewaridebemada. † ^{2:6} Veinte wa treinta galoĽ. Ľɽɽɽ traduccioĽne ĕsiđaa ochenta wa cien litro. Griego beđeade ɽĽ ɽɽa “metreta umé wa ũbea.”

¹⁰ –Jūmarāba naārā uva ʔa biara ʔlda jeʔebadaa. Jīrūare quīrā pλrrλa duanenacarea uva ʔa mācuaé ʔlda jeʔebadaa. Baribλrλ ʔla uva ʔa dji biara ʔλ mērā er-
oʔadada λrābλrλ jeʔebibλrλa.–

¹¹ Maļ ne ununaca naārā oðara Jesuba Caná puruðe Galilea druade osia. Maļgλðeba idjira dji Dromada unubisia. Māwā idji ume nībabadarāba idjira wārāda ijāsidaa.

¹² Māwānacarea Jesura Capernauļ puruðaa wāsia. Idji papada, idji djabarāda, idji ume nībabadarā sida idji ume ābaa wāsidaa. Mama dārā pananaé basía.

Jesuba ne nēdobuebadarā āyā jλrecuaða

Mateo 21:12-13; Marco 11:15-18; Luca 19:45-46

¹³ Judiorā Egiptoðeba ēdrλpeðaða quīrānebabada ewarida caita ʔasia.‡ Maļ bērā Jesura Jerusaleļnaa wāsia.

¹⁴ Mama Ācōrē de droma dajada unusia Ācōrēa babue diaēi careabemada nēdobue panλda. Pacada, ovejada, puchirā sida nēdobue panasidaa. Idjaba λcλrλba Ācōrē de dromane diaida ʔλ paratara dji drua āība zebλdarāa nēbλa nēdobuebadjidaa āībema paratara diacara panana bērā.

¹⁵ Maļ carea Jesuba jλcarada soa quīrāca osia. Maļba Ācōrē de dajada duanλra, ādji ovejada, ādji paca sida jūma āyā jλretacuasía. Dji parata nēdobuebada mesa coretacuabλrλðe ādji paratara egode cua dogosia.

¹⁶ Māwā obλrλðe idjia puchirā nēdobuebadarāa jarasia:

–Jūma naļgλra āyā edeðadua. Mļ Zeza dera ne nēdobuebada deda orānadua.–

¹⁷ Maļne idji ume nībabadarāba quīrānebasidaa Ācōrē Beðeade nāwā ʔλ ʔlda: “ʔλ de dromara mļa bio quīrīā ʔλ bērā mļra beuya.”§

‡ 2:13 Exodo 12:1-27. § 2:17 Salmo 69:9. Griego beðeade ʔλ ʔla: “ʔλ de dromara mļa bio quīrīā ʔλ bērā mļra babueya.”

¹⁸ Māwā ɛɓde judiorā dji dromarāda arima panasiɗaa. Maɓɓarāba Jesua jarasiɗaa:

–Dairāa unubidua Ācōrēba bɓa jāwā obi ɛɓda.–

¹⁹ Jesuba panusia:

–Nañ de dromada ārīnibɓɓa, mɓa ewari ũbeade wayacusa oya.–

²⁰ Mañne judiorā dji dromarāba jarasiɗaa:

–Nañ Ācōrē de dromara 46 poa edesia jūma pārani carea.* Maɓda bɓa ɓsāwā ewari ũbeade jūma oyaɗa a ɛɓ?–

²¹ Jesuba nañ de dromaana aside ara idjidebemada beɗe ɓasia. ²² Idji ɓrēbaɗacarea idji ume nībabadarāba quīrānebasiaɗa idjia māwā jaradada. Maɓbe ādjirāba Ācōrē Beɗeade ɓɓ ɓɓra, Jesuba jarada sida wārāda ijasiɗaa.

Jesuba ēberārā sāwā ɓe cawaɗa

²³ Judiorā Egiptoɗeɓa ēɗrɓeɗaɗa quīrānebabada ewariɗe Jesura Jerusaleñne ɓasia. Mañne zocārā ne ununacada osia. Maɓ carea zocārāba idjira ijasiɗaa.

²⁴ Baribɓɓa Jesuba jūmarā crīchada cawa ɓɓ bērā ijāé basia ādjia wārāda ijā panɓda. ²⁵ Jūmarā soda cawa ɓɓ bērā ni abaɓba idjia ēberārā sāwā beada jaradié panasiɗaa.

3

Jesu Nicodemo ume beɗeada

¹ Pariseoda ɓasia Nicodemo abadada. Idjira judio dji droma basia. ² Mañ Nicodemora diamasi Jesumaa wāsia. Maɓbe Jesua jarasia:

–Jaradiabari, dairāba cawa panɓa ɓɓra Ācōrēba diaɓeɗaɗa. Bɓa o ɓɓ ne ununacara ni abaɓ ēberāba poya oéa Ācōrēda idji ume ɓléɓɓɓɓ.–

* ^{2:20} Ācōrē de droma pārnada cuarenta y sei poa edesia baribɓɓa waiɓlara o panana bērā pārnaca basia.

³ Jesuba idjía jarasia:

–Wārā arada mĽa bĽa jaraya: ēberāda wayacusa tođaé̄bĽĽ Ācōrē puruđebema baé̄a.*

⁴ MaĽ carea Nicodemoba idjía iwidiisia:

–¿Sāwā dadji drōā ħĽda wayacusa tođi? Māēteara ¿dadji papa ħiteda wāida ħĽca wayacusa tođamārēā?–

⁵ Jesuba panusia:

–Wārāda mĽa bĽa jaraya: baidođeba, Ācōrē Jauređeba biđa tođaé̄bĽĽ, Ācōrē puruđebema baé̄a.† ⁶ Dadji papaba tođara naĽ djarođeba zeđaa, baribĽĽ wayacusa tođara Ācōrē Jauređeba tođaa. ⁷ MĽa wayacusa tođida panĽana ađa carea jūmawāyā crīcharādua. ⁸ Nāūrāra bariduaareba puábaria. Dji jīguara ūrībarimīna cawacaa sāmaareba zeida idjaba sāmaa wāida. Ara maĽ quiŕāca ħĽa Ācōrē Jauređeba tođara. Ācōrē Jaurera ununacamīna cawa panĽa ēberā sode sāwā o ħĽda.–

⁹ Nicodemoba jarasia:

–Ācōrē Jaureba ¿sāwā maĽra māwā oi?–

¹⁰ Jesuba panusia:

–BĽra IsraeĽebemará Ācōrē beđea jaradiabari dji dro-mamīna ¿maĽda adua ħĽca? ¹¹ Wārā arada mĽa bĽa jaraya: daiba cawa panĽnebemada, unu panĽnebema siđa beđea panĽa baribĽĽ daiba beđea panĽra bārāba ijānacao. ¹² MĽa naĽ ējūāne unubadađebema jara ħĽda bārāba ijānacabĽĽ, bajānebemada jaraibĽĽ ¿sāwā ijāni?

¹³ Ni abĽda bajānaa wānacao maĽ cawai carea. Ababe mĽ, NaĽ Djara Eđađaba maĽra cawa ħĽa, bajāneba zeđa

* ^{3:3} Wayacusa toé̄bĽĽ. Griego beđeade maĽba idjaba jara ħĽa: “Bajāneba toé̄bĽĽ.” † ^{3:5} ĽĽĽĽmaarā maĽ beđeaba nāwā jara ħĽa: “Ācōrē Jaureba ēberā sĽĽĽpeđa wayacusa tobié̄bĽĽ, maĽ ēberāra Ācōrē puruđebema baé̄a.”

bērã.† 14-15 Moiseba ějũã põãsa ewaraga ɓɓde dama ɓta jira ɓɓda quĩrãca,§ mɓ, Naɓ Djara Edadara ɓta jira ɓɓdia mɓ ijãɓɓɓara Ācõrẽ ume ewariza zocai beadamãrẽã.*

16 Wãrãda Ācõrẽba ěberãrã bio quĩrã ɓɓl bẽrã idji Warra aɓa ɓɓda naɓ ějũãnaa diabuesia jũma idji ijãɓɓɓara aduarãnamãrẽã, ãteɓɓɓɓ idji ume ewariza zocai beadamãrẽã. 17 Ācõrẽba idji Warrara naɓ ějũãnaa diabueé basía ěberãrã bedeade ɓɓmãrẽã ãteɓɓɓɓ diabuesia ědɓɓ edamãrẽã. 18 Ācõrẽba idji Warra ijã ɓɓɓa bedeade ɓɓɓa aéa. Baribɓɓɓ idji Warra ijãé ɓɓɓa Ācõrẽba bedeade ɓɓɓa abaria, idji Warra aɓa ɓɓɓa igara ɓɓl bẽrã.

19 Ācõrẽba naɓ ějũãnebemarãra bedeade panɓana abaria naɓ carea: ɓnaara naɓ ějũãne zesia jũmarãba sãwã nĩɓadida panɓda ununamãrẽã. Baribɓɓɓ ěberãrãba obadara cadjirua bẽrã pãimadrɓ biara quĩrãsidãa. 20 Jũma cadjirua obadaba ɓnaara quĩrãnacaa. ɓnaanaa zedãcaa ãdjia cadjirua o panɓra cawarãnamãrẽã. 21 Baribɓɓɓ jũma wãrã ěpẽ ɓeara ɓnaanaa ze panɓa ãdjia Ācõrẽba quĩrã ɓɓl quĩrãca obadada jũmarãba cawadamãrẽã.

Borocuebari Juaɓba Jesudebema bedeada

22 Mãwãnacarea Jesura idji ume nĩɓabadarã sida Judea druadãa wãsidãa. Mama panasidãde idji ijãɓɓɓara borocueɓadjia. 23 Maɓmisa Juaɓba borocue ɓabadjia Enoɓne Salim puru caita. Mama baidoda egoroɓeba ɓta bogadrɓ nũmabadjia. ěberãrãra idjimaa wãɓadjidãa, maɓne idjia borocueɓadjia. (24 Maɓɓɓra mãwãsia Juaɓ preso jidadi naẽna.) 25 Maɓ ewaride ɓɓɓɓ Juaɓ ume nĩɓabadarãda dewara judio ume caicayasidãa Ācõrẽ

† 3:13 Griego bedeade ɓɓɓɓ cartade idjaba ɓɓl ɓɓa: “Idjira bajãne ɓɓl bẽrã.” § 3:14-15 Numero 21:4-9. * 3:14-15 Griego bedeade ɓɓɓɓ cartade idjaba ɓɓl ɓɓa: “Beudapeɓa aduarãnamãrẽã.”

quīrāpita bia ɓeadi carea ne sɔgɔbadadebema carea.†

²⁶ Māwānacarea JuaĻmaa wānapeda jarasidaa:

–Jaradiabari, ɓɔ ume JordaĻ quīrārē ɓadaba ēberārāra borocue ɓɔ. Idjidebemada ɓɔa bedeasia. Jūmarāda idjima wā duanɔa.–

²⁷ MaĻ carea JuaĻba jarasia:

–Ācōrēba iduaribiéɓɔɔ, ni aɓaɓa ēberārāra zocārā jɔɔ peéa. ²⁸ Bārāba mĻa jaraɗara ūrīsiɗaa. MĻa jarasia mĻra Ācōrēba ēɗɔɔ edabari diai jaraɗaéda. Idjaba jarasia mĻra Ācōrēba idji na diabuesida ēberārāba cawaɗamārēā mĻ caidū zeidebemada. ²⁹ Quima edabɔdaɗe dji wērā edabɔɔ umaquīrāda dji droma. Idji ume dji biada arima ɓebaria idjia jarabɔɔɔ ijā oi carea. Baribɔɔ ɓɔsriɗa ɓɔa idji bedeada ūrī ɓɔ bēṛā. Ara maĻ quīrāca mĻa ūrī ɓɔa mĻ dji biaba ēberārāra jɔɔe ɓɔda. MaĻ carea mĻra bio ɓɔsriɗa ɓɔa. ³⁰ Idjida dji dromaara ɓaɗa ɓɔa. MĻra eɗaara ɓaɗa ɓɔa.–

Ātaarebema ēberā

³¹ Ātaareba ze ɓɔɔ jūmarā cāyābara dji dromaara ɓɔa. NaĻ ējūāne ɓeara naĻ ējūānebema bēṛā aɓa namabemadɔɔ bedeabadaa. MaĻ bēṛā bajāneba ze ɓɔɔ jūmarā cāyābara dji dromaara ɓɔa. ³² Idjiabɔɔ bede ɓɔa bajāne ununanebemada, ūrīnanebema siɗa. Māwāmīna idjia bede ɓɔɔ naĻ ējūānebemarā ni aɓaɓa ijānaca. ³³ Baribɔɔ idji bede ijā ɓɔa cawa ɓɔa Ācōrēba jara ɓɔɔ wārāda. ³⁴ Ācōrēba diabueɗaba Ācōrē bedeada jarabaria, Ācōrēba idji Jaureda idji ume ɓemārēā diaɗa bēṛā. ³⁵ Dadji Zeza Ācōrēba idji Warrara quīrīā ɓɔa; maĻ bēṛā ne jūmada diasia idji jɔwaeɗa eroɓamārēā. ³⁶ Idji Warra ijā ɓɔɔ Ācōrē ume ewariza zocai ɓaya, baribɔɔ dji Warra igara

† 3:25 Dewara judio. Griego bedeade Āɔɔɔ cartade ɓɔ ɓɔa “judiorā.”

ħŁra Ācõrẽ ume ewariza zocai ħaéa. Ara nawena Ācõrẽba idjira cawa o ħŁcārĩa.

4

Jesu Samariadebema wěrã ume bedeada

¹ MaĽ ewaride pariseorãba ũrĩsidaa Jesuba JuaĽ cãÿãbara ēberãrã zocãrãara erobŁda idjaba borocue ħŁda. (² Wãrãda Jesuba ēberãrãra borocueé basía. Idji ume nĩbabadarãbŁŁŁ borocuebadjidaa.) ³ Pariseorãba maĽ ũrĩpedada Jesuba cawaða bẽrã Judea druade ħaðada Galilea druadaa wayacusa wãsia.

⁴ BaribŁŁŁ Galileadaa wãi carea Samaria druade wãida ħasia. ⁵ WãbŁŁŁde Samariade ħŁ puru Sicar abadama jũēne wãsia. MaĽ purura Jacoboba idji warra Josea diaða ējũã caita ħŁa.* ⁶ Mama baido juebada uriada ħasia Jacobo queraside ħaðada. Umatipa baboðode Jesura ode nĩba sē ħasia. MaĽ bẽrã maĽ baido juebada uria caita chũmesia. ⁷⁻⁸ Jesu ume nĩbabadarãra puruðaa wãnoasidaa coði carea ne nēðode. Mãwã ħŁde wěrã Samariadebemada baido jueede zesia. Jesuba maĽ wěrãa jarasia:

–MŁa baidoda diadua.–

⁹ MaĽne wěrãba Jesua jarasia:

–MŁra Samariadebema wěrãa. ¿Cãrẽ cãrẽã judioba mŁa baidoda iwiði ħŁ?–

Idjia mãwã jarasia judiorãba Samariadebemarã quĩrĩã-naca bẽrã.†

¹⁰ Jesuba panusia:

* 4:5 Genesi 33:18-20; 48:21-22; Josue 24:32. † 4:9 Judiorãba Samariadebemarã quĩrĩãnaca bẽrã. Griego bedeade maĽba idjaba nãwã jara ħŁa: “Judiorãra Samariadebema epedecode ne coðaca bẽrã.”

–Ācōrēba dia ɛlda bla cawabɫɫbara idjaba za baido iwidi ɛlda caida cawabɫɫbara, bla mĵa baidoda iwidi-casia. Maĵbe mĵa baido zocai ɛai djiwidi diabarida diacasia.–

¹¹ Wērāba jarasia:

–Bla ȷcārēba baido juei? Naĵ baidora eɗu ɛla. Maĵ zocai ɛai djiwidi diabari baidora ȷbla sāma juei? ¹² Dairā drōā naēnabema Jacoboba naĵ baidora dairā itea amesia. Naĵgɫɛbemada idjia do ɛabadjia. Idji warrarāba, idji animarā biɗa dobadjidaa. ȷMāwāra ɛɫra Jacobo cāyābara dji dromaara ɛɫca?–

¹³ Jesuba panusia:

–Bariduaba za ɛɫ baidoda doibɫɫ, wayacusa opichiaya.

¹⁴ Baribɫɫ mĵa dia ɛɫ baido doɛɫɫra waa opichiaéa. Idjira Ācōrē ume ewariza zocai ɛaya, mĵa dia ɛɫ baidora idjiɛe ewariza bogadrɫ ɛɫ quĩrāca ɛai bērā.–

¹⁵ Maĵne wērāba jarasia:

–Māēteara maĵ baidora mĵa diadua waa opichiarāmārēā, idjaba waa nama baido jueɗe ze amaaba.–

¹⁶ Maĵ carea Jesuba jarasia:

–Bɫ quimada trĵne wāpeɗa namaa zedadua.–

¹⁷ Wērāba jarasia:

–Mĵra quima neé ɛla.–

Jesuba jarasia:

–Bla jara ɛɫra wārāa. ɛɫra quima neé ɛla. ¹⁸ Wārāda bla quima juesuma edabɫɫa. Idjaba bla naĵ ewariɛe eroɛɫra ɛɫ quimaéa. Bla jara ɛɫra wārāa.–

¹⁹ Maĵ carea wērāba jarasia:

–Mĵmaarā ɛɫra Ācōrēneba beɗeabarida jāwā ɛla.

²⁰ Dai drōā naēnabemarāba naĵ eyaɗe Ācōrēa bia

bedeabadjidaa,[‡] baribɫɫ bārã judiorãba jarabadaa Jerusaleñneɫɫ idjía bia bedeadaida panɫda. ¿Sãmabɫɫ wãnida panɫ Ācõrëa bia bedeadi carea?–

²¹ Jesuba panusia:

–Mļa jara ɫɫɫa ijãdua. Ewari aɫa nañ eyade idjaba Jerusaleñne biða dadji Zeza Ācõrëa bia bedeade wãnaéa.
²² Bārã Samariadebemarãba Ācõrëa bia bedeabadamĩna idjira adua panɫa. Baribɫɫ dai judiorãba idjira cawa panɫa, judiorãneba Ācõrëba sãwã ëberãrã ëdrɫ edabarida cawabi ɫɫ bërã.[§] ²³ Baribɫɫ ewari jũeida ɫadara jũesia. Iðira dadji Zezaba quĩrĩã ɫɫa ëberãrãba adji ɫeamalɫa bia bedeadaida idji Jauredeba idjaba wãrãda cawa panɫneba. Aɫa mãwãɫɫ idjía ariðe bia bedeadia. ²⁴ Ācõrëra jau-rea. Mã bërã ëberãrãba idjía bia bedeã quĩrĩã panɫɫɫ mãwã oðida panɫa idji Jauredeba idjaba wãrãda cawa panɫneba.–

²⁵ Wërãba jarasia:

–Mļa cawa ɫɫa Ācõrëba ëdrɫ edabari diai jaraðara wãrãda zeida.* Idji zebɫɫde dadjirãa ne jũmada cawabiya.–

²⁶ Mã bërã Jesuba jarasia:

–Mļ, ɫɫ ume bedeã ɫɫda idjía.–

²⁷ Mãwã ɫɫde Jesu ume nĩbabadarãra purudeba jëda zesidaa. Adjirãba cawa crĩchadaé panesidaa Jesura wërã ume bedeã ɫɫda unune zepedãda bërã. Baribɫɫ ni

[‡] 4:20 Samariadebemarãba Guerizim eyade Ācõrëa bia bedeabadjidaa. Josuera, idji ume panɫ siða mama Ācõrëa bia bedeasidaa (Josue 8:30-35). Ebal eyara Guerizim quĩrãpe ɫɫa. [§] 4:22 Isaía 2:2-3. ^{*} 4:25 Ācõrëba ëdrɫ edabari diai jaraða. Griego bedeade “Crito” ɫɫ ɫɫa. Arameo bedeade jarabadaa “Mesías.” Critora idjaba Mesíara trlëa, ãteɫɫɫ jara panɫa “Ācõrëba ëdrɫ edabari diai jaraða” wa “Ācõrëba dadjirã Boroda ɫɫda.”

aᅇalᅇa Jesua iwidiᅇaᅇ basía cārēda quiᅇrĩᅇ ᅇasida wa cārēᅇ wērā ume beᅇea ᅇasida. ²⁸ Maᅇbe wērāba idji zocora amepeda puruᅇaa wāsia. Jūēpeda ēberārāa jarasia:

²⁹ –Mᅇa ununa ēberāda acᅇᅇe wānadrᅇ. Idjia mᅇa jarasia jūma mᅇa naēna oᅇada. Mᅇa crĩcha ᅇla idjira Ācōrēba ēdrᅇ edabari diai jaraᅇada.–

³⁰ Ara maᅇda ēberārāa puruᅇeba wāᅇlᅇᅇsidaa Jesu ᅇamaa. ³¹ Maᅇmisa Jesu ume nĩᅇabadarāba idjía beᅇea djuburia panasidaa ne comārēᅇ. ³² Baribᅇᅇᅇ Jesuba jarasia:

–Ne coᅇa, mᅇa coi carea eroᅇᅇᅇa bārāba adua panᅇa.–

³³ Idji ume nĩᅇabadarāba ādjiduᅇa jara duanesia:

–Aᅇalᅇa idjira ne cobisisicada.–

³⁴ Maᅇ bēᅇā Jesuba ādjirāa jarasia:

–Mᅇ Diabueᅇaba obi ᅇᅇᅇa jūma o ᅇᅇᅇe ne co ᅇᅇ quiᅇᅇa ᅇla. ³⁵ Bārāba jarabadaa: “Waᅇi jeᅇeco quiᅇmārē ᅇla néu ewaᅇi carea.” Baribᅇᅇᅇ mᅇa jaraya: acᅇᅇadua, ēberārā mᅇma zebᅇdara néu purea taᅇᅇ quiᅇᅇa panᅇa. Ācōrē beᅇeara ara nawena ijāni carea ᅇeaa. ³⁶ Néu ewaᅇi ewarira jūᅇsia. Néu ewabᅇda quiᅇᅇa bārāra trajadia ēberārāba mᅇda ijānamārēᅇ. Māwā ādjirāra Ācōrē ume ewariza zocai panania. Néu ewabariba edabᅇᅇᅇ carea ᅇᅇsridaᅇaria. Ara maᅇ quiᅇᅇa bārāra ᅇᅇsridaᅇia ēberārāba mᅇ ijāᅇᅇda carea. Maᅇ bēᅇā dji néu ewabarira dji ubari ume ᅇᅇsrida panania.

³⁷ Dadjia jarabadara wārāa: “Aᅇalᅇa ne uida ᅇla idjaba aᅇalᅇa ewaida ᅇla.” ³⁸ Ara maᅇ quiᅇᅇa mᅇa bārāra diabuesia dewarārāba upedaᅇada ewaᅇamārēᅇ. Ādjia upedaᅇada bārāba bia ewa panᅇa.–

³⁹ Zocārā Samariadebemarā maᅇ puruᅇe panabadaba Jesura ijāsidaa, wērāba nāwā jaraᅇa bēᅇā: “Idjia mᅇa jarasia jūma mᅇa naēna oᅇara.” ⁴⁰ Samariadebemarāra Jesumaa zedaᅇeda beᅇea djuburiasidaa ādji ume ᅇemārēᅇ.

MaĽbe Jesura ādji purude ewari umé þesia. ⁴¹ Idjia jaradia þalde ādjirā awara zocārāba ijāsidaa. ⁴² Ādjirāba wērāa jarasidaa:

–Dairāba aþabe bla jarada carea ijā panléa, āteblal ijā panla idjia jaradia þlda ūrpeþada bēra. Dairāba cawasidaa idjira wārāda jūmarā ēdra edabarida.–†

Jesuba Galileade warra biabiða

⁴³ Samariade ewari umé þapeða Jesura Galilea druadaa wāsia. ⁴⁴ MaĽ naēna idjia jaradoasia Ācōrēneba beþeabarira ara idji druadebemarāba wayaþacada.‡ ⁴⁵ Jesu JerusaleĽne þaside Galileadebemarā sida duanasidaa Egiptodeba ēdrpeþada quirānebabada ewari baði carea. Mama Jesuba ne ununaca o þlda unusidaa. MaĽ carea idji Galileade jūēside ādjirāba bia edasidaa.

⁴⁶ Galilea druade þalde Jesura wayacusa Caná puruðaa wāsia idjia naēna baido uva þa babidamaa.§ MaĽmisa Capernaū purude þasia dji boroare trajabari dji dromada. MaĽ ēberā warrada bio cacua bié þasia. ⁴⁷ MaĽne idjia ūrīsia Jesura Judeadeba Galilea druadaa zesida. Ara maĽda Caná puruðaa wāsia Jesu þlamaa. Jūpeþa beþea djuburiasia idji warra jūācāyā nūmlda biabiþe wāmārēa. ⁴⁸ Jesuba idjia jarasia:

–Bārāba ne ununacada ununaéblal māa jara þara ijānaéa.–

⁴⁹ Bariblal dji ēberāba jarasia:

–MĽ Boro, mĽ warra jaiðai naēna isabe wāna.–

⁵⁰ Jesuba jarasia:

–Diguiðaa wādua. Bl warrara biasia.–

† 4:42 Jūmarā ēdra edabarida. Griego beþeade ἄκρα cartade idjaba þá þla “Crito.” ‡ 4:44 Mateo 13:57; Marco 6:4; Luca 4:24. § 4:46 JuaĽ 2:1-11.

Dji ěberāba ijāna bēřā ara maĽda wāsia. ⁵¹ DiguiĽaa jũēbłɾɿĽe idji nezocarāba audiabaridapeĽa jarasiĽaa:

–Bł warrara biasia.–

⁵² MaĽne idjia iwiĽisia:

–¿SāĽbe māwā biasi?

Ādjia panusiĽaa:

–Nuena ĽmāĽdau buyaĽacarea dji cłwamiara dugusia.–

⁵³ MaĽne dji zezaba cawasia ara maĽ hora quĩřaca Jesuba bł warrara biasiĽa asida. MaĽba idjia, jũma idji ěberārā biĽa Jesura ijāsiĽaa. ⁵⁴ Jesura JudeaĽeba GalileaĽaa jĽda zebłɾɿza ne ununacada o Ľabadjia. MaĽgł ne ununaca oĽara dji umėbema ne ununaca oĽa basia.

5

Jesuba Ľnāũbada ewariĽe cacua bié bł biabiĽa

¹ Māwānacarea judiorāba JerusaleĽ puruĽe ewari dro-mada osiĽaa. MaĽ bēřā Jesura mamaa wāsia. ² JerusaleĽ puruĽe cuiĽadada bła judiorāba coropeĽaĽada. MaĽ cuiĽadara dji puruĽe eĽa wābada Oveja abada caita bła. Hebreo beĽeĽe Betzatá abadaa.* Dji baido caita de zaqueda juesuma panła. ³ Mama egode cacua bié beada, dauberrea beada, jĩũ bié beada, błɾadrł bea siĽa zocārā baraasia. [Ādjirāba domimiĽa jĽā panabadjiaĽaa. ⁴ EĽauĽe bajānebema nezocada maĽ baido domimia ode zebadjia. Māwā obłɿĽe dji nařā maĽ baidoĽe eĽa wābłɿĽa idji cacua bié beĽara biabadjia.]† ⁵ MaĽne ěberāda Ľasia 38 poa cacua bié błda. ⁶ Jesuba maĽ ěberā egode tabł unusiĽe cawasia idjira mama dārābłɿĽa. MaĽ bēřā idjia iwiĽisia:

* ^{5:2} Betzatá. Griego beĽeĽe zocārā cartae “Betesda” wa “Betsaidá” bł bła. † ^{5:4} Griego beĽeĽe Ľcłɿɿ cartae beĽe corchetede błra neĽa.

-¿BĽra bia quĩrĩã ħĽca?-

⁷ MaĽne dji cacua bié ħĽba panusia:

-Mãẽ mĽ Boro, baribĽra mĽa neé ħĽa caiba mĽra doeda ħĽida domimiabĽrađe. MĽ eda wãya ħĽmisa dewarada mĽ na eda wãbaria.-

⁸ Jesuba jarasia:

-PiradrĽdua. BĽ cĽđara edapeda nĩbade wãdua.-

⁹ Ara maĽda dji ĕberãra biasia. Idji cĽđara edapeda nĩbade wãsia. BaribĽra maĽ ewaridera Ľnãũbada ewari basia. ¹⁰ MaĽ bẽrã judiorã dji dromarãba ĕberã cacua biađaa jarasiđaa:

-Idira Ľnãũbada ewari bẽrã bĽ cĽđara edecara ħĽa.-

¹¹ MaĽne idjia panusia:

-BaribĽra mĽ biabiđaba jarasia: “BĽ cĽđara edapeda wãdua.”

¹² Adjirãba iwidiđiđaa:

-¿Caiba bĽa mãwã bĽ cĽđara edapeda wãduađa asi?-

¹³ BaribĽra idji cacua biabiđa trĽra adua ħasia. Jesura ĕberãrã zocãrã nũmĽ tãẽna ħađada ãyã wãna bẽrã idjia poya jaraé basia.

¹⁴ Mãwãnacarea Jesuba idjira Ācõrẽ de droma dajada unusia. MaĽbe jarasia:

-Bio ũrĩdua: bĽra biađa bẽrã waa cadjiruara orãdua bĽ bié ħađa cãyãbara biéara ħerãmãrẽã.-

¹⁵ Mãwãnacarea dji ĕberãra judiorã dji dromarãmaa wãpeda jarasia idji biabiđara Jesuda. ¹⁶ MamaĽba Ľtaa judiorã dji dromarãba Jesura bio bié jara panesiđaa maĽ ĕberãra Ľnãũbada ewaride biabiđa bẽrã.† ¹⁷ BaribĽra Jesuba adjirãa jarasia:

-MĽ Zeza Ācõrẽba wađibiđa Ľnãũé ĕberãrã careba ħĽa idjaba mĽa biđa Ľnãũé careba ħĽa.-

† 5:16 Griego bedede ĽcĽra cartade idjaba ħĽ ħĽa: “Bea quĩrĩã panasiđaa.”

¹⁸ Jesuba māwā Ācōrēra idji Zezaada aside judiorā dji dromarāba wārāda idjira bea quĩrĩā panesidaa. Idjia ĩnāũbada ewaride o cara panlda oda awara jarasia ara idjida Ācōrēda.

Ācōrēba ʌʌa idji Warraa dia ʌʌebema

¹⁹ Maĩbe Jesuba ādjia jarasia:

–Mļa wārā bedeada bārāa jaraya: mļ, Ācōrē Warraba ara mļduba cārē sida poya oēa. Baribʌʌ mļa unu ʌʌa mļ Zezaba o ʌʌda. Jūma mļ Zezaba o ʌʌra mļa biēa o ʌʌa. ²⁰ Mļ Zezaba mļra quĩrĩā ʌʌa. Maĩ bēřā jūma idjia o ʌʌra mļa unubibaria. Maĩ awara idjia naļ ne ununaca oēa cāyābara ne waiʌʌara ʌʌda unubiya. Maĩ carea bārāba cawa crĩchadaē duanenia. ²¹ Mļ Zezaba beudarā ĩrēbabipeđa zocai ʌʌbari quĩrāca mļa zocai ʌaira mļa dia quĩrĩāʌʌrļa diabaria. ²² Maĩ awara mļ Zezaba ni ʌʌalda cawa oēa. Āteʌʌʌ mļra ʌʌsia jūmarāda cawa omārēā. ²³ Māwā jūmarāba mļ Zeza waya pan quĩrāca mļ sida wayaēia. Mļ wayaē ʌʌba mļ Zeza sida wayaē ʌʌa, mļ Zezaba mļra naļ ējūānaa diabueđa bēřā.

²⁴ Wārā arada mļa jaraya: bariduaba mļ bedeada ũrĩpeđa mļ Diabueđađada ĩjāibʌʌʌ, maĩ ēberāra idji ume ewariza zocai ʌaya. Ācōrēba idjira biē ʌʌēa. Wārāda maĩ ēberāra beu ʌađada zocai ʌaya. ²⁵ Wārā arada mļa jaraya: ewari zeida ʌađara jūēsia. Namaʌba ĩtaa beuđa quĩrāca ʌeba mļ, Ācōrē Warra bedeada ũrĩnia. Mļ ĩjāʌđaba zocai ʌai arada edaēia. ²⁶ Mļ Zezara zocai ʌai djibaria. Mļa maĩ zocai ʌaira diabaria idjia mļa diađa bēřā. ²⁷ Maĩ awara mļra ʌʌsia jūmarāda cawa omārēā, mļra Naļ Djara Edađa bēřā. ²⁸ Mļa jara ʌʌ carea cawa crĩchadaē ʌearānada. Wārāda ewari ʌba jūmarā

§ 5:27 Daniel 7:13-14.

beuðarāba mĽ, NaĽ Djara Edaða beðeara ũrĭnia. ²⁹ MaĽne jŭmarāda Ľrēbaðia. Ne bia o beaðara Ľrēbaðia Ācōrē ume ewariza zocai beaði carea, baribɽɽ cadjirua o beaðara Ľrēbaðia mĽa bié ɽamārēā.

³⁰ Ara mĽduða cārē sida poya oéa. MĽa ēberāra cawa obaria mĽ Zezaba jarabɽɽ quĩrāca. MĽa jipa cawa obaria. MĽa quĩrĭā ɽɽ quĩrāca ocaa ātebɽɽ mĽ Zeza, mĽ Diabuedaba quĩrĭā ɽɽ quĩrāca obaria.

¿Cairāda Jesuare beðeabada?

³¹ MĽa jara ɽɽara wārāmĭna ara mĽdjidebemada beðea ɽɽ bērā bārāmaarā wārāéca ɽɽa.* ³² Baribɽɽ mĽ Zezara mĽare beðea ɽɽa. MĽa cawa ɽɽa idjia jara ɽɽara wārāda. ³³ MaĽ awara bārāba ēberārāda Borocuebari JuaĽmaa diabuesidaa mĽnebemada iwiðidamārēā. MaĽne idjia jarada wārā basía.† ³⁴ MĽa jɽɽé ɽɽa ēberāda mĽare beðeamārēā. Baribɽɽ JuaĽba mĽnebema jarada mĽa biða bārāa jara ɽɽa ēdrɽdamārēā. ³⁵ JuaĽra ĩbĭrā urua quĩrāca basía. Bārāra idji Ľnaane ɽɽsriða panasidaa idjira bārā ume dārā baðaémĭna.

³⁶ Baribɽɽ JuaĽba jarada cāyābara naĽgɽda mĽare biara beðea ɽɽa. MĽ Zezaba obi ɽɽda mĽa jŭma o ɽɽ bērā cawabi ɽɽa mĽ Zezaba mĽra wārāda diabuesida. ³⁷ Wārāda mĽ Zeza, mĽ Diabuedara mĽare beðea ɽɽa. Baribɽɽ bārāba idji beðeara ũrĭnaca‡ idjaba idjira ununaca.§ ³⁸ Idjaba idji beðeara bārā soðe neé beaa,* mĽ, idjia Diabuedara ĩjānaca bērā. ³⁹ Bārāba Ācōrē Beðeara quĩrācuita acɽbadaa crĭcha panɽ bērā maĽgɽðeba Ācōrē ume ewariza zocai beaðida. MaĽ cartaba mĽnebemadɽ beðea ɽɽa. ⁴⁰ Māwāmĭna bārāra mĽmaa ze quĩrĭānaca zocai bai edaði carea.

* 5:31 Deuteronomio 19:15. † 5:33 JuaĽ 1:19-34. ‡ 5:37 Exodo 33:11. § 5:37 Exodo 19:9. * 5:38 Josue 1:8-9.

⁴¹ MĽa jĽrĽé ħĽa bārāba mĽra bia ununamārēã. ⁴² MaĽ awara mĽa bārāra cawa ħĽa. Cawa ħĽa bārāba Ācōrēra quĩrĩnacada. ⁴³ MĽra mĽ Zeza trĽneba ze ħĽa, baribĽrĽ bārāba mĽra bia edadaé panĽa. MaĽne dewarada ara idji trĽneba zeibĽrĽ, maĽgĽra bārāba bia edabadaa. ⁴⁴ Bārāba aĸabe quĩrĩã panĽa dewararāba bārāra bia ununida. Ācōrē aba ħĽba bārāda bia unuida jĽrĽdaéĸbĽrĽ ĸsāwā idjida ĩjāni?

⁴⁵ Crĩcharānadia mĽ Zeza quĩrāpita mĽa bārāra bié jaraida. Bārāba Moiseĸeba bia pananida jĽã panĽa. BaribĽrĽ ara maĽ Moiseba bārāra mĽ Zeza quĩrāpita bié jaraya. ⁴⁶ Bārāba Moiseba jaradaĸda wārāda ĩjã pananabara mĽra ĩjācasidaa, Moiseba mĽnebemada Ācōrē Bedeade ħĽĸa bērā.† ⁴⁷ BaribĽrĽ Moiseba ħĽĸa siĸa ĩjānaéĸbĽrĽ ĸsāwā mĽ bedeada ĩjāni?–

6

Jesuba mil juesuma auĸu ne cobigaĸa

Mateo 14:13-21; Marco 6:30-44; Luca 9:10-17

¹ Māwānacarea Jesura Galilea amene droma wa quĩrārā wāsia. MaĽ amene dromara idjaba Tiberia abadaa.*

² Jesuba ne ununaca o ħĽĸeba cacua bié ħeara biabicuasia. Zocārā ēberārāba maĽra unu panana bērā idji caiĸu wāsidaa. ³ MaĽbe Jesura idji ume nĩbabadarā ume eya zaqueĸaa wānapeda egode chũpanesidaa. ⁴ MaĽ ewaride judiorā Egiptodeba ēĸrĽpedada quĩrānebabada ewarida caita ħasia. ⁵⁻⁶ MaĽne Jesuba unusia ēberārā zocārā

† 5:46 Deuteronomio 18:15-19. Wārāda jūma Ācōrē drōāenabema cartade ħĽ ħĽra Jesudebema. * 6:1 Galilea. MaĽ amene dromara Antigo Testamentoĸe “Quinéret” wa “Cineret” trĽ jarabadjidaa. Luca 5:1ĸe jara ħĽa “Genesare.”

idjima zebɫadada. Jesuba bio cawa ʘasia cārēda oida baribɫɫ Pelipea iwidiisia:

–Pałra ʘsāma nēdodi jūma nałɫɫrā ēberārā ne cobidi carea?–

Jesuba māwā iwidiisia Pelipeba casa panui cawaya.
⁷ Pelipeba panusia:

–Ēberā dosciento ewari trajada parataba pał nēdobɫda sida araéa ādjirāza maārī cobidi carea.–

⁸ Małne Simoł Pedro djaba Andreda ʘasia. Idjira Jesu ume nībadari ʘasia. Mał Andreda jarasia:

⁹ –Warra nama ʘɫba cebada oda pałda juesuma eroʘɫa idjaba ʘedada umé eroʘɫa. Baribɫɫ jācua ēberārā zocārā duanɫ itea małda ʘsāwāi?–

¹⁰ Mama pōājārā ida ʘasia. Mał bērā Jesuba jarasia:

–Jūmarāa jaraɫadua pōājārāne chūpanenamārēā.–

Ara małda egode chūpanesidaa. Ādjirāra dji umaquīrā awa mil juesuma panasidaa ʘɫa. ¹¹ Jesuba pałra jɫwade edapeɫa Ācōrēa bia ʘɫada asia. Małbe idji ume nībadariāa jarasia ēberārāa jedecadamārēā. ʘeda sida ara mał quīrāca osia jūmarāba aduba codamārēā. ¹² Jūmarāda jāwūā ne copeɫadacarea Jesuba idji ume nībadariāa jarasia:

–Dji adubadara jūma jɫɫ peɫadua ni maārī biɫa ārīrāmārēā.–

¹³ Ara małda jɫɫ pesidaa. Doce jamara birasidaa mał pał cebada oda juesumanebema adubadaba. ¹⁴ Jesuba māwā oɫadeba cawabisia idjira Ācōrēneba ze ʘɫda. Ēberārāba mał ununapeɫa jarasidaa:

–Wārāda nałɫɫra Ācōrēneba beɫeabari dji droma, dji nał ējūāne zeida ʘadaa.–†

† 6:14 Deuteronomio 18:15-18.

¹⁵ Baribɫɾɫ Jesuba cawasia ēberārāba idjira ōgo ededida ādjirā boroda ɬɫɫi carea. Mañ carea wayacusa iduɬa eyade ɫtaa wāsia.

Jesu do ɫɾɫ nībaɬa

Mateo 14:22-27; Marco 6:45-52

¹⁶ Queudacarea Jesu ume nībabadarāra doeda amene dromanaa wāsidaa. ¹⁷ Jābaɬe ɬadosidaɬe Jesura ādjimaa waɬibida jūēé ɬasia. Baribɫɾɫ waa quīrārā chā wāsidaa Capernaułne jūēni carea. Māwā ɬɫɫe bio pāisosoa nūmesia. ¹⁸ Mañne nāūrāda dji cābāyā puá nūmɫ bēřā amene dromara bogozoa nūmesia. ¹⁹ Do quēsida wāɬɫadaɬe unusidaa Jesura do ɫɾɫ nīda.‡ Ādjimaa zebɫɾɫ bēřā ne wayasidaa. ²⁰ Baribɫɾɫ Jesuba jarasia:

–Młda jāwā ɬɫɫa. Ne wayarānada.–

²¹ Mañne idjira jābaɬe ɬɫsrida edasidaa. Ara małda ādji wāɬɫdama jūēsidaa.§

Jesura zocai ɬai diabari pałɫa

²² Mañ nurēma ēberārā waa quīrārē duanenaba quīrānebasidaa jābada aɬabe ɬasida. Cawa panasidaa mał jābaɬe Jesu ume nībabadarāra wāsidaa. Idjaba cawa panasidaa Jesura ādjirā ume wāé basida. ²³ Mañne dewara jābada Tiberia puruɬeba jūēcuasia Jesuba Ācōrēa bia ɬɫɫaɬa apeɬa ēberārāa pał cobigaɬama. ²⁴ Māwā ɬɫɫe ēberārāba cawasidaa Jesura, idji ume nībabadarā sida mama panłéda. Mañ carea ādjirāra mał jābaɬe ɬadocuadapeɬa Capernaułnaa Jesu jɫɾɫɬe wāsidaa. ²⁵ Jesu amene droma quīrārē unusidaɬe iwidiɬidaa:

‡ 6:19 Mañ amene dji jedeara die kilómetro ɬɫɫa. Małgɫba jara ɬɫɫa cinco wa sei kilómetro wi wāɬɫa basida. § 6:21 Mañ versículora griego beɬeɬe idjaba jara ɬɫɫa: “Mañne idjira jābaɬe eda quīrā panɫne ādji wāɬɫdama jūēsidaa.”

–Jaradiabari, bĽra ¿sãĽbe nama jũesi?–

²⁶ Jesuba panusia:

–Wãrã arada mĽa jaraya: bãrãba cawadaé panĽa mĽa ne ununaca odaba cawabi ħĽda. MĽra ababe jĽĽĽ panĽa jãĽ paĽ copeadaaba jãwũãpeadaa bãrã. ²⁷ Trajarãnadua paĽ ħerawabarida edadi carea. ÅtebĽĽĽ trajadaua paĽ Åcõrẽ ume ewariza zocai ħai diabarida edadi carea. MaĽgĽra mĽ, NaĽ Djara Eadaaba diaya. Dadjì Zeza Åcõrẽba mĽra maĽ carea ħĽsia.–

²⁸ MaĽ bãrã ãdjirãba iwiðisidaa:

–Dairãba ¿cãrẽda odida panĽ Åcõrẽ traju odi carea?–

²⁹ Jesuba panusia:

–Åcõrẽba obi ħĽ trajura naĽgĽa: mĽ, idjia Diabueada ijãnida panĽa.–

³⁰⁻³¹ MaĽ carea ãdjirãba Jesua iwiðisidaa:

–¿BĽa dairãa cãrẽda unubi bĽ beæa ijãnamãrẽã? Dadjirã drõã naenabemaba ëjũã põãsa ewaraga ħĽæe manáda cosidaa. Åcõrẽ Bedeade jara ħĽa: “Idjia bajãnebema paĽda diasia ãdjirãba coðamãrẽã.”* ¿BĽa cãrẽda oi?–

³² MaĽne Jesuba panusia:

–Wãrã arada mĽa jaraya, maĽ bajãnebema paĽra Moiseba diaé basía. MĽ ZezabĽĽĽ diasia. MaĽ awara bajãnebema paĽ dji arada ëberãrãa dia ħĽa. ³³ MaĽ paĽ bajãneba zedaba zocai ħai arada dia ħĽa.–

³⁴ Ådjirãba jarasidaa:

–Dai Boro, maĽ paĽra dairãa ewariza dia ħadua.–

³⁵ Jesuba jarasia:

–MĽdrĽ maĽ paĽa. MĽabĽĽĽ zocai ħai arada diabarìa. MaĽ bãrã mĽmaa zebĽĽĽra waa jarra ħaéa. MĽ ijã ħĽra waa opichia ħaéa. ³⁶ BaribĽĽĽ mĽa jaraða quĩrãca, mĽa ne

* 6:30-31 Exodo 16:4,15; Salmo 78:24; Nehemia 9:15.

ununaca oedada bārāba unusidamīna ijānaé panla. ³⁷ MĽ Zezaba mĽa dia ɛl ɛberārāra mĽ ijāne zedía. MĽmaa zebɔdara mĽa āyā jɔretaéa. ³⁸ MĽra bajāneba zeé ɛla mĽa quĩrĩā ɛlda oi carea. Ātebɔɔ zesia mĽ Diabuedaba quĩrĩā ɛlda oi carea. ³⁹ MĽ Diabuedaba quĩrĩā ɛla idjia mĽa diadarāra ni aɓa biɔa aduaéda. Quĩrĩā ɛla naĽ ewari jōnacarea mĽa jūma ādjirāra Ľrēbabida. ⁴⁰ MĽ Zezaba wārāda quĩrĩā ɛla ɛberārāba mĽra idji Warrada cawadapeda ijānida idji ume ewariza zocai ɓeadamārēā. Māwābɔɔ mĽa ādjirāra naĽ ewari jōnacarea Ľrēbabiya.–

⁴¹ Jesuba jaradoasia “bajāneba zeda paĽra mĽa.” MaĽ carea judiorā arima ɓeaba idjidebemada bié bedeiasidaa.

⁴² Nāwā jarasidaa:

–¿NaĽgɔɔ Jesu, Jose warraéca? Dji zeza, dji papa sida dadjirāba unubadaa. ¿Cārē cārēā idjira bajāneba zesidaa a ɛl?–

⁴³ Māwā panlne Jesuba jarasia:

–Waa bié bedearānada. ⁴⁴ Ni aɓalɓa poya mĽra ijāéa mĽ Zeza, mĽ Diabuedaba idjida mĽmaa eneéɔɔ. Baribɔɔ mĽ Zezaba eneibɔɔ naĽ ewari jōnacarea maĽ ɛberāra mĽa Ľrēbabiya ewariza zocai ɓamārēā. ⁴⁵ Ācōrēneba bedeadadarā cartade nāwā jara ɛla: “Ācōrēbɔɔ jūmarāa jaradiaya.”† Māwā bariduaba mĽ Zeza bedea ūrĩpeda idjideba cawapeda mĽ ijāne zeya.

⁴⁶ MaĽgɔɔ jaraé ɛla aɓalɓa dadji Zezara unusida. Aɓabe mĽabɔɔ Ācōrēra unubaria idjimalɓa zeda bērā. ⁴⁷ Wārā arada mĽa jaraya: ɛberāba mĽda ijāibɔɔ Ācōrē ume ewariza zocai ɓaida eroɓaya. ⁴⁸ MĽra paĽ zocai ɓai araa. ⁴⁹ Bārā drōā naēnabemarāba ējūā pōāsa ewaraga ɛlde maná co pananara aɓabe djico basía. Co pananamīna

† 6:45 Isaía 54:13.

beusidaa. ⁵⁰ Baribɫɫ bariduaba naĽ paĽ bajãneba zeɫada coibɫɫ beueá. ⁵¹ PaĽ zocai ɫai arara mĽa. Bariduaba maĽ paĽda coibɫɫ ewariza zocai ɫaya. MĽa dia ɫ paĽra mĽ djaraa. MaĽɣɫa mĽa diaya eberãrãba zocai ɫai arada eroɫeadamãrẽã.-

⁵² Mãwã ɫɫde judiorã ãdjiduba quĩrũquĩrũ duanɫba jara duanesidaa:

-¿Sãwã idji djarada dadjirãa cobí?-

⁵³ MaĽne Jesuba jarasia:

-Wãrã arada mĽa jaraya: bãrãba mĽ djarada coɫaéɫɫɫ, mĽ oa sida doɫaéɫɫɫ, zocai ɫai arada edaɫaéa. ⁵⁴⁻⁵⁵ MĽ djarara cobada dji wãrã araa. MĽ oara dobada dji wãrã araa. MaĽ bẽrã mĽ djara co ɫɫ, mĽ oa do ɫɫba Ācõrẽ ume ewariza zocai ɫaira eroɫɫa. NaĽ ewari jõnacarea mĽa maĽ eberãra Ľrẽbabiya.

⁵⁶ MĽ djara co ɫɫ, mĽ oa do ɫɫra mĽ ume ɫɫa idjaba mĽra idji ume ɫɫa. ⁵⁷ MĽ Zeza, mĽ Diabueɫaba zocai ɫaida diai carea eroɫɫa. MĽra idjideba zocai ɫɫa. Ara maĽ quĩrãca mĽ djara co ɫɫba mĽneba zocai ɫai arada eroɫɫa. ⁵⁸ MĽra paĽ bajãneba zeɫa dji araa. Bãrã drõã naẽnabemarãba manãra cobadjidamĩna jũma beusidaa. Baribɫɫ mĽra manã quĩrãca ɫɫéa. NaĽ paĽ co ɫɫra ewariza zocai ɫaya.-

⁵⁹ Jesuba jũma maĽɣɫa CapernauĽne jaradisia judiorã dji jɫrebada deɫe.

Jesu beɫeadeba Ācõrẽ ume ewariza zocai pananinebema

⁶⁰ MaĽ jaradia ɫ Ľrĩsidaɫe zocãrã Jesu eɫẽ ɫeaba jarasidaa:

-Idjia jaraɫara zarea ɫɫa. ¿Caiba poya Ľjãí?-

⁶¹ Jesuba cawasia idjia jaradiaɫa carea ãdjirãra mãwã bié beɫe panɫda. MaĽ bẽrã jarasia:

–MĽa jaradiađara ħbārāmaa zarea ɓlca? ⁶² Māwā baiblɾɾ bārāba ħsāwā crīchađi mĽ, NaĽ Djara Edađara Ľtaa naēna ɓađamaa wābɾɾɾda unusiđara? ⁶³ Ācōrē Jaurebɾɾɾ zocai ɓai arara diabaria. NaĽ djaraba diacaa. MĽa bārāa jaradia ɓɾa Ācōrē Jaureba zocai ɓai ara dia ɓɓeɓemaa. ⁶⁴ Baribɾɾɾ Ľcɾɾɾ bārāba wađibiđa mĽ beđeara ĩĵānaé paɾɾa.–

Jesuba māwā jarasia idjia naēnaeđa cawa ɓađa bērā cairāba idji beđeara ĩĵānaéda idjaba caibɾɾɾ idjira jidabida.

⁶⁵ MaĽne Jesuba jarasia:

–MaĽ carea mĽa jarasia: mĽ Zezaba ēberāda mĽmaa eneéɓɾɾɾ, maĽ ēberāba poya mĽra ĩĵāéa.–

⁶⁶ MaĽ carea zocārā Jesu ēpē pananarāba idjira igarasieđaa. Waa idji ume nībađaé basía. ⁶⁷ MaĽ bērā Jesuba idjia doce edađarāa jarasia:

–ĶBārā sida wābɾɾɾđica?–

⁶⁸ SimoĽ Pedroba panusia:

–Dai Boro, daida ħcaimaa wāni? Aɓa ɓɓabɾɾɾ dairāa jaradiabaria Ācōrē ume ewariza zocai ɓeđamārēā. ⁶⁹ Dairāba ɓɓ beđeara wārāda ĩĵā paɾɾa, idjaba dairāba wārāda cawa paɾɾa ɓɾa Ācōrēba diabueđa jipa ɓɓda.–

⁷⁰ Jesuba jarasia:

–Bārā doce paɾɾa mĽa edasia mĽ ume nībađamārēā. Baribɾɾɾ bārāneɓemada aɓa diauruđea.–

⁷¹ Jesuba Juda, SimoĽ Iscariote warradeɓemada beđea ɓasia. Idjia ĵrũare Jesura jidabisia idji ume nībabadarā doce paɾɾneɓemamīna.

7

Jesu djabarāba idji ĩĵānaé panana

¹ Māwānacarea Jesura Galilea druade pɾɾɾa nībasia. Judea druadeaa wā quĩrĩāé basía judiorā bororāba idjira

bea quiĩrĩã panana bẽrã. ² Maĩne judiorã de zaquede warrewarrea panabada ewarira caita ʔasia.* ³ Maĩ bẽrã Jesu djabarãba idjĩa jarasiɗaa:

–Biara ʔla ʔlra Judeadaa wãida ʔl ẽpẽ bea jãmabemarã biɗa ʔla obarira ununamãrẽã. ⁴ Trã ʔlga ʔa quiĩrĩã ʔlba ne o ʔlra mẽrã ocaa. ʔla ne ununacada o ʔl bẽrã ebuɗa odua jũmarãba cawadãmãrẽã.–

⁵ Jesu djabarãba mãwã jarasiɗaa ãdjia biɗa idjira ãcõrẽba diabuedada ijãnaé panl bẽrã. ⁶ Maĩne Jesuba ãdjĩa jarasia:

–Mã wãi ewarira waɗibiɗa jũéé ʔla bariblrl bãrãra baridua ewariɗe wãnida panla. ⁷ Naĩ ẽjũãnebemarãba bãrãra quiĩrãma panléa. Mãdrll quiĩrãma panla, ãdjirãba cadjirua obadada mla ebuɗa jara ʔl bẽrã. ⁸ Wãnadua maĩ ewari droma o panlmaa. Mãra waɗi wãéa mĩ wãi ewarira jũéé ʔl bẽrã.–

⁹ Mãwã jarapeɗa Galilea druade ʔesia.

De zaquede warrewarrea panabada ewari o panlmaa Jesu wãna

¹⁰ Jesu djabarãra maĩ ewari droma o panlmaa wãsiɗaa. Mãwãnacarea Jesura wãsia. Bariblrl ebuɗa wãé basia ẽberãrãba cawarãnamãrẽã. ¹¹ Judiorã bororãba idjira jllrl panasidaa. ãdjirãba iwiɗibadjidaa:

–Jãã Jesura sãma ʔl?–

¹² Maĩne zocãrã arima duanlba Jesuɗebemada iwidrla beɗe duanasiɗaa. ãclrlba jarabadjidaa: “Idjira ẽberã biao,” bariblrl dewararãba jarabadjidaa: “Mãwãéa; idjira sewaiɗa ʔla.” ¹³ Bariblrl judiorã bororãda waya panl bẽrã ni aʔalba Jesuɗebemada jĩgua beɗeɗaca basia.

* 7:2 Levitico 23:33-43.

¹⁴ Mañ ewari droma ãsidra obldade Jesura Ācõrẽ de dromanaa wãpeða dajadaare jaradia besia.† ¹⁵ Mãwã ðlde judiorã bororãba cawa crĩchadaé basía. Nãwã jĩgua jarasidaa:

-Ni abalba nañ eberãa jaradiadaé badamĩna ¿sãwã jãcua cawa ðl?-

¹⁶ Mañne Jesuba ãdjía jarasia:

-Mãa jaradia ðlra mĩreéa, ãteblrl mĩ Diabuedadea.

¹⁷ Ācõrẽba quĩrĩã ðlda bariduaba oi carea ðlbrlrl, mañ eberãba ebuda cawaya ara mĩdji crĩchadeba bedeaé ðlda. Āteblrl idjia cawaya mãa jaradia ðlra Ācõrẽneda.

¹⁸ Bariduada ara idji crĩchadeba bedea ðlbrlrl mãwã o ðla eberãrãba idjidebemada bia bedeadamãrẽã. Baribrll abalba quĩrĩã ðlbrlrl dewararãba idji diabuedadebemada bia bedeadaida, wãrã bedeada jarabaria; sewa ocaa.

¹⁹ Moiseba Ācõrẽ leyra bãrãa díasia. Baribrll bãrãba mañ leyra ijãnacaa. Mañ careablrl bãrãba mãra bea quĩrĩã panla.-

²⁰ Mañne eberãrãba iwidiisidaa:

-¿Caiba blra bea quĩrĩã ðl? ¿Jai bl cacuade ðlba mãwã crĩchabi ðlca?-

²¹ Jesuba panusia:

-Mãa ãnãũbada ewaride ne ununaca aba oda carea bãrãba cawa crĩchadaé basía.‡ ²² Baribrll bãrã sida ãnãũbada ewaride ne obadaa. Umaquĩrã cacuara wẽãgobadaa Moiseba ðlda quĩrãca. (Wãrãda mãwã oðira Moisedeba zeé basía, ãteblrl bãrã drõã naẽnabemaneba zesia.)§ ²³ Ācõrẽba Moisea diada ley ijã oði carea bãrãba ãnãũbada ewaride biða warra zaque cacuara wẽãgobadaa. Mañda bãrãra ¿cãrẽ cãrẽã mĩ ume quĩrũ panl ãnãũbada

† 7:14 Mañ ewari dromara ocho ewari obadjidaa. ‡ 7:21 Juañ 5:1-9. § 7:22 Genesi 17:10-27.

ewaride ēberā biabida carea? ²⁴ Bārāba unu panĽ carea bié bedearānadua, ātebrĽĽ wārā arada cawadapeđa jipa bedeadadua.–

Ĵesura Ācōrēba ēdrĽ edabari diai jarađaca?

²⁵ Jesuba JerusaleĽne jaradia ħaside maĽ purudebemarāba jara panasidaa:

–ĴIdjiéca beadi carea jĽĽĽ panĽra? ²⁶ AcĽadua, idjira nama ebuđa beđe ħĽa. BaribrĽĽ ni aħalba idjía ni cārē sida jarađae panĽa. Māēteara dadjirā bororāba crīcha panĽsicada idjira Ācōrēba ēdrĽ edabari diai jarađada.*

²⁷ BaribrĽĽ dadjirāba cawa panĽa idjira sāmabemada. Ācōrēba ēdrĽ edabari diai jarađa zebraĽĽde ni aħalba cawadaéa idjira sāmĽba zebraĽĽda.–†

²⁸ MaĽne Jesuba Ācōrē de droma dajada jaradia ħđe ĵigua jarasia:

–Wārāda bārāba mĽra unubadaa idjaba cawa panĽa sāma ħabarida. BaribrĽĽ mĽra ara mĽdjideba zeé ħĽa, ātebrĽĽ mĽra ze ħĽa wārā jarabariđeba. Bārāba idjira cawadaé panĽa. ²⁹ MĽa idjira cawa ħĽa idjideba zeda bērā. Idjia mĽra diabuesia.–

³⁰ MaĽ carea ādjirāba Jesura jida quiĩā panasidaa, baribrĽĽ ni aħalba jidađae basía idji ewarira ĵūéé ħađa bērā. ³¹ MaĽne zocārāba idjira ĵāsidaa. Ādjirāba jarasidaa:

–Ācōrēba ēdrĽ edabari diai jarađa zebraĽĽde ĵnaĽ ēberāba o ħĽ cāyābara ne ununaca waiħĽara ħĽda oica?–

Pariseorāba Jesu jidađi carea panana

* ^{7:26} Ācōrēba ēdrĽ edabari diai jarađa. Griego bedede ħĽ ħĽa “Crito.” † ^{7:27} ĽcĽĽĽ judiorāba jarabadjidaa Ācōrēba ēdrĽ edabari diai jarađara ni aħalba cawadaéda aħa idjia Israel ēdrĽ edabrĽĽdaa.

³² Pariseorāba cawasiḁaa ēberārāba Jesuḁebemada iwidrḁa beḁea duanḁa. Mañ carea ādjirāba, sacerdote bororā biḁa Ācōrē de dromanebema zarrarāda diabuesiḁaa Jesu jidaḁe wānamārēā. ³³ Māwā panḁne Jesuba ēberārāa jarasia:

–Māra bārā ume dārā baéa. Jāwā ḁapeḁa mñ Diabueḁa-maa wāya. ³⁴ Bārāba mñra jḁḁḁia māwāmīna ununaéa. Mñ wābḁḁḁmaa bārāra poya wānaéa.–

³⁵ Mañ carea judiorā arima ḁeaba ara āduḁa jara duanasidaa:

–¿Sāmaa wāi bēra dadjirāba idjira waa ununaé? ¿Griegorā druḁaa wāica judiorā jāma ḁeaa jaradi ai carea? ³⁶ ¿Cārē cārēā idjia māwā jara ḁḁ: “Bārāba mñra jḁḁḁia māwāmīna ununaéa”? Idjaba ¿cārēā jara ḁḁ “mñ wābḁḁḁmaa bārāra poya wānaéa”?–

Baido zocai ḁai ara diabariḁebema

³⁷ Mañ ewari droma o panḁne dji jīrūarebema ewarira dji dromaara ḁasia. Jesura jīrūarebema ewariḁe ḁta nūmepeḁa jīgua jarasia:

–Bariduada opichia ḁḁḁḁḁ mñmaa zedua, mañbe baido zocai ḁai aradeḁemada dodua. ³⁸ Ācōrē Beḁeade jara ḁḁa bariduaba mñda ijāibḁḁḁ zocai ḁai arara idjideba do quīrāca dewararāmaa wea jira ḁeya ādjia biḁa edaḁamārēā.–†

³⁹ Jesuba maḁḁḁḁeba cawabisia idji ijāḁḁdaba Ācōrē Jaurera edaḁida. Mañ ewariḁe Ācōrē Jaurera waḁi zeé ḁasia Jesura waḁibiḁa bajānaa wāé ḁada bēra.

Ēberārāba Jesuḁebema wariwaria beḁea duanana

⁴⁰ Mañ beḁea ūrīsiḁade arima duanḁrāba jarasiḁaa:

† 7:38 Isaía 44:3; 55:1-4; 58:1; Joel 3:18; Zacaria 13:1.

–Wārāda nañ ēberāra Ācōrēneba bedeabari dji droma zeida baḁaa.–[§]

⁴¹ Idjaba ḽcḽḽba jarasiḁaa:

–Idjira Ācōrēba ēḁḽ edabari diai jaraḁaa.–

Baribḽḽ dewararāba jarasiḁaa:

–Māwāéa. Ācōrēba ēḁḽ edabari diai jaraḁara Galilead-
–eba zeéa. ⁴² ¿Ācōrē Bedeade jara ḽléca idjira Daviḁeba
zeida? ¿Davi puru Beleḽneba zeéca?–*

⁴³⁻⁴⁴ Māwā Jesuḁebemada wariwaria beḁea duanḽne
ḽcḽḽba idjira jida quĩḽā panasiḁaa, baribḽḽ ni aḽalḽba
jidadaé basía.

Judiorā bororāba Jesu ḽjānaé panana

⁴⁵ Ācōrē de dromanebema zarrarāra jēda wāsiḁaa
pariseorā, sacerdote bororā ume ābaa duanḽmaa.
Baribḽḽ Jesura jidadaé basía. Mañ bēḽā ādjirāba zarrarāa
iwiḁisiḁaa:

–¿Cārē cārēā idjira enenaé basi?–

⁴⁶ Mañne zarrarāba panusiḁaa:

–Ni aḽal ēberāda jāḽ ēberā bedeabari quĩḽāca
bedeacaa.–

⁴⁷ Mañ carea pariseorāba jarasiḁaa:

–¿Māēteara idjia bārā siḁa cūrūgastica? ⁴⁸ Dai parise-
orāba, dewara dji droma ḽea biḁa ni aḽalḽba idjira ḽjānaé
panḽa. ⁴⁹ Idji ḽjā ḽeaba Ācōrē leyra adua tabeaa. Ācōrēba
ādjira cawa oya.–

⁵⁰ Mañne Nicodemoda ādjirā ume ḽasia. Idjira Jesumaa
naēna diamasi bedeade wā baḁa basía.† Maḽḽba ādjirāa
jarasia:

§ 7:40 JuaĽ 1:21; 6:14; Deuteronomio 18:15-19. * 7:42 Davi. 2
Samuel 7:12; Salmo 89:3-4; 132:11-12. Beleḽ. Miquea 5:2. † 7:50 JuaĽ
3:1-12.

⁵¹ –Baribλλλ ¿dadjirã leyba jara λca baridua ēberãda cawa odida panλda idji bedeã urĩni naēna? ¿Idjia odada naãrã cawađida panλéca?–

⁵² Ādjirãba panusiđaa:

–¿Mãwãra bλra Galileadebemaca? Ācõrē Bedeara bio acλbari ðadua. Mañne bλa cawaya ni abal Ācõrēneba bedeabarida Galileadeba zeéda.–[‡]

[⁵³ Mãwã duananapeda jūmarãda ādji deza wābλrλsiđaa. §

8

Wērã daunemana Jesumaa edepedada

¹ Maλbe Jesura Olivo eyadaa wãsia. ² Nurēma diapeda wayacusa Ācõrē de droma dajadaa wãsia. Mama λðe ēberãrã zocãrã idjimaa zesesiđaa. Egode chūmepeđa ādjirãa jaradia besia.

³⁻⁴ Mãwã duanλne judiorã ley jaradiabadaba, pariseorã biđa wērã daunema λλ jidapedadada enesiđaa. Mañ wērãra arima duanλ ēsi λðapeda Jesua jarasiđaa:

–Jaradiabari, nañ wērãra daiba jidasidaa abal ume daunema λlda. ⁵ Dadjirã leyðe Moiseba nãwã ðea wērãrãda mōgaraba tabari beabisia.* ¿Bλmaarã bia λca mãwã odida?–

⁶ Ādjirãba mãwã jarasiđaa Jesuba sãwã panui cawaya. Idjida bié jaradida crīchasiđaa. Mañne Jesura eđaa ðarru chūmepeđa idji jλwa jīwīnība egoroðe λλ besia. ⁷ Baribλλλ ādjirãba miã sē iwiđi panλ bērã piradrλpeda jarasia:

[‡] 7:52 Pariseorãba āi jarasiđaa. 2 Reye 14:25ðe jara bλa Jonára Gat-heferðebemada. Mañ purura Nazare caita ðasia Galilea druade. § 7:53 Griego bedeade zocãrã cartade versículo 7:53ðeba aba 8:11đaa neéa. Ācλrλ cartade Luca 21:38are odja λla. * 8:5 Idjaba jara bλa dji umaquĩrã siđa beuida λlda. Levitico 20:10; Deuteronomio 22:22.

-Dji cadjirua ocaba naĽ wērāra mōgaraba taĕarida
 ʘla.-†

⁸ Māwā jarapeĕa Jesura wayacusa eĕaa ʘarru
 chūmepeĕa egorode ʘĽ ʘesia. ⁹ Jesuba jarada ūrīsideĕe
 ara maĽda aĕa aĕa wābɿɿ nūmesia.‡ Naārā drōārāda āyā
 wāsidaa. MaĽbe cūdrarā sida wābɿɿsideaa. Jesura maĽ
 wērā ume iduĕa ʘesia. ¹⁰ Jesu Ľta nūmebɿɿde wērāra
 iduĕa nūmɿda unusia.§ MaĽbe iwīdisia:

-Bɿ bié jara duananara ¿sāma panɿ? * ¿Caiba bɿra bié
 ʘli?-

¹¹ Wērāba panusia:

-Ni aĕaɿba, mĽ Boro.-

Jesuba jarasia:

-MĽa biĕa bɿra bié ʘléa. Wādua, baribɿɿ waa cadjiru-
 ara orādua.-]

Jesu naĽ ējūānebemarā itea Ľnaa

¹² Māwānacarea Jesuba ēberārāa wayacusa jarasia:

-MĽra naĽ ējūānebemarā itea Ľnaa quīrāca ʘla.
 Bariduaba mĽda ēpēibɿɿ pāĩmane nībaéa, ātebɿɿ Ľ-
 naane ʘl bērā zocai ʘai arada eroĕaya.-

¹³ MaĽne pariseorāba Jesua jarasidaa:

-Bɿra ara bɿdjidebemada beĕea ʘl bērā maĽba jaraé ʘla
 bɿra jara ʘlra wārāda.-

¹⁴ Jesuba jarasia:

-Ara mĽdjidebemada beĕea ʘmīna mĽa jara ʘlra
 wārā araa. MĽa cawa ʘla mĽra sāmaɿba zesida id-
 jaba sāmaa waya wāida. Baribɿɿ bārāba maĽra adua

† 8:7 Deuteronomio 17:6-7. ‡ 8:9 Griego beĕeĕe Ľcɿɿɿ cartade
 naĽ sida ʘĽ ʘla: “Ādji soĕe cawa panasidaa jipaé beada.”

§ 8:10 wērā iduĕa nūmɿda unusia. Griego beĕeĕe Ľcɿɿɿ
 cartade maĽra neéa. * 8:10 Bɿ bié jara duananara. Griego
 beĕeĕe Ľcɿɿɿ cartade maĽra neéa.

panla.† 15 Bārāba naļ ējūānebema crīchadeba mĭra acł panla. Mĭa ni abalda māwā acłcaa. 16 Mĭa djārā sāwā beada acłpeda jaraibłrł, mĭa jara błra wārā araa, mĭdubałba māwā jaraé bł bēřā. Ātebłrł mĭ Zeza, mĭ Diabuedaba mĭ ume māwā jara bł. 17 Bārā leyde jara bła ēberā uméba abari bededa jaraibłrł ādjia jara panlra wārāda.‡ 18 Ara maļ quīrāca ara mĭdjidēbemada bedea bł, idjaba mĭ Zeza, mĭ Diabuedara mĭare bedea bł.–

19 Maļne ādjirāba Jesua iwīdisīdaa:

–Māēteara bł Zezara ĵsāma bł?–

Jesuba panusia:

–Bārāba mĭra adua panla idjaba mĭ Zeza sīda adua panla. Bārāba mĭda wārāda cawabłdabara, mĭ Zeza sīda cawacasīdaa.–

20 Jesuba Ācōrē de droma dajada, parata Ācōrēa diabadama jaradia bāsīde jūma maļgłra jarasia. Baribłrł ni abalba idjira jidadaé basía idji ewarira wađi jūéé bađa bēřā.

Mĭ wābłrłmaa bārāra poya wānaéa

21 Maļbe Jesuba jarasia:

–Mĭra wāya. Wānacarea bārāba mĭra jłrłđia baribłrł ununaéa. Bārāba mĭda ĵjānaé bēřā cadjiruade beuđia. Wārāda mĭ wābłrłmaa bārāra poya wānaéa.–

22 Maļ bēřā judiorā bororāda ādjiduba bedea duanasīdaa:

–Māēteara ĵiduba beuica? ĵIdjia maļ carea jara błca: “Mĭ wābłrłmaa bārāra poya wānaéa”?–

23 Maļne Jesuba jarasia:

–Bārāra naļ ējūānebemaa baribłrł mĭra bajānebemaa. Mĭra naļ ējūānebemaéa. 24 Maļ carea mĭa jarasia bārāra

† 8:14 Juaļ 7:27-29. ‡ 8:17 Deuteronomio 17:6; 19:15.

cadjiruade beudida. Bārāba Māra Māda ijānaé bēřā cad-
jiruade beudia.-§

²⁵ Maļ carea ādjirāba iwidisidaa:

-¿BĽra cai?-

Jesuba panusia:

-DārābĽĽa māa bārāa jara ĩĽda.* ²⁶ Māa ne
zocārāneba bārāra beĽeade ĩeada aida ĩĽa. BaribĽĽa
mĽ DiabueĽabĽĽa cawa ĩĽa. Idji beĽeara wārā ara. Māa
idjideba ũrĽ ĩĽda naļ ējūānebemarāa jarabaria.-

²⁷ BaribĽĽa ādjirāba cawaĽá basía Jesuba idji
ZezāĽbemada beĽea ĩĽda. ²⁸ Maļ carea idjia jarasia:

-Bārāba mĽ, Naļ Djara EdāĽara crude cachibĽĽade
cawaĽia Māra Māda. CawaĽia māa ni maārĽ ĩĽa ara
mĽdjia quĽrĽā ĩĽ quĽrāca oca basida. Idjaba cawaĽia
māra beĽea ĩasida mĽ Zezaba jaradiaĽa quĽrāca. ²⁹ MĽ
DiabueĽara mĽ ume ĩĽa. MĽ Zezaba mĽduba amecaa māa
ewariza idjia quĽrĽā ĩĽda o ĩabari bēřā.-

³⁰ Jesuba maļgĽĽebema beĽea ĩaside zocārāba idjira
ijāsidaa.

*Abraha*ļ warrarā dji ara

³¹ Maļbe Jesuba judiorā idji ijābĽĽarāa jarasia:

-Bārāba mĽ beĽeada ijā pananibĽĽa, wārāda mĽ ume
nĽbabadarāda ĩeāĽia. ³² Māneba bārāba Ācōrēra wārāda
cawaĽia. Maļba bārāra djārā nezoca ĩeāĽada ēĽĽ ĩĽya.-

³³ Ādjirāba jarasidaa:

-BaribĽĽa dairāra Abrahaļneba yōpeĽada bēřā djārā
nezocarāēa. ¿Sāwā ĩĽa dairāra ēĽĽ ĩĽyaĽa a ĩĽ?-

§ 8:24 Māra Māda. MaļgĽĽeĽa Jesuba jara ĩasia idjira
Ācōrēda. Exodo 3:13-14. * 8:25 DārābĽĽa māa bārāa jara
ĩĽda. Griego beĽeade maļra ebuĽa ĩĽá. ĀĽĽĽaĽmaarā
jara ĩĽa: “Māa bārāa ¿cārēda cawa jaraida ĩĽ?” wa “Māra
¿cārē cārēā bārā ume beĽeaida ĩĽ?”

³⁴ Jesuba panusia:

–Wārã arada mĽa jaraya: cadjirua o ðeara cadjirua nezocarãa. ³⁵ Nezocara idji boro ēberãrãea, baribɽɽ dji boro warrara idji zeza ume ewariza ðabaria.† ³⁶ MaĽ bërã Ācõrẽ Warraba bãrãra nezoca ðeadaðada ēdɽɽ ðɽɽɽɽɽ, wãrãda ewariza Ācõrẽ ēberãrãda ðeada. ³⁷ MĽa cawa ðla bãrãra AbrahaĽneba yõpeðadaðada, baribɽɽ bãrãba mĽra bea quĩrĩã panla mĽ beðeara ijãnaé panl bërã. ³⁸ MĽa jara ðla jũma mĽ Zezaba mĽa jaradiaðada. MaĽne bãrãba ijã o panla bãrã zezaðeba ũrĩpeðadaðada.–

³⁹ Ādjirãba panusiðaa:

–Dai drõãenabema zezara AbrahaĽa.–

Baribɽɽ Jesuba jarasia:

–Bãrãra AbrahaĽ warrarã dji ara baðabara idjia oða quĩrãca ocasidaa. ⁴⁰ MĽa bãrãa wãrã beðeada jara ðla Ācõrẽba mĽa cawabiða quĩrãca. Mãwãmĩna bãrãba mĽra bea quĩrĩã panla. ¿AbrahaĽba mãwã osica? ⁴¹ Bãrãba bãdji zezaba obari quĩrãca obadaa.–

MaĽne ãdjirãba jarasiðaa:

–¿Baribɽɽ dairãra wërã deu ðla toðaéa! Dairãba Zezada aðabe eropanla. Idjira Ācõrẽa.–

⁴² Jesuba jarasia:

–Ācõrẽda bãrã Zezabara, bãrãba mĽra wãrãda quĩrĩã-casidaa, Ācõrẽneba zepeda nama ðl bërã. MĽra ara mĽdjidẽba zeé basia. Idjiabɽɽ diabuesia. ⁴³ MĽa jara ðlara ¿sãwãerã bãrãba cawadaé panl? Bãrãba cawadaé panla, mĽ beðeada ũrĩ quĩrĩãnaca bërã. ⁴⁴ Bãrã zezara diaurua. MaĽ bërã idjia quĩrĩã ðɽɽɽ bãrãba o quĩrĩã panla. Idjira naãrãeðalba mĩã beabaria. Wãrãneba ðacaa idjaba wãrã beðeara jaracaa. Sewa obaria sewaiða ðl bërã idjaba sewa zeza bërã. ⁴⁵ MĽa wãrã beðeada jara ðla. MaĽ bërã bãrãba

† 8:35 Genesi 21:9-13.

mĽ beđeara iĵānacaa. ⁴⁶ MĽa cadjiruada o ʘabɫɫ ʘcārē cadjiruada o ʘɫ? ʘCai bārānebemaba poya jarai? MĽa wārā beđeada jara ʘabɫɫ, ʘcārē cārēā mĽ beđeara iĵānaé panɫ? ⁴⁷ Ācōrē iĵā ʘɫba idji beđeara iĵā obaria baribɫɫ bārāra Ācōrē warrarāé bēra idji beđeara iĵā odacaa.–

*Abraha*Ľ ʘai naēna MĽra MĽa

⁴⁸ MaĽbe judiorāba Jesua jarasiđaa:

–Bɫra Samariađebemada jāwā taɫɫa idjaba jai bara ʘɫa. ʘDairāba aride jara panléca?–

⁴⁹ MaĽne Jesuba jarasia:

–MĽra jai neé ʘɫa. MĽ Zezadebemada bia beđeabaria. Baribɫɫ bārāba mĽnebemada bia beđeadacaa. ⁵⁰ MĽa jɫɫé ʘɫa ēberārāba mĽnebemada bia beđeadamārēā. Baribɫɫ abaɫba quĩrĩ ʘɫa ēberārāba mĽnebemada bia beđeadida. Idjiabɫɫ cawa obaria. ⁵¹ Wārā arada mĽa jaraya, mĽ beđea iĵā o ʘɫra beuca baya.–

⁵² MaĽne judiorāba Jesua jarasiđaa:

–Iđibɫɫ dairāba cawabɫdaa bɫra jai bara ʘɫda. AbrahaĽra beusia. Jūma Ācōrēneba beđeabadarā siđa beusidaa, baribɫɫ bɫa jara ʘɫa: “MĽ beđea iĵā o ʘɫra beuca baya.” ⁵³ Māwāra ʘbɫra dai drōā naēnabema AbrahaĽ cāyābara dji dromaara ʘɫca? Idjira beusia, idjaba jūma Ācōrēneba beđeabadarā siđa beusidaa. Bɫra ʘcaida crĩcha ʘɫ?–

⁵⁴ Jesuba panusia:

–Ara mĽdjidebemada bia beđeabɫɫ maĽba jaraé ʘɫa mĽra dji biada. Baribɫɫ mĽ Zezaba mĽnebemada bia beđea ʘɫa. Bārāba idjira bārā Ācōrēana a panɫa. ⁵⁵ Baribɫɫ idjira adua panɫa. MaĽne mĽa idjira cawa ʘɫa. Idjida adua ʘɫada ađabara mĽra bārā quĩrāca sewaiđa ʘacasia. Baribɫɫ mĽa idjira cawa ʘɫ bēra idji beđeada

ijã o ɓla. ⁵⁶ Bãrã drõã naẽnabema AbrahaĽra ɓɓsridasia mĽ naĽ ẽjũãnaa zɓɓɓɓ ewarira unuida cawa ɓaɗa bẽrã. Wãrãda unupeɗa bio ɓɓsrida ɓesia.–

⁵⁷ MaĽne judiorãba Jesua jarasidaa:

–Bɓra waɗibiɗa cincuenta poa ɓɓɓã. ¿Sãwã ɓla AbrahaĽra unusiada a ɓɓ?–

⁵⁸ Jesuba panusia:

–MĽa wãrã arada jaraya: AbrahaĽ ɓai naẽnaɓba MĽra MĽa.–‡

⁵⁹ Jesuba mãwã jarada carea judiorãba mõgarada edasidaa idji tabari ɓeadi carea.§ Baribɓɓɓ Jesura mĩrũpeɗa Ācõrẽ de dajadabemada ãyã wãsia.*

9

Jesuba ẽberã dauberrea topeɗada biabiɗa

¹ Wãɓɓɓɓɓ Jesuba unusia ẽberã dauberrea topeɗadada.

² MaĽne Jesu ume nĩbabadarãba iwidiɗidaa:

–Jaradiabari, ¿caiba cadjirua oɗaɗeba naĽ ẽberãra jãwã dauberrea tosiɗa? ¿Idji djibarirãba cadjirua opeɗaɗaɗeba, wa idjia cadjirua oɗaɗeba?–

³ Jesuba panusia:

–Cadjirua opeɗaɗaɗeba jãwã toɗaé basía. Idjira dauberrea tosiɗa idjiɗeba Ācõrẽba ne obɓɓɓɓɓ jũmarãba unamãrẽã. ⁴ MaĽ bẽrã waɗi ãsa ɓɓɓe eɗa mĽ Diabueɗaba obi ɓɓra mĽa oida ɓla. Queuɗacarea ni aɓaɓda poya trajadaɗaa. ⁵ Baribɓɓɓ naĽ ẽjũãne ɓɓɓe mĽra ẽberãrã itea Ľnaa quiŕaca ɓla ãdjirãba sãwã nĩbaɗida cawaɗamãrẽã.–

⁶ Mãwã jarapeɗa Jesura egoroɗe idotasia. MaĽba egorora susua osia. MaĽ egoro susuaba dji dauberrea ɓɓ dauza pɓɓɓɓɓ. ⁷ MaĽbe Jesuba idjía jarasia:

‡ 8:58 Exodo 3:13-14. § 8:59 Levitico 24:14. * 8:59 Griego bedede Ľɓɓɓɓ cartade ɓɓ ɓla: “Jesura ara ãdji daide necai ẽɗra wãsia.”

-Cuibada Siloe abadamaa sɔɔɔde wādua.- (Mañ trĭba jara ɔla “diabueda.”)*

Ara maĽda dauberrea ɔara wāpeda idji daura sɔɔɔpeda unu ɔesia. Mañbe diguidaa wāsia. ⁸ Idji de caita ɔeabariba idjaba idji dauberrea ɔa unupedaɔaba jara duanasidaa:

-¿NaĽgléca ode chūmepeda ne iwidi ɔabadara?-

⁹ Ľɔɔɔɔba idjidaa asidaa. Dewararāba idji quirāca ɔamīna idjiēana asidaa. Baribɔɔɔ dji dauberrea ɔaɔaba jarasia:

-Wārāda mĽa.-

¹⁰ Mañne idjia iwidisidaa:

-¿Sāwā ɔla unu ɔesi?-

¹¹ Idjia panusia:

-Ēberā Jesu abadaba egoroda susua opeɔa mĽ dauza pɔɔɔɔsia. Mañbe idjia jarasia: “Cuibada Siloe abadamaa sɔɔɔde wādua.” Wāpeda mĽ dau sɔɔɔɔɔɔde unu ɔesia.-

¹² Mañne ādjirāba iwidisidaa:

-MaĽgl ēberāra ¿sāma ɔa?-

Idjia panusia:

-MĽa adua ɔla.-

Pariseorāba dauberrea ɔaɔaa bio iwidiɔeɔada

¹³⁻¹⁴ Jesuba egoro susua opeɔa dauberrea ɔa biabida ewarira Ľnāūbada ewari basia. Mañ carea dauberrea ɔadara Ľɔɔɔɔba pariseorāmaa edesidaa. ¹⁵ Mañbe pariseorā bida mañ ēberāa iwidisidaa sāwāɔɔɔ unu ɔesida. Mañne idjia jarasia:

-Idjia egoroda susua opeɔa mĽ dauza pɔɔɔɔsia. Mañbe mĽa baidode sɔɔɔɔɔɔde unu ɔesia.-

¹⁶ Ľɔɔɔɔ pariseorāba jarasidaa:

-Mañ ēberāra Ācōrēneba zeé ɔla, Ľnāūbada ewarida wayaca bērā.-

* 9:7 Genesi 49:10; Isaia 8:5-8.

Baribɫɾɫ dewararāba jarasidaa:

-¿Sāwā cadjirua obari ēberāba maĽ ne ununacada poya osi?-

Māwā wariwaria bedeā duanasidaa. ¹⁷ Māwā duanapeḁa wayacusa dji dauberrea ḁadaa iwidiḁidaa:

-MaĽ ēberā, bɫ dau biabiḁara bɫmaarā ¿caida māwā ḁɫ?

Dauberrea ḁadaba panusia:

-MĽmaarā idjira Ācōrēneba bedeabaria.-

¹⁸ Judiorā dji bororāba iĵānaé panasidaa maĽ ēberāra naēna dauberrea ḁasida. MaĽ carea idji djibarirāda trĽbisidaa. ¹⁹ MaĽbe ādjía iwidiḁidaa:

-¿NaĽɫɾa bārā warra dauberrea topeḁadaca? ¿Sāwā iḁira idjia unu ḁɫ?-

²⁰ Ādjia panusidaa:

-Daiba cawa panɫ naĽɫɾa dai warra dauberrea topeḁadada. ²¹ Baribɫɾɫ adua panɫ sāwā iḁira unu ḁesida, idjaba adua panɫ caiba idjira biabisida. Idjira drōā bēḁā idjía iwidiḁadua.-

²² Idji djibarirāba māwā jarasidaa judiorā bororāra waya panɫ bēḁā. Wārāda maĽ judiorāba jaraḁoasiḁaa ēberārāba Jesura Ācōrēba ēḁɾɫ edabari diai jaraḁaaḁa acara panɫda. Aḁaɫba māwā jarasira dji bororāba idjira judiorā dji jɫrebada deḁebemada āyā jɫretadiḁa asidaa. ²³ MaĽ carea djibarirāba jarasidaa: “Idjira drōā bēḁā idjía iwidiḁadua.”

²⁴ MaĽ bēḁā judiorā bororāba dauberrea ḁadara wayacusa trĽnapeḁa jarasidaa:

-Ācōrē quiḁrāpita daia wārā bedeadeba jāĽ ēberānebemada jaradua.† Dairāba cawa panɫ idjira cadjirua obarida.-

† 9:24 Griego bedeade bɫ ḁɫa: “Ācōrēa bia bedeadua.”

²⁵ Dauberrea ðaðaba jarasia:

–MĽa adua ðla idjia cadjirua obarida wa ocada. Aðabe cawa ðla mĽra dauberrea ðasida baribĽĽ idira unu ðĽda.–

²⁶ MaĽne ãdjirãba wayacusa idjía iwieisidaa:

–Idjia ¿sãwã osi? ¿Cãrẽda osi bĽ dau biabi carea?–

²⁷ Idjia panusia:

–MĽa bãrãa jarasia baribĽĽ ijã quĩrĩanaé basía. MaĽda ¿cãrẽ cãrẽã wayacusa ũrĩ quĩrĩã panĽ? ¿Bãrã sida idji ume nĩba quĩrĩã panĽca?–

²⁸ MaĽ carea ãdjirãba idjira nãwã quẽãsidaa:

–BĽdĽ jãĽ ëberã ume nĩa, baribĽĽ dairãra Moise leyðeba nĩbabadaa. ²⁹ Dairãba cawa panĽa ãcõrẽba Moisea beðeasida,‡ baribĽĽ jãĽ ëberãra sãmabemada adua panĽa.–

³⁰ MaĽne dauberrea ðaðaba jarasia:

–¿Sãwãerã bãrãba jara panĽ adua panĽda idjira sãmabemada? ¿Idjia mĽ daura biabié basica? ³¹ Dadjirãba cawa panĽa cadjirua obadaba iwieibĽdara ãcõrẽba bia ũrĩcada. MaĽ awara cawa panĽa bariduaba ãcõrẽda waya ðĽĽĽ idjaba idjia quĩrĩã ðĽda o ðĽĽĽ, maĽgĽba iwieibĽĽra ãcõrẽba bia ũrĩbarida. § ³² Naãrã eðĽba aða idibema ewaridaa ¿bãrãba ũrĩbadjidaca ëberã dauberrea toðada biabibĽdada? ³³ NaĽ ëberãda ãcõrẽneba zedaébara ni cãrẽ sida poya oé bacasia.–

³⁴ MaĽne pariseorãba idjira quẽãsidaa:

–BĽ topeðaðaðeba Ľtaa cadjirua obaria. ¿Sãwã dairãa ne jaradiai?–

MaĽ carea idjira judiorã dji jĽrebada deðebemada ãyã jĽretasidaa.

Dji wãrãda dauberrea ðea

‡ 9:29 Exodo 33:11. § 9:31 Salmo 66:18; Proverbio 15:29.

³⁵ Jesuba ũrĩsia dauberrea ðadara āyā jġretasidada. MaĽ carea idjira jġrġde wāsia. Unupeða iwiðisia:

–¿BĽa NaĽ Djara Edaðara wārāda ijā ðĽca?–*

³⁶ Idjia jarasia:

–MĽ boro, jaradua idjira caida mĽa wārāda ijāi carea.–

³⁷ Jesuba panusia:

–BĽa idjira unu ðĽa. MĽ, bĽ ume beðea ðĽda idjía.–

³⁸ Ara maĽda Jesu quĩrāpita chĩrāborode cobepeda jarasia:

–MĽ Boro, mĽa ijā ðĽa.–

³⁹ MaĽne Jesuba jarasia:

–MĽra naĽ ějũānaa zesia ěberārā cawa oi carea. Māwā dji dauberrea ðea quĩrāca ðeaba ununia idjaba dji unu panĽana a panĽra dauberrea ðea quĩrāca panenia.–

⁴⁰ ĽĽĽĽ pariseorā Jesu caita duanĽba maĽ beðea ũrĩsidade iwiðisidaa:

–BĽa ¿cārē cārēā māwā jara ðĽ? ¿Dairāra dauberrea ðeaca?–

⁴¹ Jesuba panusia:

–Bārāda wārāda dauberrea ðeaðabara, cadjirua obada carea beðeade pananaé bacasia. BaribĽĽ bārāba unu panĽana a panĽ bēřā beðeade panĽa.–

10

Oveja wagabari dji bia

¹ MaĽ ewaride Jesuba jarasia:

–MĽa wārā arada jaraya: bariduada oveja corraðe eða wābadade eða wāěbĽĽ, ātebĽĽ āyā areba eða wāibĽĽ, maĽgĽba ovejara dĽĽabaria idjaba bié obaria. ² BaribĽĽ dji corraðe eða wābadama eða wābaridĽ oveja wagabari araa. ³ MaĽ iteabĽĽ corra wagabariba dji eða wābadara

* ^{9:35} NaĽ Djara Edaða. Griego beðeade ĽĽĽĽ cartade ðĽ ðĽa “Ācōrē Warra.”

ewabaria. Ovejaba ādji wagabari beđeara cawa panĽ. Ādjiza trĽcuapeđa dajadaa edebaria.* ⁴ Jūma dajadaa edepeđa ādji na wābaria. Ovejara idji caiđu wābadaa idji beđeara cawa panĽ bēřā. ⁵ BaribĽĽ ādjia ununacara ēpēnaca, ātebĽĽ mīrūbadaa idji beđeada adua panĽ bēřā.–

⁶ Jesura ne jara ĽĽđeba māwā beđeasia baribĽĽ ju-diorāba cawadaé basía cārēda jara ĽĽda. ⁷ MaĽ bēřā Jesuba nāwā jarasia:

–MĽa wāřā arada jaraya, oveja eđa wābadara mĽa. ⁸ MĽ zei naēna zocārā ne drĽabadarā quīřaca zebadjidaa idjaba purura bié obadjidaa. BaribĽĽ ādjirā beđeara Ācōrē ēpē beaba ijānaé basía.†

⁹ Eđa wābadara mĽa. MĽneba eđa wābĽĽĽa minijichi-adebemada ēdrĽya. Bio necai Ľaya idjia neé ĽĽa Ācōrēba jūma diai bēřā.‡ ¹⁰ Ne drĽabarira zebaria oveja drĽai carea, beai carea idjaba aduabi carea. BaribĽĽ mĽra zesia ēberārāba zocai Ľai arada aduba erođeadamārēā.

¹¹ MĽra oveja wagabari dji bīaa. Oveja wagabari biara idji oveja carea beuida ĽĽa. ¹² BaribĽĽ aĽĽba parata carea ovejada waga ĽaibĽĽ, usa cadrĽa zebĽĽđe ovejara amecuapeđa mīrū wāya. Ovejara idjideé bēřā wāřāda wagacaa. MaĽne usa cadrĽaba oveja aba ca edabĽĽđe dewararāda jārāzoabadaa. ¹³ MaĽ ēberāra mīrū wābaria aĽabe parata careabĽĽ ovejara wagabari bēřā. Idjia oveja bia pananamārēā crīchacaa.

¹⁴ MĽra oveja wagabari dji bīaa. MĽdjiderāra cawa ĽĽa oveja wagabariba idji oveja cawa ĽĽ quīřaca. Idjaba

* 10:3 Ezequiel 34:11-31. † 10:8 Ācōrē ēpē beaba. Griego beđeade ĽĽ ĽĽa “ovejaba.” ‡ 10:9 Griego beđeade nāwā ĽĽ ĽĽa: “Idjira eđa wāya, dajadaa wāya idjaba pōājārāda unuya.”

mĽreba mĽra cawa panla. ¹⁵ Ara maĽ quĩrĽca mĽ Zezaba mĽra cawa ʃla idjaba mĽa mĽ Zezara cawa ʃla. MĽra mĽdji oveja carea beuida ʃla. ¹⁶ MĽa eroʃla dewara oveja naĽ corraʃe ʃeaéda. [§] MaĽgla rĽ sida mĽa eʃa eneya. ĀdjirĽba mĽ beʃeara ijĽania. MĽwĽ jũmarĽda Ľbaa panania. MaĽne ĀdjirĽ wagabarira aba ʃaya.

¹⁷ MĽ Zezaba mĽra quĩrĽĽ ʃla, ara mĽdjida idu beabi bĽrĽ. MaĽbe wayacusa zocai ʃeya. ¹⁸ MĽa iduaribiéʃla ni aba lba mĽra poya beaʃaéa, baribla mĽra beuya mĽwĽ quĩrĽĽ ʃl bĽrĽ. MĽra beupeʃa poya ĽrĽbaya. MĽ Zezaba mĽa mĽwĽ obisia.–

¹⁹ MaĽ beʃea ũriblaʃe judiorĽra wayacusa wariwaria beʃea duanasidaa. ²⁰ ZocĽrĽba jarasidaa:

–JĽĽ ěberĽra jai bara ʃla. Idjira quĩrĽé ʃla. ¿CĽrĽ cĽrĽĽ idji beʃeada ũrĽni?–

²¹ Baribla dewararĽba jarasidaa:

–Idjia jara ʃla jai bara ʃl beʃeaéa. ¿Jaiba dauberrea ʃeara biabibarica?–

JudiorĽba Jesu igarapeʃada

²² MaĽ ewaride judiorĽba JerusaleĽne ewari dromada o panasidaa. ĀdjirĽba quĩrĽneba panasidaa ĀcĽrĽ de dromara idji quĩrĽpita bié ʃaʃada waya bia ʃlpeʃada. MaĽ ewari dromara dji cũrĽsaara ʃl jeʃeʃe obadjidaa.*

²³ ĀcĽrĽ de droma mĽgaraba auʃu jũrĽ ca ʃl eʃaare Jesura

§ 10:16 MĽa eroʃla dewara oveja naĽ corraʃe ʃeaéda. MaĽ beʃeadeba Jesuba jara ʃasia judiorĽé bida idjida ijĽania. * 10:22 JudiorĽba maĽ ewari Janucá abadada poa zebla za obadaa diciembre jeʃeʃe. QuĩrĽnebabadaa Juda Macabeo abadaba ĀcĽrĽ de dromara waya bia ʃlʃada. MaĽgla mĽwĽsia poa 164ʃe Jesu toʃi naĽna. MaĽ naĽna griego Antioco Eripane abadaba ĀcĽrĽ de dromara bié ʃasia.

nĭbasia. Idji nĭbađama SalomoĹ abadaa. ²⁴ Māwā ĩđe Ĺcrlrl Judiorāba Jesura auđu jŭrā edađapeda iwidiſiđaa:

–Aĥa ĩsāĹbe bla dairā crĭchara cawaé pe eroĥai? BĹda Ācōrĕba ĕđrl edabari diai jarađabrlrl, dairā ebuda jaradua.–

²⁵ Jesuba panusia:

–MĹa bārāa jarasia baribrlrl ĩĵānaé duanĹa. Jŭma mĹ Zeza trĹneba o ĥĹba mĹnebemada ebuda cawabi ĥĹa. ²⁶ Baribrlrl bārāba ĩĵānaca, mĹ ovejaré bĕrā. ²⁷ MĹ ovejarāba mĹ beđeara cawa panĹa. MĹa āđjirāra cawa ĥĹa. MaĹ bĕrā āđjirāba mĹra ĕrĕbadaa. ²⁸ MĹa āđjirāa Ācōrĕ ume ewariza zocai ĥaida dia ĥĹa. MaĹ carea āđjirāra aduadaéa idjaba ni aĥalba āđjirāra mĹ jĹwadebemada poya jārĭnaéa. ²⁹ MĹ Zezaba āđjirāra mĹa diasia. Idjira jŭmarā cāyābara dji dramaara ĥĹa.[†] Ni aĥalba āđjirāra mĹ Zeza jĹwadebemada poya jārĭnaéa. ³⁰ MĹra mĹ Zeza ume aĥarida māwā ĥĹa.–

³¹ MaĹ carea arima ĥea Judiorāba wayacusa mōgarada edasiđaa idji taĥari beađi carea. ³² MaĹne Jesuba jarasia:

–MĹ Zezađeba ne zocārā biada bārāa unubisia. ĩSāĹgl ne bia ođa carea mĹra mōgaraba taĥari beađi?–

³³ Judiorāba panusiđaa:

–Dairāba blra mōgaraba taĥariđaa ne bia o ĥĹ carea, ātebbrlrl taĥariđia bl naĹ đjarađe ĥĹba ara bĹđjida Ācōrĕana a ĥĹ carea. MaĹba bla Ācōrĕra bié jara ĥĹa.–[‡]

³⁴ Jesuba jarasia:

–Bārā leyde nāwā ĥĹ ĥĹa: “MĹa jarasia bārāra ācōrĕrāda.”[§] ³⁵ Dadjirāba cawa panĹa Ācōrĕ Beđeara

[†] 10:29 MaĹra griego beđeade ebuda ĥĹéa. Ĺcrlrlmaarā nāwā jara ĥĹa: “MĹ Zezaba mĹa diađara ne jŭma cāyābara dji dramaara ĥĹa.” [‡] 10:33 Levitico 24:14-16. [§] 10:34 Salmo 82:6.

ewariza wārāda. Ācōrēba mañ ēberārāa bedeaside jarasia: “Bārāra ācōrēāa.” ³⁶ Mañne mña ababe idji Warraada a ɓla Ācōrēba mñra ara idji itea ɓɓda bēra idjaba nañ ējūānaa diabueɓa bēra. ¿Bārāba mañ carea jara panɓca mña idjidebemada bié bedeasida? ³⁷ Mñ Zezaba o ɓɓda mña oé ɓɓɓɓɓ, mñ beɓera ijārānada. ³⁸ Baribɓɓɓ idjia o ɓɓda mña o ɓɓɓɓɓ, mña jara ɓɓ carea bārāba ijānaé panɓmīna mña o ɓɓ carea ijānada. Māwā bārāba wārāda cawāɓia mñ Zezara mñ ume ɓɓda idjaba mñra mñ Zeza ume ɓɓda.–

³⁹ Mañne ādjirāba wayacusa Jesura jida quīrīā panasiɓaa, baribɓɓɓ ēɓɓ wāsia.

⁴⁰ Māwānacarea Jesura wayacusa Jordañ do quīrārā wāsia Borocuebari JuaĀba naārā ēberārā borocue ɓada-maa.* Jesura mama ɓesia. ⁴¹ Māwā ɓɓɓe zocārā ēberārāda idjimaa wāɓadjidaa. Āɓɓa nāwā jarabadjidaa:

–JuaĀba ne ununacada oé basía baribɓɓɓ jūma idjia nañ Jesudebema jaradara wārā ara.–

⁴² Mama zocārāba Jesura ijāsidaa.

11

Lazaro jaidada

¹⁻² Mañ ewaride ēberā Lazaro abadada jūācāyā nūma-sia. Mañ Lazarora Betaniane-bema basía. Abari purude idji djabawērārā Mariada, Marta sida panasiɓaa. Mañgɓ Mariaba dadjirā Boro jīrūne querada weapeɓa idji buɓaba pōāsa jareɓa basía.* ³ Mañne Lazaro djabawērārāba Jesua beɓeada diabuesidaa:

–Dai Boro, ɓɓ dji biara jūācāyā nūmɓ.–

⁴ Mañ beɓe ūrīside Jesuba jarasia:

* 10:40 JuaĀ 1:28. * 11:1-2 JuaĀ 12:3.

–Lazarora beu^éá, baribɫɫ jũácāyā nũmɫa ēberārāba cawadāmārēã Ācōrēra idji Warra sída dji dromarāda.–

⁵ Jesuba Lazarora, dji djabawērārā sída bio quĩrĩã basia.

⁶ Baribɫɫ Lazaro bio jũácāyā ɫɫda cawadacarea wadi ewari umé ɫesia idji ɫadama. ⁷ Māwānacarea idji ume nĩbabadarāa nāwā jarasia:

–Wānadɫ wayacusa Judeadāa.–

⁸ MaĽ bēřā idji ume nĩbabadarāba jarasiđaa:

–Jaradiabari, dārē^é ɫɫa Judeadebemarāba ɫɫra mōgaraba taɫari bea quĩrĩã pananada. ¿ɫɫra wayacusa jāmaa wāica?–

⁹ Jesuba jarasia:

–¿Ewarira doce hora ɫléca? Āsa nĩra tenedɫca, idjia Ľnaa naĽ ējũāne ɫɫda unu ɫɫ bēřā. ¹⁰ Baribɫɫ diamasi nĩra tenedɫbaria, Ľnaa ne^é ɫɫ bēřā.–

¹¹ Māwā jaradacarea Jesuba jarasia:

–Dadjirā dji bia Lazarora cāĩ ɫɫa baribɫɫ mĽa idjira ĽrĽmane wāya.–

¹² MaĽne Jesu ume nĩbabadarāba idjia jarasiđaa:

–Dai Boro, idjira cāĩ ɫɫɫɫ biabɫɫ.–

¹³ Jesuba maĽ jaradadeba Lazaro beudadebemada beđea ɫasia, baribɫɫ idji ume nĩbabadarāba crĩchasiđaa Lazaro cāĩ ɫɫdebemada beđea ɫɫda. ¹⁴ MaĽbe Jesuba ebuđa jarasia:

–Lazarora jaidasia. ¹⁵ Arima ɫada^é bēřā mĽra ɫsriđa ɫɫa maĽneba bārāba mĽra biara ĩjāni bēřā. Waya idjima wānadɫ.–

¹⁶ MaĽne Tomás, Mĩguiso abadada ɫasia.† MaĽgɫba Jesu ume nĩbabadarā waabemarāa jarasia:

–Judeadāa wānadɫ dadjirā sída beadāmārēã.–

Beudarā Jesuba Ľrēbabiđebema

† 11:16 Mĩguiso. Griego trĽ Dídimoba jara ɫɫa mĩguisoda.

¹⁷ Betania purude jũeside Jesuba cawasia Lazaro tɔbaripedadara ewari quĩmãrẽ ɓɔɔda. ¹⁸ Betaniara Jerusaleñneba mãcua tɔmɔlé ɓasia. † ¹⁹ Mañ bẽrã zocãrã judiorãda zesidaa Marta, Maria sobiabide ãdji djaba jaidada carea. ²⁰ Mãwã panɔne Martaba cawasia Jesura jũẽɓɔɔɔda. Ara mañda idji audiabariide wãsia. Mañne Mariara diguida ɓesia. ²¹ Martaba Jesu unuside idjia jarasia:

–Mɔ Boro, ɓɔɔda nama ɓadabara mɔ djabara jaidãé bacasia. ²² Baribɔɔɔ mɔa cawa ɓɔa jũma ɓɔa Ācõrẽa iwiẽibɔɔɔɔɔ idjia oida.–

²³ Jesuba idjia jarasia:

–Bɔ djabara ãrẽbaya.–

²⁴ Mañne Martaba jarasia:

–Mãẽ, mɔa cawa ɓɔa idjira jirũarebema ewariide ãrẽbaida beudarã ãrẽbabɔɔɔde.– §

²⁵ Jesuba jarasia:

–Mɔɔɔɔ beudarã ãrẽbabibaria idjaba zocai ɓai dia-
baria. Bariduaba mɔda ijãibɔɔɔ, nañ djarãde beubɔɔɔ siã
ewariza Ācõrẽ ume zocai ɓaya. ²⁶ Mɔ ijã ɓɔa mɔneba
zocai ɓɔ bẽrã ewariza zocai ɓaya. ¿Bɔa maɔgɔa ijã ɓɔca?–

²⁷ Mañne Martaba panusia:

–Mãẽ mɔ Boro, mɔa ijã ɓɔa ɓɔa Ācõrẽ Warrada,
Ācõrẽba ẽɔɔɔ edabari diai jaraɔɔada, nañ ẽjũãne zeida
ɓadada.–

Jesu Lazaro carea jãna

²⁸ Mãwã jaraɔɔacarea Martara wãsia idji djabawẽrãmaa.
Mañbe iwidɔɔɔ jarasia:

–Dji Jaradiabarira nama ɓɔa. Idjia ɓɔa ne jara quĩrã
ɓɔa.–

† 11:18 tɔmɔlé ɓasia. Griego beɔeade ɓɔ ɓɔa “quince
estadia.” Mañra kilómetro ùbeaca ɓɔa. § 11:24 Isaia 26:19;
Daniel 12:1-3.

²⁹ MaĽ ũrĩpeĊa Mariara piradrġpeĊa Jesu ħġmaa isabe wġsia. ³⁰ Jesura purude eĊa wġĕ ħasia. Wadibida Martaba idji ununama ħasia. ³¹ MaĽne judiorġ Maria sobiabidi carea idji diguida panġba unusidaa idjira isabe piradrġpeĊa dajadaa wġbġrġda. MaĽ carea idji caiĊu wġbdaba jarasidaa:

–Idjira Lazaro tġġaripedaĊamaa jĩġne wġbġrġa.–

³² Mariara Jesu ħġma jũĕside ara idji unubġrġda idji jĩrũ caita ħarru coġesia. MaĽne jarasia:

–Mġ Boro, bġda nama ħaĊabara, mġ djabara jaiĊaĕ bacasia.–

³³ Jesuba Maria jĩgua jĩġbġrġda idjaba judiorġ idji ume zepedaĊa sida jĩġbdada unuside ġdjirġ carea bio sopua nũmepeda jĩgua ġġasia.* ³⁴ Maġbe iwidiisia:

–Idjira ġsġma tġġarisida?–

ġdjirġba panusidaa:

–Dai Boro, aĊġe wġna.–

³⁵ Jesura jĩġsia. ³⁶ Mġwġ ħġġe judiorġ arima duanġba jarasidaa:

–AĊġadaua idjia sġcua Lazarora quĩrĩġ ħasida.–

³⁷ Baribġrġ ġĊrġ ġdjirġnebemaba jarasidaa:

–Dauberrea ħġ biabida ġsġwġĕrġ poya carebaĕ basi Lazaro beurġmġrĕġ?–

Jesuba Lazaro ġrĕbabida

³⁸ Jesura wayacusa jĩgua ġġasia. Maġbe Lazaro tġġaripedaĊama jũĕsia. Maġġara eya uria basia. Dji eĊa wġbadara mġġaraba jũġtrġ ħasia. ³⁹ MaĽne Jesuba jarasia:

–Jĩġ mġġarara ġyġ ħġġadaua.–

* 11:33 ġdjirġ carea. ġĊrġmaarġ Jesura sopuasida ġdjirġba jĩġnaĕ basi bĕrġ idjia Lazarora ġrĕbabida. Dewararġmaarġ Jesura sopuasida naġ ĕjũġne ĕberġrġra beubada, cacua biĕ ħeabada, idjaba Ċdjirua obada bĕrġ.

Marta, dji jaidada djabawērāba Jesua jarasia:

–MĽ Boro, idji jaidadara ewari quīmārē ɛɓ bēřā cōbusia cadjirua ɛɓa.–

⁴⁰ Baribɓɓ Jesuba jarasia:

–ǂMĽa jaraé basica ɓa wārāda ijāibɓɓɓ, Ācōrēra dji droma ɛɓda unuida?–

⁴¹ Māwā ɛɓde ēberārāba mōgarara āyā ɛɓsidaa. MaĽbe Jesuba Ľtaa acɓpeɓa jarasia:

–Zeza, mĽa ɓɓa bia jaraya mĽa iwidiɓara ūřina bēřā.

⁴² MĽa cawa ɛɓa ɓa mĽ beɓeara ūři ɛɓabarida, baribɓɓ mĽa maĽɓɓa jarasia naĽɓarā ēberārāba cawaɓamārēā ɓabɓɓ mĽra diabuesida.–

⁴³ Māwā jaradacarea Jesuba jīgua trĽ jarasia:

–ǂLazaro, dajadaa zedua!–

⁴⁴ Ara maĽda Lazaro beu ɓadada dajadaa zesia. Idji jɓwara, idji jīrū sida waɓi wuaba ɓrā ɓeasia. Idjaba idji quīrāra wuaba ānēɓari ɓasia. MaĽne Jesuba jarasia:

–Ērānɓdua bia tɓgamārēā.–

Judiorā bororāba Jesu beaɓi carea beɓea aupeɓaɓa

Mateo 26:1-5; Marco 14:1-2; Luca 22:1-2

⁴⁵ Zocārā judiorā Maria acɓde wāpeɓadaba unusidaa Jesuba oɓara. MaĽ bēřā ādjirāba ijāsidaa. ⁴⁶ Ľcɓɓaɓa pariseorāmaa wāsidaa Jesuba oɓa jarade. ⁴⁷ MaĽ carea pariseorāra, sacerdote bororā sida jūma judiorā dji dromarā ume ābaa dji jɓresidaa. Nāwā jarasidaa:

–Dadjirāba ǂsāwā oɓi? MaĽ ēberāba ne ununacada zocārā o ɛɓa. ⁴⁸ Idjida idu ɛɓeibɓɓ jūmarāba crīchadīa idjira dadjirā boroda. Idjida ēpēnibɓɓ romanorāra zedapeɓa dadji Ācōrē de dromara babueɓia idjaba jūma dadji judiorā sida quenania.–

⁴⁹ Mama aɓa ɓasia Caipá abadada. Idjira maĽ poɓde dji dromaara ɛɓ sacerdote basía. MaĽ Caipāba jarasia:

-¡Bārāra crīcha neé panla! ⁵⁰ Romanorāba jūma dadjirā beadi cāyābara biara ɛla ēberā aba dadji judiorā carea beuida.-

⁵¹ Caipāba ara idji crīchadeba māwā jaraé basía. Ātebɫɫ idjira mañ poade dji dromaara ɛɫ sacerdote bēřā Ācōrēbɫɫ idjía jarabisia Jesura jūma judiorā carea beuida ɛɫda. ⁵² Baribɫɫ ababe judiorā carea beué basía, ātebɫɫ beusia jūma Ācōrē warrarā nañ ējūāne ɛeara puru aba ɛɫi carea.† ⁵³ Judiorā dji dromarāba beɛea ɛɫsidaa mamaɫba ɫtaa crīcha jɫɫɫida Jesu beadi carea.

⁵⁴ Mañ bēřā Jesura judiorā tāēna ebuɫa nībaca basía, ātebɫɫ Judeadebemada āyā wāsia. Epraiñ puruɛ idji ume nībabadarā ume ɛade wāsia. Mañ purura ējūā pōāsa ewaraga ɛɫ caita ɛɫa.‡

⁵⁵ Judiorā Egiptoɛeba ēɫɫɫeɫada quīrānebabada ewarira caita basia. Mañra ewari droma bēřā puruzabemarāda Jerusaleñnaa wāsidaa ādjia obada quīrāca o panlneba Ācōrē quīrāpita bia ɛeadi carea.§ ⁵⁶ Mañ ewariɛe ēberārāba Jesura jɫɫɫ nībasidaa. Ācōrē de droma dajada ābaa duanlne iwiɫɫbadjidaa:

-Bārāmaarā ¿idjira nañ ewari droma obadaɛe zebá?-

† 11:52 Isaía 11:12; Jeremia 23:3; Miquea 2:12. ‡ 11:54 Epraiñ purura Jerusaleñneba ewari aba basia. § 11:55 Ewari droma oɫi naēna judiorāra Ācōrē quīrāpita bia ɛeadiɫa panasidaa. Aɫaɫba ēberā beuɫada tāibɫɫ wa waraibɫɫ, siete ewari Ācōrē quīrāpita bié ɛebadjia. Mañ carea ne oida basia: acɫɫua Numero 19:16-22; 2 Cronica 30:13-21. Māwā oéɫɫɫ ewari dromara ocala basia. Jesu ewariɛe judiorāba jaradiabadjidaa judiorā Israel drua āi ɛeara Ācōrē quīrāpita bié ɛeada. Mañ carea Jerusaleñ puruɫa zedapeɫa siete ewari dārābadjidaa Ācōrē quīrāpita bia panani carea.

⁵⁷ Baribɫɾɫ sacerdote bororāba pariseorā biɔa jarasiɔaa bariduaba Jesuda jūēsida cawasiɔara jaraida ɔɫda idji jidadamārēa.

12

Mariaba quera Jesu jīrū āɾā weaɔa

Mateo 26:6-13; Marco 14:3-9

¹ Egiptodeba ēɔɾɫpeɔaɔa quiṛānebabada ewari jūēi carea waɔi sei ewari ɔɫɔe Jesura Betania puruɔaa wāsia Lazaro ɔabarimaa. Mañ Lazarora Jesuba āṛēbabiɔa basía. ² Jesura zeda bēṛā quewarabema coɔira waiɔɫa osiɔaa. Martaba coɔi careabemara jeɔeca ɔasia. Mañne Lazaro siɔa Jesu ume ne co ɔasia. ³ Māwā panɫne Mariaba nardo quera idji awa quiruda, nēɔɫa ɔɫda taza ume enepeɔa Jesu jīrūne weasia.* Mañbe idji buɔaba pōāsa jaresia. Mañ queraba dji dera jūma tūāpa nūmesia. ⁴ Mañne Jesu ume nībabarida aba ɔasia Juda Iscariote abadada. Judaba Jesura jidabi basía. Mañ Judaba jarasia:

⁵ –¿Cārē cārēā jāā querara nēdobueé basi? Nēdobueɔabara poa aba trajabɫɾɫe edabari quiṛāca edacasia. Mañba ne neé queɔeara carebacasia.–

⁶ Baribɫɾɫ idjia māwā jaraé basía ne neé queɔeada crīcha ɔɫ bēṛā, ātebɫɾɫ māwā jarasia ne ɔɾɫabari bēṛā. Ādji parata wagabada buchacara idjia eroɔabadjia baribɫɾɫ mañnebemada ɔɾɫabadjia. ⁷ Mañne Jesuba jarasia:

–Nañ wēṛā māwā jararāɔua. Idjia nañ querara waga eroɔasia mñ ɫɔbariɔi ewari carea.† ⁸ Ne neé queɔeara

* 12:3 Taza ume. Libra aba wa medio litro wa tresciento gramo. † 12:7 Idjia nañ querara waga eroɔasia mñ ɫɔbariɔi ewari carea. Griego beɔeade mañra ebuɔa ɔléa.

ewariza bārã tãēna panania, baribλrλ mλra bārã ume
ewariza baéa.–

Judiorã bororãba Lazaro beadi carea bedeã aupedada

⁹ Zocãrã judiorãba cawasiãaa Jesura Betaniane ðlda. Maļ bērã idji acłde wãsiãaa. Maļ awara Lazaro, Jesuba ãrēbabiãa siãa acłde wãsiãaa. ¹⁰⁻¹¹ Lazaro ãrēbaãa carea judiorã zocãrãba sacerdote bororãra igaraãapeãa Jesuda ãjãsiãaa. Maļ carea sacerdote bororãra bedeã ausiãaa Lazaro siãa beadi carea.

Jerusaleñnebemarãba Jesu audiabaripedada

Mateo 21:1-11; Marco 11:1-11; Luca 19:28-40

¹² Nurēma zocãrã ēberãrã ewari droma oði carea Jerusaleñnaa zepedãdaba cawasiãaa Jesura Jerusaleñne jũēbλrλda. ¹³ Maļ carea ãdjirãba uruta quedua quiããca ðeada tããapeãa idjira audiabaride wãsiãaa. Nãwã jìgua jarasiãaa:

–jBio biya quirua! † jBio bia ðla dadjirã ãcõrē trñneba zebλrλra! jBia quirua Israeldebema Borora!–

¹⁴ Maļne Jesuba burro zaqueda unupeãa ãrã chũmesia. Mãwãsia ãcõrē Bedeãde jara ðl quiããca:

¹⁵ Wayarãnadua, Sioļ eyade ðearã. Acłdadua, bārã Borora burro zaque ãrã zebλrλa. §

¹⁶ Jesu ume nĩbabadarãba maļra unu panλmĩna cawadaé panasiãaa. Baribλrλ Jesu ãrēbapeãa bajãnaa wãnacare-abλrλ cawasiãaa ãcõrē Bedeãde idjidebema naēna ðleãada jũma wãrãda mãwãsida.

¹⁷ Jesuba Lazaro beu ðadada trãpeãa ãrēbabiside zocãrã ēberãrãda arima duanasida. Mãwãnacarea ãdjia unupeãadada nēbλrλbadjiãaa. ¹⁸ Jesuba maļ ne ununaca

† 12:13 jBio bia quirua! Maļgλra arameo bedeãde jarabadaa “Hosana.” § 12:15 Jerusaleñ purura Sioļ eyade ðla. Zacaria 9:9; Isaía 40:9-10; Sofonías 3:14-17.

ođara zocārāba ūrīsiđaa. Maļ bērā idji audiabariđe wāsiđaa. ¹⁹ Maļne pariseorāba ara ādjiduĥa jara duanasia:

–¡Acleadaua! Jūmarāda idji caiđu wābadaa. Maļ bērā dadjirāba o quīrīā panra poya ođaeā.–

Jesuba idji beadi jarađa

²⁰ Maļ ewari droma o panrne ģcrlrl griegorāda Ācōrēa bia bedeadī carea Jerusaleļne jūēsidaa. ²¹ Maļgłrāra Pelipe, Jesu ume nībabarimaa wāsiđaa. Maļ Pelipera Galileade ģl puru Betsaidaĥebema basīa. Ādjia Pelipea jarasiđaa:

–Dairāba Jesura unu quīrīā panra.–

²² Maļ carea Pelipeba Andrēa jarađe wāsia. Maļbe ādjia Jesua jarasiđaa. ²³ Maļne Jesuba jarasia:

–Ewarīra jūēsīa. Ācōrēba mļ, Naļ Djara Edađara dji Dromada ģaya. ²⁴ Mļa wārā arada jaraya: beuđa quīrāca trigo tada jouđaeĥbrl, ara māwā aĥari tada ĥabaria. Baribrll jouđibrll maļ tara tunupeđa bio zaubaria. ²⁵ Ara maļ quīrāca Ācōrē cāyābara naļ djarade zocai ĥaida biara jrl ĥlba maļ zocai ĥaira aduaya. Baribrll naļ djarade zocai ĥai jrl cāyābara mļda ėpēibrll Ācōrē ume ewariza zocai ĥaya. ²⁶ Bariduada mļ nezoca ba quīrīā ĥlbrll, mļ ume nībaida ĥla. Mļ wābrllmaa mļ nezoca siđa wāya. Bariduada mļ nezocabrll, mļ Zezaba idjira dji dromada ģaya.

²⁷ Wārāda mļra bio sopua ĥla. ¿Mļa cārēda jarai? ¿Mļa jaraica “Zeza, mļ bia mīgaiĥebemada ėdrll ĥldua”? Māwā jaraēā mļra maļ carea zeđa bērā. ²⁸ Ātebrll jaraya: Zeza, maļgłĥeba jūmarāa cawabidua brll dji Dromaara ĥlđa.–

Ara māwābrllde ėberārā arima duanlba bedeada bajānaa ūrīsiđaa. Maļ bedeaba jarasia:

–MĹa naēna cawabisia mĹra dji Dromaara ħlda idjaba wayacusa cawabiya.–

²⁹ MaĹ beĊea ūrĹsĹdade ĹcĹrĹba jarasĹdaa baada jururu-asĹda. DewararĹba jarasĹdaa:

–BajĹnebema nezocaba Jesua beĊeasia.–

³⁰ MaĹne Jesuba jarasia:

–MaĹ beĊeara mĹ iteaé basĹa. Biara bĹrĹ itea basĹa. ³¹ ĹrĹbĹrĹ Ācōrēba cawabiya naĹ ējūānebemarĹra beĊeade duanĹda. ĹrĹbĹrĹ diauru, naĹ ējūānebema borora Ācōrēba royaaya. ³² MĹ ĹtĹ jira ħĹbĹdade mĹa jūmarĹda eneya mĹ ĩĹĹnamĹrēā.–

³³ MĹwĹ jarasia idjira crude cachi beĊĹda cawabi carea.

³⁴ ĔberĹrĹ mama duanĹba Jesua jarasĹdaa:

–Ācōrēba Moisea diaĊa leyĊeba dairĹba cawa panĹa Ācōrēba ēdrĹ edabari diai jaradara beuca baida.* Bla ĳsĹwĹ jara ħĹ NaĹ Djara Edadara crude cachĹdĹda? NaĹ Djara Edadara ĳcai?–

³⁵ Jesuba jarasia:

–NaĹ Ĺnaara bĹrĹ ume dĹrĹ baéa. MaĹ carea Ĺnaane nĹbaĊadua idji bĹrĹ ume ħĹmĹsa cawadāéne pĹĹmane ħeĊa amaaba. PĹĹmane nĹba adua ħĹa sĹmaa wĹda. ³⁶ Ĺnaa bĹrĹ tĹēna eropanĹne maĹ Ĺnaara ĩĹĹnadua Ĺnaanebema ēberĹrĹda beĊĹ carea.–

MaĹ beĊea jaradacarea Jesura ara maĹda wĹpeĊa mĹrĹsia.

JudiorĹba wadĹbĹda Jesu ĩĹĹnaé duanana

³⁷ Jesuba ne ununacada zocĹrĹ ēberĹrĹ quĹrĹpita oĊamĹna ādjirĹba wadĹbĹda ĩĹĹnaé panasĹdaa.

³⁸ Ācōrēneba beĊeabari IsaiĹba jaraĊa quĹrĹca wĹrĹda mĹwĹsia. NĹwĹ jarasia:

Dai Boro, ĳdaĹba jarapeĊadara caĹba ĩĹĹsi?

* 12:34 IsaiĹ 9:7; Ezequiel 37:25; Salmo 72:17; Salmo 89:35-37.

Ācōrēba idji ʎʎlara ʎcaia cawabisi?†

³⁹ MaĽ bēra ādjirāba poya ijānaé basía, Isaíaba jaraða quĩrāca:

⁴⁰ MĽa ādjirāra dauberrea ʎea quĩrāca ʎsía idjaba so zarea ʎsía

ādjí dauba unu panamĩna cawarānamārēā idjaba ũrĩ panamĩna soðeba cawarānamārēā.

Māwā pan ʎbēra mĽmaa zedāca mĽa biabimārēā.‡

⁴¹ Isaíaba idji cartade māwā ʎsía Jesura dji Dromada ʎeida unupeða maĽnebemada bedeada bēra.§

⁴² Isaíaba māwā ʎdamĩna zocārā judiorāba, judiorā dji dromarā biða Jesura ijāsidaa baribara ebuda jaraðaé basía. Waya panasidaa parisorāba ādjirāra judiorā dji jarebada dedebemada āyā jaretadida. ⁴³ Ācōrēba ādjida bia jarai cāyābara maĽ judiorāba biara quĩrā panasidaa ēberārāba bia jaraðida.

Ācōrēba Jesu bedeadeba ēberārā cawa oya

⁴⁴ MaĽbe Jesuba jĩgua jarasia:

–MĽ ijā ʎlba mĽ Diabueda siða ijā ʎla. ⁴⁵ MĽ unu ʎlba mĽ Diabueda siða unu ʎla. ⁴⁶ MĽra naĽ ējũānaa Ľnaa quĩrāca ze ʎla mĽ ijābdara pāĩmane ʎearānamārēā.

⁴⁷ Aʎalba mĽ bedeada ũrĩpeða ijāébara, mĽa idjira bié ʎléa, mĽra naĽ ējũāne ʎea bié ʎli carea zeé ʎl bēra. MĽra naĽ ējũāne ʎea edra edai careabara zesia. ⁴⁸ Baribara mĽ igara ʎlra, mĽ bedea bia edaé ʎlra Ācōrēbara cawa oya.

Jĩrũarebema ewaride Ācōrēba cawabiya idjira bedeade ʎlda mĽa jaraða bedeara ijānaé bēra. ⁴⁹ MĽra ara mĽd-
jideba bedea ʎléa. MĽ Zeza, mĽ namaa diabuedaba

mĽa jarasia cārēda jaraida ʎlda idjaba sāwā maĽ bedeara jaraida ʎl siða. ⁵⁰ MĽa cawa ʎla idjia maĽ bedeara jarabi

† 12:38 Isaía 53:1. ‡ 12:40 Isaía 6:10. § 12:41 Isaía 6:1-5.

ħada ěberārã idji ume ewariza zocai duananamãrĕã. MaĽ carea mĽ Zezaba mĽa jarada quĩrãca mĽa bedea ħla.–

13

Jesuba idji ume nĩbabadarã jĩrũ sλgλda

¹ Egiptodeba ědrλpedada quĩrãnebabada ewari bai naĕna Jesuba cawa ħasia idji ewarira jũĕbλrλda. Cawasia naĽ ějũãra amepeda idji Zezamaa wãida. Jesuba jũma idjiderã naĽ ějũãne ħeara bio quĩrã ħada bĕrã idjia maĽ quĩrãra unubisia aħa idji beubλrλ ewaridada.

² Qewara pãĩmabλrλde ne co panasidaa. Baribλrλ maĽ naĕna diauruba SimoĽ warra Juda Iscariote soĕe crĩchada diaĕoasia Jesu jidabimãrĕã. ³ Jesuba cawa ħasia idji Zezaba ne jũmada idji jλwade ħsida, idjaba cawa ħasia idjira Ācõrĕmaħba zepeda waya Ācõrĕmaa wãida. ⁴ Baribλrλ Jesuba osia nezocaba obari quĩrãca. Ādjirãra qewara ne co panλne pirābaripeĕa idjia ĽrĽ jĽ ħabarida ĕrãsia. MaĽbe cacua jarebadada edapeĕa cλrλ bλrã jĽsia. ⁵ Epeĕeco jũguruade baidoda jue edapeĕa idji ume nĩbabadarã jĩrũra sλgλsia. Ādjiza sλgλpeda ādji jĩrũra cacua jarebadaba põãsa jaresia.

⁶ Jesuba SimoĽ Pedro jĩrũ sλgλbλrλde Pedroba jarasia:

–MĽ Boro, ĵħla mĽ jĩrũda sλgλica?–

⁷ Jesuba panusia:

–MĽa o ħara bla nawena cawaĕ ħla baribλrλ nocoare ebuda cawaya.–

⁸ Baribλrλ Pedroba jarasia:

–MĽ jĩrũra bla sλgλcara ħla.–

Jesuba jarasia:

–MĽa bλ jĩrũda sλgλĕbλrλ, bλra mĽreĕã.–

⁹ MaĽ bĕrã SimoĽ Pedroba jarasia:

–Māwā baibara, mĀ Boro, mĀ jīrū awa sɔɔrādua, jātebala mĀ jawara, mĀ boro sida sɔɔdua!–

¹⁰ MaĀ carea Jesuba jarasia:

–Ēberā cuiɔacarea aḅabe idji jīrū awa sɔɔɔida ḅla idji cacuara jūma bia sɔɔ ḅl bēā. Bārāra jūmaena sɔɔ ḅeaa, māwāmīna aḅa nama ḅla sɔɔé ḅla.–

¹¹ Jesuba cawa ḅasia caiba idjira jidabida. MaĀ carea jarasia: “Aḅa nama ḅla sɔɔé ḅla.”

¹² Ādjirā jīrū sɔɔcuadacarea Jesuba wayacusa idjia ārĀ jĀ ḅabarira jĀsia. MaĀbe ne cobadama wayacusa chūmepeda jarasia:

–¿Cawasiɔaca cārēā mĀ bārā jīrūra sɔɔsida? ¹³ Bārāba mĀra Jaradiabariada abadaa idjaba bārā Boroada abadaa. Wārāda ariɔe jara panla, māwā ḅl bēā. ¹⁴ MaĀba mĀ, bārā Boroba idjaba Jaradiabariba nezoca quīrāca bārā jīrūra sɔɔda bēā bārā bida nezoca quīrāca bādjiza jīrū sɔɔɔida panla. ¹⁵ MĀ jāwā unubisia bādjiza dji carebamārēā. ¹⁶ MĀ wārā arada jaraya: ni aḅal nezocada idji boro cāyābara auɔuara ḅléa. Diabuedara idji diabueda cāyābara auɔuara ḅléa. Nezocaba obari quīrāca mĀ oɔa bēā, bārā bida abari quīrāca oɔida panla. ¹⁷ ¿Cawasiɔaca? Māwā ĩjā oɔibara wārāda bia panania.

¹⁸ MĀ jaraé ḅla jūma bārāra bia beaɔida, mĀ edaɔarā sāwā beada cawa ḅl bēā. Ācōrē Beɔeade ḅl ḅl quīrāca wārāda māwāmārēā mĀ jarabara: “Aḅa mĀ ume ne co ḅaɔada mĀ ume dji quīrūda ḅesia.”* ¹⁹ MĀ ara nawena maĀgara jarabara waɔi māwāi naēna, wārāda māwābareda bārāba MĀra MĀda ĩjānamārēā.† ²⁰ Wārā arada mĀ jaraya: mĀ diabuebareda aḅalba bia edaibara

* 13:18 Salmo 41:9. † 13:19 Isafá 43:10.

mĽda bia edabɽɽa. Idjaɽa mĽ bia edabɽɽba mĽ Dia-
buedara bia edabɽɽa.–

Jesuba Judaeɽbema jarada

Mateo 26:20-25; Marco 14:17-21; Luca 22:21-23

²¹ Māwā jarapeɽa Jesura bio sorua ɽesia. Māwā ɽade
ebuɽa jarasia:

–Wārā arada mĽa jaraya: aɽa bārānebemaba mĽra
jidabiya.–

²² Idji ume nĽbabadarāra aɽarica dji aɽɽ duanesiɽaa
Jesuba jaradara cawaɽaé bada bēřā. ²³ MaĽne aɽa ɽa-
sia Jesuare chūmɽda.† MaĽgɽba ara idjida “Jesuba bio
quiřĩā ɽɽ” abadja. ²⁴ SimoĽ Pedroba idjĩa boroba jarasia
caidebemada beɽea ɽɽda Jesua iwidiɽmārēā. ²⁵ MaĽbe
Jesuare chūmɽba iwidiɽsia:

–Dai Boro, ȷcaiba ɽɽra jidabi?–

²⁶ Jesuba panusia:

–MĽa paĽda sōberapeɽa aɽala diaya. MaĽ ēberāra
idjĩa.–

Ara maĽda paĽra sōberapeɽa Jesuba SimoĽ Iscariote
warra Judaa diasia. ²⁷ Judaba maĽ coɽacarea Satana
jɽwaɽa ɽesia. MaĽne Jesuba Judaa jarasia:

–Bɽa oya ɽɽra isabe odua.–

²⁸ Baribɽɽ ne co duanɽba ni aɽaɽba cawaɽaé basĩa
Jesuba cārē cārēā māwā jarasida. ²⁹ Judaba ādji parata
wagabada buchacara erobabadja. MaĽ bēřā Ľɽɽɽba
cřĩchasiɽaa Jesuba dji ewari droma careabemada nē-
domārēā jarasida wa parata neé queɽeaa diabi ɽɽda.

† 13:23 Jesuare chūmɽda. Griego beɽeade ɽɽ ɽɽa: “Je-
sumaa tūrĩ chūta ɽɽda.” Judiorā Egiptoɽeba ēɽɽɽeɽada
quiřĩānebada ewariɽe māwā ne cobadjidaa. “Jesuba bio
quiřĩā ɽɽ” abadja. JuaĽba ara idjida māwā jarabadja.

³⁰ Judaba paĽra copeĊa ara maĽda dajadaa wāsia. MaĽra pāimanacarea basía.

Jesuba obi ʘʘ beĊea djiwiĊi

³¹ Juda wānacarea Jesuba jarasia:

–Ľrābʘʘʘ Ācōrēba unubiya mĽ, NaĽ Djara EĊaĊara dji dromada. MaĽ awara mĽneba Ācōrēba unubiya ara idjida dji dromada. ³² MĽ, NaĽ Djara EĊaĊaba Ācōrēra dji dromada unubibʘʘʘ, Ācōrēba mĽra aʘarica dji dromada unubiya. Idjia dārāéne maĽra unubiya. ³³ Bārāra mĽ dji biarā bērá mĽa jaraya: mĽra bārā ume dārā ʘaéa. § MĽa judiorā bororāa jaraĊa quiŕāca nawena bārāa jaraya: bārāba mĽra jʘʘʘʘʘ, māwāmīna mĽ wābʘʘʘʘʘ poya wānaéa.*

³⁴ MĽa obi ʘʘ beĊea djiwiĊida bārāa jaraya: bārāra bio dji quiŕiā ʘeaĊadua. † MĽa bārā bio quiŕiā ʘʘ quiŕāca bārā siĊa aʘarica dji quiŕiānadua. ³⁵ Bārāda māwā dji quiŕiā pananibʘʘʘ, jūmarāba cawaĊia bārāra mĽ ume nībabadarāda.–

Pedroba Jesu igaraéana aĊa

Mateo 26:31-35; Marco 14:27-31; Luca 22:31-34

³⁶ SimoĽ Pedroba Jesua iwiĊisia:

–Dai Boro, ʘʘʘʘ sāmaa wāi?–

MaĽne Jesuba panusia:

–MĽ wābʘʘʘʘʘ ʘʘʘʘ nawena poya wāéa, baribʘʘʘʘ tēābe mĽ caiĊu wāya.–

³⁷ Pedroba iwiĊisia:

–Dai Boro, ʘsāwāērā mĽra ʘʘ ume poya wāé? MĽra ʘʘ carea beuĊida ʘʘa.–

§ 13:33 MĽ dji biarā. Griego beĊeaĊe ʘʘʘ ʘʘa “mĽ warra zaquerā.” * 13:33 JuaĽ 7:33; 8:21. † 13:34 MĽa obi ʘʘ beĊea djiwiĊi. Ācōrēba obi ʘʘ beĊea dji drōĊa Levitico 19:18Ċe, Deuteronomio 6:5Ċe unubadaa.

³⁸ MaĽne Jesuba jarasia:

–¿BĽra mĽ carea wārāda beuida ʘĽca? Wārā arada mĽa jaraya: eterre berui naēna bĽa ʘarima ũbea jaraya mĽra unucada.

14

Jesuba idjideba dadjirā Zezamaa wāni jarađa

¹ Sopua ʘearānadua. Ācōrēba aride o ʘĽda wārāda iĽānadua. Idjaba mĽa aride o ʘĽ siđa wārāda iĽānadua.

² MĽ Zeza ʘabarima dadjirā duananira baraa. MĽra mamaa wāya bārā ʘeađima bia oi carea. Māwāébara mĽa jaraé bacasia. ³ MĽra bārā ʘeađima bia ode wāya. MaĽbe wayacusa zeya bārā edei carea mĽ ume ʘeađamārēā. ⁴ Bārāba cawa paṅĽa mĽra sāmaa wāida. Dji o siđa cawa paṅĽa.–

⁵ BaribĽrĽ Tomába jarasia:

–Dai Boro, adua paṅĽa bĽra sāmaa wāida. ¿Sāwā maĽ ora cawađi?–

⁶ MaĽne Jesuba jarasia:

–MaĽ ora mĽa. MĽneba Ācōrēra wārāda cawa paṅĽa idjaba zocai ʘai arada eropaṅĽa. MĽneba wānaébĽrĽ ni aʘaĽda mĽ Zezamaa poya jūēnaéa. ⁷ Bārāba mĽda wārāda cawa paṅĽbĽrĽ, mĽ Zeza siđa cawa paṅĽa.* IđibĽrĽ bārāba idjira cawa paṅĽa unu paṅĽ bērā.–

⁸ MaĽne Pelipeba idjía jarasia:

–Dai Boro, dadji Zezara daia unubidua. Ara maĽba bia ʘĽa.–

⁹ MaĽ carea Jesuba jarasia:

* 14:7 Bārāba mĽra wārāda cawa paṅĽbĽrĽ, mĽ Zeza siđa cawa paṅĽa. Griego bedeade ĽcĽrĽ cartade ʘĽ ʘĽa: “Bārāba mĽra wārāda cawa pananabara, mĽ Zeza siđa cawacasidaa.”

–Pelipe, mĽra dĽrĽbĽrĽa bĽrĽ ume Ľlda. Bla mĽra ĵwadibida cawaé Ľca? MĽ unu Ľlba mĽ Zeza sida unu Ľla. Bla ĵsĽwĽ jara Ľl “dadji Zezara daia unubidua”?
¹⁰ ĵBla ĵjĽé Ľca mĽra mĽ Zeza ume Ľbaa Ľlda idjĽba mĽ Zezara mĽ ume Ľbaa Ľlda? MĽa bedeĽa Ľra ara mĽdĵideba bedeĽaca. ĀtebĽrĽ mĽ Zeza mĽ ume Ľbaa Ľra mĽneba bedeĽa Ľla. WĽrĽda mĽneba ne ĵmada idĵia obaria. ¹¹ ĵĵĽnadua mĽra mĽ Zeza ume Ľbaa Ľlda idjĽba mĽ Zezara mĽ ume Ľbaa Ľlda. MĽa mĽwĽ jara Ľl carea bĽrĽba ĵĵĽnaé panĽbĽrĽ, mĽa o Ľl carea ĵĵĽnadua.

¹² WĽrĽ arada mĽa jaraya: bariduaba mĽda ĵĵĽ ĽlĽrĽ, mĽa o Ľra idĵia bide oya. WĽrĽda mĽa o Ľl cĽyĽbara idĵia auĽuara oya, mĽra mĽ Zezamaa wĽi bĽrĽ. ¹³ BĽrĽba mĽda ĵĵĽ panĽ bĽrĽ mĽ trĽneba iwidibĽdara mĽa ĵma oya. MĽwĽ mĽneba ebuda Ľaya mĽ Zezara dĵi dromada. ¹⁴ WĽrĽda bĽrĽba mĽda ĵĵĽ panĽ bĽrĽ ĵma mĽ trĽneba iwidibĽdara mĽa oya.

Jesuba Ācōrē Jaure diai jaraĽa

¹⁵ BĽrĽba mĽda wĽrĽda quĽrĽĽ panĽbĽrĽ, mĽ bedeĽara ĵĵĽ o panania.† ¹⁶ MaĽ bĽrĽ mĽ Zezaa iwidĽya bĽrĽ Carebabarida diabuemĽrĽĽ. MaĽgĽra bĽrĽ ume ewariza Ľaya. ¹⁷ Idĵira Ācōrē Jaurea. Idĵia ĀcōrĽra wĽrĽda cawabibaria. NaĽ ĽĵĽĽnebemarĽba idĵira poya edaĽaéa, ununaca bĽrĽ idjĽba adua panĽ bĽrĽ. MaĽne bĽrĽbĽrĽ idĵira cawa panĽa, bĽrĽ ume Ľl bĽrĽ idjĽba bĽrĽ sode Ľai bĽrĽ.‡

¹⁸ MĽa bĽrĽra ĵĽrĽmĽrĽ quĽrĽca ameéa. MĽra wayacusa bĽrĽmaa zeya. ¹⁹ DĽrĽĽĽne naĽ ĽĵĽĽnebemarĽba mĽra waa ununaéa barĽbĽrĽ bĽrĽba mĽra ununia. MĽa zocai Ľai

† 14:15 ĵĵĽ o panania. Griego bedeĽe ĽĽrĽ cartade Ľl Ľla: “ĵĵĽ o pananadua.” ‡ 14:17 BĽrĽ sode Ľai bĽrĽ. Griego bedeĽe ĽĽrĽ cartade Ľl Ľla: “BĽrĽ sode Ľl bĽrĽ.”

arada erobla bērā, bārā bida zocai hai arada erobeadia.
²⁰ Mā zedacarea bārāba cawaēia māra mā Zeza ume ābaa
 ɛlda, bārāra mā ume ābaa panlda, idjaba māra bārā ume
 ābaa ɛlda. ²¹ Mā beēa ūrīpeēa ijā o ɛlba māra quīrīā
 ɛla. Aɛalba māda quīrīā ɛlablrl, mā Zezaba idjira quīrīā
 ɛaya. Mā bida idjira quīrīā ɛaya, idjaba ara māda idjia
 unubiya.–

²² Małbe dewara Juda, Iscarioteēba Jesua iwiēisia:

–Dai Boro, ȷsāwā blra dairāa unubi bariblrl nał
 ējūānebemarāa unubiē?–

²³ Jesuba panusia:

–Mā quīrīā ɛlba mā beēara ijā o ɛaya. Mā Zezaba
 idjira quīrīā ɛaya. Małbe दौरa idjima zedā idji ume ābaa
 panani carea. ²⁴ Mā quīrīāē ɛlba mā beēara ijā oca.
 Bārāba ūrī panl beēara mālreēā, āteblrl mā Zeza, mā
 Diabueēadea.

²⁵ Małglra mā bārāa jara ɛla waēibiēa bārā ume ɛl
 bērā. ²⁶ Bariblrl mā Zezaba mā trāneba idji Jaureda
 diabueya bārā Carebarida ɛamārēā. Ācōrē Jaureba ne
 jūmada bārāa jaradiaya. Idjia bārāa jūma mā jaraēara
 quīrānebabiya.

²⁷ Mā necai ɛaida bārā soēa ameya. Mā dia ɛl
 necai ɛaira nał ējūānebemarāba poya diaēaca. Mał bērā
 jūmawāyā sopuarānada. Ne wayarānada. ²⁸ Mā bārāa
 jarasia māra wāblrllda idjaba waya bārā ume ɛade zeida. §
 Bārāba māda wārāda quīrīā panlbara ɛslriēacasiēda mā
 Zezamaa wāyana aēa carea. Mā Zezara mā cāyābara
 dji dromaara ɛl bērā māra wayacusa ɛaya mādji naārā
 ɛadamaa. ²⁹ Mā małglra jara ɛla waēi māwāi naēna,
 wārāda māwāblrlde bārāba ijānamārēā.

§ 14:28 JuaĽ 14:3,18.

³⁰ MĽra bĀrĀ ume dĀrĀ bedeaeá, naĽ eĵũānebema borora zebɾɾɾ bĕrĀ. Idjia mĽra poyaémĭna beabiya. ³¹ MĀwĀ mĽ Zezaba obi ɬɿda mĽa ĩĵā oya. MaĽgɿdeba naĽ eĵũānebe-marĀba cawađia mĽa mĽ Zezara bio quĩrĭā ɬɿda.

Piradrɿdadua. WĀnadrɿ.-

15

Jesura uva jĽcara dji araa

¹ Jesuba jarasia:

-MĽra uva jĽcara dji araa.* MĽ Zezara djibaria. ² MĽ jɿwate zauđacara idjia jũma tɿcuaya, baribɾɾɾ dji zaubada jɿwatera quĩrĀcuita tɿcuabaria biara zauđamĀrĕā. ³ MĽ bedeada ĩĵā panɿ bĕrĀ bĀrĀra jɿwate quĩrĀcuita tɿcuada quĩrĀca biya ɬea.† ⁴ MĽ ume ābaa ɬeađadua mĽ bĀrĀ ume ābaa ɬɿ quĩrĀca. JĽcarade caraé ɬɿ jɿwatera ara iduɬa zaucaa. Ara maĽ quĩrĀca bĀrĀda mĽ ume ɬeađaeɿbɾɾɾ zauđaeá.

⁵ MĽra uva jĽcara dji araa. BĀrĀra mĽ jɿwaterĀa. MĽ ume ābaa ɬeara bio zaubadaa, mĽra bĀrĀ ume ābaa ɬɿ bĕrĀ. BĀrĀba mĽ neé ni cĀrĕ sĭda Ācōrĕ itea poya ođaeá.

⁶ MĽ ume ābaa ɬléra mĽ Zezaba āyĀ ɬatabueya jɿwate zauca quĩrĀca. MaĽ jɿwate purrubadacarea dadjia ābaa buedapeda babuebadaa.

⁷ BĀrĀda mĽ ume ābaa ɬeađibɾɾɾ, mĽ bedeada ĩĵā o pananibɾɾɾ, iwĭđĭdadua jũma bĀrĀba quĩrĭābɿdadada. MaĽne mĽa diaya. ⁸ BĀrĀda bia zauđibɾɾɾ unubĭđia

* ^{15:1} Antigo Testamentođe jara ɬɿa Ācōrĕba Israelera uva jĽcara quĩrĀca usida, mĀwĀmĭna idjia quĩrĭā ɬađa quĩrĀca ādjirĀba ođae basía. Aɿɿdua Salmo 80:8-16; Isaía 5:1-7; Jeremia 2:21; Ezequiel 15:1-8; 19:10-14; Osea 10:1. Baribɾɾɾ naĽ JuaĽ 15:1đe jara ɬɿa Jesuba o ɬɿda Ācōrĕba quĩrĭā ɬɿ quĩrĀca. MaĽ carea jara ɬɿa “uva jĽcara dji ara.”

† ^{15:3} JuaĽ 13:10.

wārāda mĽ ume nĽbabadarāda māwā ņeada. Māwā un-
ubidĽa mĽ Zezara dji dromada.

⁹ MĽa bārāra quĽrĽā ņla mĽ Zezaba mĽ quĽrĽā ņl
quĽrāca. MaĽ bĕrā mĽ quĽrĽāneba pananadua. ¹⁰ MĽa obi
ņl beĕeada ĩjā oĕiblrl, wārāda mĽ quĽrĽāneba panania.
Ara maĽ quĽrāca mĽ Zezaba obi ņl beĕea ĩjā o ņl bĕrā idji
quĽrĽāneba ņabaria. ¹¹ Jūma maĽglra mĽa jara ņla bārāra
mĽ ume bio ņlsrida ņeada mārĕā.

¹² MĽa obi ņl beĕeara naĽglra: bārāra dji quĽrĽānadua
mĽa bārā quĽrĽā ņl quĽrāca. ¹³ Ĕberāda idji dji bia
carebai carea beuiblrl, ni aņalba maĽ cāyābara poya
biara quĽrĽāra eroņaĕā. ¹⁴ MĽa obi ņl beĕeada bārāba
ĩjā oĕiblrl bārāra mĽ dji biarā. ¹⁵ MĽa bārāra waa
mĽ nezocaada aĕā. Nezocaba idji boroba oi crĽcha ņlra
adua ņla. MĽa bārāra mĽ dji biarāana aya. MĽa bārāa
cawabisia ne jūma mĽ Zezadeba ũrĽnada. ¹⁶ Bārāba mĽra
edadaĕ basĽa. MĽablrl bārāra edasia. MĽa bārāra ņlsia
wānapeda bia zauĕamārĕā, idjaba maĽ zaubldara dārā
droamārĕā. MĽa bārāra edada bĕrā mĽ Zezaba jūma
bārāba mĽ trĽneba iwiĕibldara diaya. ¹⁷ Waya mĽa bārāa
jaraya: aņarica dji quĽrĽānadua.

NaĽ ĕjūānebemarāba Jesu ĩjā ņeara quĽrāmabadaa

¹⁸ NaĽ ĕjūānebemarāba bārāda quĽrāma panlbrl,
cawadadua ādjirāba naārā mĽda quĽrāmasidada.
¹⁹ Bārāda naĽ ĕjūānebema baĕabara ādjirāba bārāra
quĽrĽācasidada ādjirānebema bĕrā. Bariblrl mĽa bārāra
naĽ ĕjūānebemada edasia ādjirā awara ņeada mārĕā. MaĽ
bĕrā bārāra quĽrāmabadaa. ²⁰ QuĽrānebaĕadua mĽa naĽ
jaradara: “Ni aņal nezocada idji boro cāyābara auĕuara
ņlĕā.” † MaĽglba jara ņla ĕberārāba mĽ beĕeada ĩjā o
panlbrl, bārā beĕea sidā ĩjā oĕia. Bariblrl ādjirāba

† 15:20 JuaĽ 13:16.

mĽda bié odi carea ĕpĕ panlbɾɾɫ, bĕrĕ siĕda bié odi carea ĕpĕnia. ²¹ Bĕrĕra mĽ carea bié odia ĕdjia mĽ Diabuedara adua panɫ bĕrĕ.

²² MĽa ĕdjirĕa jaradiade zedaĕĕbara ĕdjia cadjirua opeĕada carea bedede beadaĕ bacasia. Baribɾɾɫ mĽ bededa ũrĕpedada bĕrĕ poya jaraĕaĕa adua panasidada ĕdjia o panɾa cadjiruada. ²³ Aĕalɫa mĽda quĕrĕma ĕlbɾɾɫ, mĽ Zeza siĕda quĕrĕma ĕla. ²⁴ MĽa ĕdjirĕa quĕrĕpita ne ununacada odaĕĕbara, ĕdjirĕba cadjirua o panɫ carea bedede beadaĕ bacasia. Baribɾɾɫ mĽa odara ĕdjirĕba unusidamĕna mĽra, mĽ Zeza siĕda quĕrĕma panɫa. ²⁵ Mĕwĕ duanɫa ara ĕdjirĕ leyĕde jara ĕɫ quĕrĕca. Nĕwĕ jara ĕla: “MĽra bedea neĕ ĕlda quĕrĕmasidaa.”§

²⁶ Ācĕrĕ Jaure bĕrĕ Carebabarira zeya. Idjia wĕrĕ bededa jarabaria. MĽa idjira mĽ Zezamalɫa diabueɾɾɫde idjia mĽnebemada bĕrĕa bedeya. ²⁷ Bĕrĕ bĕda mĽnebemada bedeadia, bĕrĕra naĕrĕedɾɾɫa mĽ ume panɫ bĕrĕ.

16

¹ MĽa jŭma maĽgɾa bĕrĕa jara ĕla mĽ ĩĵa panɾa igararĕnamĕrĕ. ² Judiorĕba bĕrĕra ĕdjirĕ dji jɾebada dedebemada ĕyĕ jɾecuadĕa. MaĽ awara bĕrĕ beadi ewarira zeya. Bĕrĕ beabɫdade ĕdjirĕba crĕchadĕa Ācĕrĕba quĕrĕ ĕlda o panɫda. ³ Mĕwĕ odia mĽ Zezada, mĽ siĕda adua panɫ bĕrĕ. ⁴ Baribɾɾɫ mĽa jŭma maĽgɾa bĕrĕa jarabɾɾɫa, maĽ ewari jŭĕbɾɾɫde mĽa jaraĕara quĕrĕnebadapeda sozarra beadamĕrĕ.

Ācĕrĕ Jaureba o ĕɫdebema

MĽa bĕrĕ bia mĕgadiĕbemada naĕna jaraĕ basĕa bĕrĕ ume ĕada bĕrĕ. ⁵ Baribɾɾɫ mĽra mĽ Diabuedamaa wĕya.

§ 15:25 Salmo 35:19; 69:4.

Māwāmīna ni abal bārānebemaba mĵa iwidiđaé panla “blra ĵsāma wāi?” ⁶ Āteblra bārāra sopua panla mĵra wāyana ada bēra. ⁷ Mĵa wārā arada jaraya: bārā itea biara bla mĵra wāida. Mĵda wāéblra bārā Carebabarida zeéa. Bariblra mĵda wāiblra idjira diabueya.

⁸ Ācōrē Jaure zeblda naĵ ējūānebemarāa cawabiya caida cadjirua obarida, caida jipa blda, idjaba caida bedede blda. Cawabiya ādjirāba jūma maĵgldebemada āi cřicha panlda. ⁹ Ācōrē Jaureba ādjirāa cawabiya mĵ bedea ĵjānaca bēra cadjirua obadada. ¹⁰ Cawabiya mĵra jipa blda mĵ Zezamaa wāna bēra. Maĵne bārāba mĵra waa ununaéa. ¹¹ Idjaba Ācōrē Jaureba cawabiya naĵ ējūānebemarāa wārāda bedede panlda, Ācōrēba naĵ ējūānebema borora bedede blda ada bēra.*

¹² Mĵa wađibida ne zocārā bārāa jara quirā bla. Maĵra bārāba nawena jūma poya cawađaéa. ¹³ Bariblra Ācōrē Jaureba wārā bedeara cawabibari bēra idji zeblda bārāa jaradiaya wārā bedea Ācōrēneba ze blda jūma cawađamārēa. Idjira ara idji cřichadeba bedeaéa, āteblra jūma mĵneba ūrīblra jaraya. Idjia bārāa cawabiya nocoarebema ewaride cārēda sāwāida. ¹⁴ Cawabiya mĵra dji dromada, mĵ bedea ūrīpeda jūma bārāa jaradi ai bēra. ¹⁵ Jūma mĵ Zezadera mĵrea. Maĵ carea mĵa jarasia Ācōrē Jaureba mĵ bedea ūrīpeda bārāa jaradi aida.

Bārāra sopua pananapeda bĵsrīdađia

¹⁶ Dārāéne bārāba mĵra ununaéa, bariblra māwā-nacarea wayacusa dārāéne mĵra ununia.–†

¹⁷ Maĵne ĵclra idji ume nĵbabadarāba ara ādjiduba iwīdi duanasīdaa:

* ^{16:11} JuaĽ 7:21-24; 8:42-47; 12:31. † ^{16:16} Griego bedede ĵclra cartade bĵ bla: “Mĵdji Zezamaa wāi bēra.”

-Idjia dadjirāa “dārāēne bārāba m̄ra ununaēa, baribɫɫ māwānacarea wayacusa dārāēne m̄ra ununiana” a ɫba ɟcārēda jara ɫ? Idji Zezamaa wāyana a ɫba ɟcārēda jara ɫ? ¹⁸ Maļ beḏea “dārāēne” a ɫba ɟcārēda jara ɫ? Dadjirāba cawadaé panɫa cārēnebemada beḏea ɫda.-

¹⁹ Jesuba cawasia ādjia maļgɫḏebemada iwidi quīrīā panɫa. Maļ carea jarasia:

-M̄a bārāa jarasia dārāēne m̄ra ununaēda idjaba māwānacarea dārāēne m̄ra wayacusa ununida. ɟMaļgɫḏebemada ara bāduḃa iwidi duanléca? ²⁰ Wārā arada m̄a jaraya: bārāra sopuaba jīānia baribɫɫ maļ ējūānebemarāra ɫsriḏaḏia. Bārāra sopuaba jīānimīna maļ sopuara jōpeḏa ɫsriḏaḏia. ²¹ Wārāda wērā warra toɫɫḏe pu ɫa idji ewarira jūēna bērā. Baribɫɫ warra toḏacarea maļ puara quīrādoabaria idji warra carea ɫsriḏa ɫ bērā. ²² Ara maļ quīrāca bārāra ara nawena sopua panɫa, baribɫɫ m̄ra wayacusa bārā aɫḏe zeya. Maļbe bārāra ɫsriḏaḏia. Ni aɫaɫa maļ ɫsriḏara poya jōbiéa.

²³ Maļgɫ ewaride bārāba ni cārē siḏa m̄a waa iwidiḏaéa. Wārā arada m̄a jaraya: bārāba m̄ Zezaa m̄ tr̄neba iwidiḏaḏara idjia diaya. ²⁴ Bārāba waḏibiḏa dadji Zezaa ni cārē siḏa m̄ tr̄neba iwidiḏaé panɫa. Baribɫɫ māwā iwidiḏibɫɫ edaḏia. Māwā bārāra bio ɫsriḏa beḏia.

²⁵ M̄a ne jara ɫḏeba maļgɫra bārāa jarasia, baribɫɫ ewari aɫa m̄ra waa ne jara ɫḏeba beḏeaéa. Āteɫɫ m̄ Zezaḏebemada ebuda jaraya. ²⁶⁻²⁷ Maļ ewaride bārāba m̄ tr̄neba Ācōrēa iwidiḏia. M̄ra bārābari Ācōrēa beḏeaéa, m̄ Zezaba bārāra quīrīā ɫ bērā. Idjia bārāra quīrīā ɫa,

mĵda quĩrĩã panĵ bẽrã idjaba mĵra Ācõrẽneba zedada iĵã panĵ bẽrã.

²⁸ Mĵ Zezamaĵba naĵ eĵũãnaa zesia. Baribĵrĵ mĵa naĵ eĵũãra ameya mĵ Zezamaa wayacusa wãĩ carea.–

²⁹ Maĵbe idji ume nĩbabadarãba jarasidaa:

–Ĵrãbĵrĵ bla jara ĵĵra daima ebuda ĵĵa. Ne jara ĵĵdeba beĵea ĵĵã. ³⁰ Ĵrãbĵrĵ dairãba cawabĵdaa bla ne ĵũmada cawa ĵĵda. Daiba iwĩdĩdĩ naẽna bla sãwã panuida cawa ĵĵa. Maĵneba dairãba cawa panĵa bĵra Ācõrẽneba zesida.–

³¹ Jesuba jarasia:

–ĴĴrãbĵrĵ bãrãba wãrãda iĵãbĵdaca? ³² Ewari ĵũeida ĵãdada ĵũebĵrĵa. Bãrãra ĵũma aba aba memenenapeĵa mĵduĵa amenia.† Baribĵrĵ mĵduĵa ĵãã mĵ Zezada mĵ ume ĵĵ bẽrã. ³³ Ĵũma maĵĵra mĵa bãrãa jarasia mĵneba necai ĵeĵamãrẽã. Naĵ eĵũãne bia mĩga beĵdia, baribĵrĵ ne wayarãnadua: naĵ eĵũãnebema cadjiruada mĵa poyasia.–

17

Jesuba ara idji carea Ācõrẽa iwĩdida

¹ Jesuba mãwã jaraĵacarea bajãnaa acĵpeĵa jarasia:

–Zeza, mĵ ewarira ĵũesia. Bĵ Warrara dji dromada unubidua bĵ Warraba bĵra wãrãda dji dromada unubimãrẽã.

² Bĵa ĵũma eberãrãra mĵ ĵĵwaeĵa ĵĵasia. Maĵĵrãnebe-mada bla mĵã Ĵcĵrĵ diasia. Mĵa ãĵjĩrãa ewariza zocai ĵaĩda diasia. ³ Ewariza zocai ĵeaba cawa panĵa bĵra wãrã Ācõrẽ aba ĵĵda. Idjaba za bla diabueĵa Jesucritoda cawa panĵa. ⁴ Bĵa mĵã naĵ eĵũãne obiĵara mĵa ĵũma osia. Mãwã cawabisia bĵra dji dromada. ⁵ Maĵ carea Zeza, mĵra bĵ quĩrãpita dji dromada ĵĵdua bĵ ume naĵ eĵũã oi naẽna dji dromada ĵãda quĩrãca.

† 16:32 Zacaria 13:7.

Jesuba idji ume nībabadarā carea Ācōrēa iwidiida

⁶ BĻa mĻā ēberārā naĻ ējūāne beada ĻCĻĻ diasia. MĻa jūma ādjirāa bĻra cawabisia. Ādjirāra bĻrea, baribĻĻ bĻa mĻā diasia bĻ beĊeada jaradiamārēā. Ādjia iĵā o paĻĻa. ⁷ MaĻba cawa paĻĻa jūma mĻa eroĲĻra bĻĊeba ze ĲĻda. ⁸ BĻa mĻā jaraĊara mĻa ādjirāa jaradiasia. Ādjirāba wārāda maĻ beĊeara iĵāsidaa. MaĻ bēṛā cawa paĻĻa wārāda mĻra bĻmaĻba zesida. Wārāda iĵā paĻĻa bĻa mĻra diabuesida.

⁹ MĻa bĻa iwidiya ādjirā carebamārēā. MĻa bĻa iwidiē ĲĻa naĻ ējūānebemarā carea. ĀtebĻĻ bĻa mĻā diaĊarā careabĻĻ iwidi ĲĻa, ādjirāra bĻre bēṛā. ¹⁰ Jūma mĻrera bĻrea idĵaĲa jūma bĻgera mĻrea. Ādjirāba o paĻĻneba mĻra dĵi dromada unubi paĻĻa.

¹¹ MĻra naĻ ējūāne Ĳaēā baribĻĻ ādjirāra waĊibida naĻ ējūāne panania. Zeza, bĻra bio biya quirua. MĻra bĻmaa wābĻĻ bēṛā bĻ ĻĲĻaĊeba ādjirāra bio wagadua. BĻa mĻā maĻ ĻĲĻara diasia.* Māwā ādjirāra cacua aĲa ĲĻ quīṛāca ĲeaĊia, dadĵi cacua aĲa paĻĻ quīṛāca. ¹² BĻ ĻĲĻaĊeba mĻa jūma bĻa diaĊarāra naĻ ējūāne waga eroĲasia. Ādjirānebemarā ni aĲaĻda aduaĊāē basia. AĲabe dĵi aduaida ĲaĊaĊĻ aduasia bĻ beĊeaba jara ĲĻ quīṛāca wārāda māwāmārēā.†

¹³ ĻṛābĻĻ mĻra bĻmaa wāya. BaribĻĻ waĊibida naĻ ējūāne ĲaĊe jūma maĻġĻra jarabĻĻa. Māwā mĻ bĻ ume ĲsriĊa ĲĻ quīṛāca ādjirā sida bio ĲsriĊa panania. ¹⁴ BĻa jaraĊara mĻa ādjirāa jaradiasia. BaribĻĻ naĻ ējūānebemarāba ādjirāra quīṛāma paĻĻa mĻ quīṛāca naĻ

* 17:11 Ādjirāra bio wagadua bĻ ĻĲĻaĊeba. BĻa mĻā maĻ ĻĲĻara diasia. Griego beĊeaĊe ĻCĻĻ cartae nāwā jara ĲĻa: “Jūma bĻa mĻā diaĊarāra bio wagadua bĻ ĻĲĻaĊeba.”

† 17:12 Salmo 41:9; 55:12-15.

ējūānebemarāē bērā. ¹⁵ MĻa bĻa iwidié ģĻa ādjirāra naļ ējūānebemada āyā edemārēā, ātebĻrĻ iwidi ģĻa cadjiru-adebemada waga ģamārēā. ‡ ¹⁶ Ādjirāra naļ ējūānebe-
maéa mĻ naļ ējūānebemaé quīrāca. ¹⁷ BĻ bedeaba bĻra wārāda cawabi ģĻa. MaĻba ādjirāra aba bĻ itea bia ģĻdua. ¹⁸ BĻa mĻ naļ ējūānebemarā tāēna diabueda quīrāca mĻa ādjirāra naļ ējūānebemarā tāēna diabuebĻrĻa. ¹⁹ Ādjirā carea ara mĻdjida aba bĻ itea bia ģĻbĻrĻa, ādjirā sida aba bĻ itea bia ģeadamārēā bĻ wārāda cawa panĻneba.

*Jesuba jūma idji ijāb*Ļda carea Ācōrēa iwidiēa

²⁰ MĻa ababe ādjirā carea iwidié ģĻa. ĀtebĻrĻ ādjirāba mĻ bedea jarabĻdade mĻ ijābĻda carea biēa iwidi ģĻa. ²¹ Zeza, bĻra mĻ ume ģĻ bērā idjaba mĻda bĻ ume ģĻ bērā mĻa iwidi ģĻa ādjirā sida dadji ume cacua aba ģĻ quīrāca ģeadamārēā. Māwā naļ ējūāne ģeaba ijānia bĻa mĻra diabuesida. ²² BĻa mĻra edasia dadjira ābaa pananamārēā. Māwā mĻra dji dromada ģĻsia. Ara maļ quīrāca mĻa ādjirāra dji dromada ģĻsia dadji ume cacua aba ģĻ quīrāca pananamārēā. ²³ MĻra ādjirā ume ģĻ bērā idjaba bĻra mĻ ume ģĻ bērā dadjirāra jūma ābaa cacua aba ģĻ quīrāca panania. Māwā naļ ējūāne ģeaba cawadīa bĻa mĻra diabuesida idjaba cawadīa bĻa ādjirāra quīrā ģĻda mĻ quīrā ģĻ quīrāca.

²⁴ Zeza, bĻa naļ ējūā oi naēnaĻba mĻra quīrā ģĻa. Maļ bērā bajāne mĻra dji dromada ģĻsia. MĻa quīrā ģĻa jūma bĻa mĻa diadarāra mama mĻ ume ābaa ģeadīda bĻa mĻ dji dromada ģĻdara ununamārēā. ²⁵ Zeza, bĻra jīpa ģĻa. Naļ ējūānebemarāba bĻra adua panĻa, baribĻrĻ mĻa bĻra cawa ģĻa. Idjaba za ģea biēa cawa panĻa bĻa mĻra namaa diabuesida. ²⁶ MĻa ādjirāra bĻra cawabisia. Maļ awara

‡ 17:15 Cadjiruadebemada. Zocārāmaarā maļgĻba jara ģĻa diauruda.

wadibiċa auċuara cawabi ħaya ħla mĽ quĩrĩ ħa quĩrċa
 ādjirā sida dji quĩrĩ pananamārēā idjaba mĽra ādjirā soċe
 eropananamārēā.–

18

Jesu jidapeċaċa

Mateo 26:47-56; Marco 14:43-50; Luca 22:47-53

¹ Jūma maĽgĽ jaradacarea Jesura idji ume nĩbabadarā
 sida CedroĽ do zaque waa quĩrārē wāsidaa. Arima néuda
 ħasia. Jesura idji ume nĩbabadarā sida mamaa wāsidaa.

² Juda, Jesu jidabiya ħlba maĽ néura cawa ħasia, Jesura idji
 ume nĩbabadarā ume mama ħarima zocārā dji jĽrebadjiċa
 bērā. ³ MaĽ bērā Judaba zocārā romano sordaorāda,

Ācōrē de dromanebema zarrarā sida maĽ néuda pe
 edesia. Ādjirāra sacerdoterā bororāba, pariseorā biċa
 Juda ume diabuesidaa. Ādjirāba ĩbĩrāda idjaba mĩāsu sida
 eropanasidaa. ⁴ MaĽne Jesuba jūma sāwāida cawa ħa bērā
 ādjimaa wāpeċa iwĩċisia:

–Bārāba ĳcaida jĽrĽ panĽ?–

⁵ Ādjirāba panusidaa:

–Jesu Nazareċebemada.–

Jesuba jarasia:

–MĽda idjía.–

MaĽne Juda, Jesu jidabiya ħlra ādjirā ume ħasia.

⁶ Jesuba mĽda idjíaċa abĽrĽċe ādjirāra jēċa ĽradrĽbĽdaċe
 ħaecuasidaa. ⁷ MaĽbe Jesuba wayacusa iwĩċisia:

–ĳCaida jĽrĽ panĽ?–

Ādjirāba wayacusa panusidaa:

–Jesu Nazareċebemada.–

⁸ MaĽne Jesuba jarasia:

–MĽda idjíaċa asia. MĽda jĽrĽ panĽbĽrĽ, za duanĽ
 ēberārāra idu wābiċadua.–

⁹ Māwā jarasia idjia naēna jaraða bēřā: “Zeza, bla mĽa diaðara ni aba biða aduaðaéa.”* Idjia jaraða quiřāca wārāda māwāsia. ¹⁰ MaĽne SimoĽ Pedroba djōbada necoda eroðasia. MaĽda ēūta edapeða sacerdote dji droma nezoca cλwλrλ jλwa araarebemada tĽtasia. MaĽ nezoca trĽra Malco abadaa. ¹¹ MaĽ carea Jesuba Pedroa jarasia:

–BĽdji necora wagadua. BĽmaarā ĵmĽ Zezaba mĽ mĽgayaða aðara mĽa droaida þĽéca?–

Jesu Anámaa jida edepeaða

Mateo 26:57-58; Marco 14:53-54; Luca 22:54

¹² MaĽbe romano sordaorāba Jesura jidaðapeða jλwa jĽsidaa. Ādji borora, Ācōrē de dromanebema zarrarā siða arima panasidaa. ¹³ Jesura naārā ēberā Aná demaa edesidaa. Anára Caipá zāwārē basía. MaĽ poaðe Caipára sacerdote dji droma basía.† ¹⁴ Ara maĽ Caipába judiorāa jaraðoasia biara þĽda ēberā aba jūmarā carea beuida.‡

Pedroba Jesu unucaada aða

Mateo 26:69-70; Marco 14:66-68; Luca 22:55-57

¹⁵ MaĽne Jesu ume nĽbabadarā SimoĽ Pedroa idjaba dewarada Jesu caiðu wāsidaa. SimoĽ Pedro ume wānara sacerdote dji dromaba unubadjia. MaĽ bēřā idjira Jesu caiðu eða wāsia sacerdote dji droma de duðaa. ¹⁶ Baribλrλ Pedrora eða wābada dajadaare þesia. MaĽ bēřā idji ume wāna, sacerdote dji dromaba unubarira dajadaa wāsia. Dji eða wābada wagabari wērā ume beðeapeða Pedrora eða edesia. ¹⁷ MaĽ wērāba Pedroa iwidiisia:

–ĵBĽ siða Jesu ume nĽbabariéca?–

Pedroba panusia:

–MĽéa.–

* 18:9 JuaĽ 6:39. † 18:13 Caipára 18 poa sacerdote dji boro basía, poa 18ðeba aba 36ðaa. ‡ 18:14 JuaĽ 11:50.

¹⁸ MaĽne sacerdote dji droma nezocarĕba, Ācōrē de dromanebema zarrarĕ bida tĭbĭda coa nŭmasidaa cŭrĕsa nŭmĭ bĕrĕ. Coadapeĕa tĭbĭ cĕ duanasidaa. MaĽne Pedrora Ādjirĕ ume tĭbĭ cĕ nŭmasia.

Anĕba Jesua bio iwiĕida

Mateo 26:59-66; Marco 14:55-64; Luca 22:66-71

¹⁹ MaĽbe sacerdote dji dromaba Jesua bio iwiĕisia idji ume nĭbabadarĕnebemada, idjia jaradia ĕadadebema sida.

²⁰ MaĽne Jesuba panusia:

–Mĭra naĽ ĕjŭĕnebemarĕ quĭrĕpita ebuda beĕea ĕasia. Mĭa jaradia ĕasia dadjirĕ dji jĭrebada deza idjaba Ācōrē de droma dajada, jŭma dadji judiorĕ ĕbaa dji jĭrebada. Ni maĕrĭ bida chupea jaraĕ basia. ²¹ ĶCĕrĕ cĕrĕĕ mĭa iwiĕi ĕĭ? Mĕwĕ oĭĕ ĕĭa. Ātebĭrĭ mĭ beĕea ŭrĭpedadarĕa iwiĕida ĕĭ. Ādjirĕbĭrĭ cawa panĭa mĭa jaradiadara.–

²² Jesuba mĕwĕ jarabĭrĭĕde zarra idji caita nŭmĭba jĭwajĕba Jesu quĭrĕdarrade upeda jarasia:

–ĶBĭa sacerdote dji dromada wayaĕ ĕĭca?–

²³ Jesuba panusia:

–Mĭa biĕ jarasibĭrĭ, jaradua mĭa cĕrĕneba biĕ jarasida. Baribĭrĭ bia jarasibĭrĭ, bĭa Ķcĕrĕ cĕrĕĕ mĭra usĭ?–

²⁴ MaĽbe Anĕba Jesura jĭwa jĭ ĕĭda Cairĕmaa diabuesia, idjira sacerdote dji dramaara ĕĭ bĕrĕ.

Pedroba waya Jesu unucaada ada

Mateo 26:71-75; Marco 14:69-72; Luca 22:58-62

²⁵ Pedrora wadibida ĭta nŭmasia tĭbĭ cĕ ĕĭda. MaĽne ĕberĕrĕba idjia iwiĕisidaa:

–ĶBĭ sida jĕĭĭĭa ĕberĕ ume nĭbabariĕca?–

Pedroba mĕrĕ jarasia:

–Mĭĕa.–

²⁶ MaĽne sacerdote droma nezoca abĕlba Pedroa iwiĕisia:

–¿MĽa bĽra idji ume néude unué básica?–

MaĽ nezocara Pedroba ϭϭϭϭϭ tĽtada ume dji ēberārā basía. ²⁷ Pedroba wayacusa mērāsia. Ara māwā jarabĽĽde eterrera berusia.§

Jesu Pilato quĩrāpita bađa

²⁸ MaĽbe diapedeđa Jesura Cairá dedeba romanorā boro de dajadaa edesídaa. Jesu edepedeđa judiorāra maĽ de Pretorio abadađe eđa wānaé basía ādjirāmaarā eđa wāsídara Ācōrē quĩrāpita bié panani bēřā. Idji quĩrāpita bia ba quĩrā panasídaa Egiptodeba ēdĽpedeđa quĩrānebabada cođi carea.* ²⁹ MaĽ bēřā Pilatoda ādjirāma dajadaa wāpeda iwíđisia:†

–NaĽ ēberā, bārāba bié jara panĽba ¿cārē cadjiruada osi?–

³⁰ Ādjirāba panusídaa:

–NaĽgĽba cadjiruada ođaébara dairāba idjira bĽmaa enenaé bacasia.–

³¹ MaĽ carea Pilatoba ādjirāa jarasia:

–BārābĽĽ idjira edeđapeđa cawa ođadua ara bāđji leyba jara bĽ quĩrāca.–

MaĽne judiorāba jarasídaa:

–Daiba djārāra beabíđacara panĽa. BārābĽĽ beabíđida panĽa.–

§ 18:27 JuaĽ 13:38. * 18:28 Judiorāba jarabadjídaa abaĽda judiorāé dede eđa wāsira Ācōrē quĩrāpita bié beida. AĽdua Numero 9:9-11. † 18:29 Romanorā boro Tiberio abadaba Pilatorā Judea druadebema boroda bĽsia. Dji boroda bĽsia poa 26đeba aba 36 babĽĽdaa. Judiorā bororāba Jesura Pilatoma edesídaa āđjia preso bearā beacara panĽ bēřā. Aba romanorāba māwā cawa ođida panasídaa.

³² Małgłra wārāda māvāsia Jesuba jarada quĩrāca. Id-jia jarasia sāvā beuida łada.‡ ³³ Małbe Pilatora wayacusa dede eđa wāsia. Jesura eđa edebipeđa iwidiisia:

–¿Błda wārāda judiorā boroca?–§

³⁴ Jesuba panusia:

–¿Małgłra bla iwidi łaca bio cawai carea, wa iwidi ła dewararāba bła młnebemada māvā jarasiđa bērā?–

³⁵ Mał carea Pilatoba jarasia:

–¿Māvāra młda judioca? Bł purubłł, sacerdote bororābłł błra młmaa enesidaa. ¿Bła cārēda osi ād-jirāba māvā ođamārēā?–

³⁶ Jesuba panusia:

–Młra ēberārā boromĩna mł purura nał ējũānebemaéa. Nał ējũānebema bađabara mł purura djōcasiđaa judiorāba mł jidarānamārēā. Baribłłł mł purura nał ējũānebemaéa.–

³⁷ Mał bērā Pilatoba jarasia:

–¿Māēteara wārāda błra ēberārā boroca?–

Jesuba panusia:

–Māē, bla māvā jara quĩrā łabłłł, młra ēberārā Boroa. Baribłłł młra nał ējũānaa zesia wārā beđeada jaradi ai carea.* Jũma wārāare łeaba mł beđeara ijābadaa.–

³⁸ Małne Pilatoba iwidiisia:

–¿Cārēda wārā?–

Jesu beadi carea jarapeđada

Mateo 27:15-31; Marco 15:6-20; Luca 23:13-25

‡ 18:32 JuaĽ 3:14; 8:28; 12:32. § 18:33 Luca 23:2đe jara łla judiorā bororāba Pilatoa małnebemada jarasiđada. * 18:37 Nał ējũānaa zesia. Griego beđeade nāvā łł łla: “Młra nał ējũāne tođapeđa zesia.”

Māwā jaradacarea Pilatora wayacusa dajadaa judiorā-maa wāpeḁa jarasia:

–Mĵa unuĕa naĵ ĕberāba cāre cadjiruada osida.
³⁹ BaribΛrΛ dai romanorāba poaza bārā itea obada quĩrāca odia. Bārā Egiptoĕeba ĕdrΛpeḁaḁa quĩrānebabada ewari bĕrā mĵa preso ḁΛda aḁa ĕdrΛ ḁΛya, bārāba jarabΛdada. ĵBārāba quĩrĩā panΛca mĵa za ḁΛ judiorā boroda ĕdrΛ ḁΛida?–

⁴⁰ Maĵne ādjirāba ĵĩgua jarasiḁaa:

–ĵāĵgĵĕā. ĵBarrabādrΛ ĕdrΛ ḁΛdua!–

Maĵ Barrabāra mĩā beabada boro basia.†

19

¹ Maĵbe Pilatoba Jesura soaba ubisia. ² Māwā ḁĕĕe romano sordaoḁāba boroḁari ΛrΛ caḁada Jesu boroĕe ĵĵ ḁsisiḁaa, idĵaba cacua ĵrĵ ĵĵbada pursupursua ḁΛda ĵĵbisidiḁaa. ³ Maĵbe Jesu caita zĕḁapeḁa ipiḁa jarasiḁaa:

–ĵBio bia ḁΛa, judiorā boro!–

Māwā jaradapeḁa ĵΛwajāba idĵi quĩrādarrade ubadiḁaa.

⁴ Maĵbe Pilatora wayacusa dajada judiorāmaa wāpeḁa jarasia:

–Ūrĩnadia. Mĵa ĕberāra dajadaa eneya bārā quĩrāpita. Mĵmaarā idĵia cadjiruada oĕ basia.–

⁵ Jesu dajadaa enebΛdade ΛrΛ caḁa boroḁarida idĵaba cacuade ĵĵbada pursupursua ḁΛda ĵĵ ḁsiasia. Maĵne Pilatoba jarasia:

† 18:40 ĵcΛrΛ versioĵne ĵara ḁΛa Barrabāra ne drΛbari basida. BaribΛrΛ Marco 15:7-8ĕe nāwā ĵara ḁΛa: “Maĵ Barrabāra idĵiarebema siḁa romanorā ume djōsidiḁaa. Maĵne mĩā quenapeḁaḁa bĕrā idĵira preso ḁsiasia.”

-Za ɸla dji ẽberãra.-*

⁶ Baribɸɸ Jesu unubɸdaɸe sacerdote bororãba, Ãcõrẽ de dromanebema zarrarã biɸa jĩgua jarasiɸaa:

-¡Idjira crude cachi beabidua! ¡Crude cachi beabidua!-

MaĽne Pilatoba jarasia:

-¡Bãrãbɸɸ edeɸapeɸa crude cachi beaɸadua! MĽ-maarã idjia cadjiruada oé basía.-

⁷ MaĽne judiorãba panusiɸaa:

-Dairãba leyda eropanɸa. MaĽ leyɸe jara ɸɸ quĩrãca idjira beuida ɸla ara idjida Ãcõrẽ Warraaɸa a ɸɸ bẽrã.-†

⁸ MaĽ beɸea ũrĩside Pilatora bio ne wayasia. ⁹ MaĽbe idji de dromane eɸa wayacusa wãpeɸa Jesua iwidiisia:

-¿Bɸra sãmabema?-

Baribɸɸ Jesuba panué basía. ¹⁰ Mãwã ɸɸde Pilatoba jarasia:

-¿Bɸa panuécã? ¿Adua ɸɸca mĽa bɸra poya crude cachi beabida idjaba poya ẽɸɸ ɸɸida ɸɸda?-

¹¹ MaĽne Jesuba panusia:

-Ãcõrẽba bɸda ɸɸaéẽbara bɸa mĽra ni cãrẽ siɸa oé bacasia. MĽ bɸ jɸwade diapeɸaɸaba mãwã o quĩrã panana bẽrã bɸ cãyãbara cadjiruada auɸuara osiɸaa.-

¹² MaĽ ũrĩside Pilatoba crĩcha ɸesia Jesura sãwã ẽɸɸ ɸɸida. Baribɸɸ judiorãba wetara jĩgua jarasiɸaa:

-Bɸa jãĩ ẽberãda ẽɸɸ ɸɸibɸɸ bɸra romanorã boro ume dji biaéã. Bariduaba ara idjida dji boroaɸa aibɸɸ, maĽ ẽberãra romanorã boro ume dji quĩrãa.-

¹³ Pilatoba maĽgɸda ũrĩna bẽrã Jesura dajadaa enebisia. MaĽbe idji ãbugueɸe chũmesia dejã “mõgara dowa oɸa”

* 19:5 Pilatoba Jesura dajadaa eneside acɸbi quĩrã ɸasica ɸla Jesura ẽberã minijĩchiaéda. Baribɸɸ JuaĽba “ẽberã” ɸɸbɸɸde jara ɸɸca ɸla Jesura NaĽ Djara Eɸaɸada. Acɸdua JuaĽ 1:1; 1:14. † 19:7 Levitico 24:15-16.

abadama. Hebreo bedeade Gabata abadaa. ¹⁴ Judiorã Egiptodeba êdrapedaada quiãrãnebabada ewarira nurẽma bêrã ãdjirãra ne o panasidaa. Umatipa babodode Pilatoba judiorãa jarasia:

–Acładua. Bãrã Borora nama ðla.–

¹⁵ Baribłłł ãdjirãba jãgua jarasidaa:

–jBeabidua! jBeabidua! jCrude cachi beabidua!–

Mał carea Pilatoba jarasia:

–jMãwãra młã bãrã Boroda crude cachi beabica?–

Małne sacerdote bororãba panusidaa:

–jDairãba dewara borora neẽ panłł! jAðabe romanorã borodrł dairã boroa!–†

¹⁶ Małbe Pilatoba Jesura romano sordaorãa diasia crude cachi beadamãrẽã. Ara małda idjira edesidaa.

Jesu crude cachipedaada

Mateo 27:32-44; Marco 15:21-32; Luca 23:26-43

¹⁷ Jesuba idji cruda ataupeda sordaorãba idjira edesidaa êjũã Boro ðłwłłł abadamaa. Hebreo bedeade Golgota abadaa. § ¹⁸ Mama ãdjirãba Jesura crude cachisidaa. Idjaba idji caita eberãda umé crude cachisidaa, aba Jesu jłwa araare, aba jłwa acłare. ¹⁹ Mał awara Pilatoba bedeã ðłdada Jesu boro nocoare jira ðłbisia. Nãwã ðłsia: “Jesu Nazaredebema, judiorã Boro.” ²⁰ Mał bedeãra ðłsia hebreo bedeade, latił bedeade, idjaba griegode bida.* Zocãrã judiorãba mał bedeãra unusidaa, Jesu

† ^{19:15} Ācõrẽ Bedeade jara ðla israelerã boro arara aba Ācõrẽda mãwã ðłda. Acłdua Juece 8:23; 1 Samuel 8:7.

§ ^{19:17} Hebreo. ldi ewaride mał bedeãra arameo trł jarabadaa.

* ^{19:20} Latił bedeãra romanorãba bedeabadjidaa. Hebreo bedeãra judiorãba bedeabadjidaa. Griego bedeãra berara jũma druzabemaba mããrĩ cawa ðeasia. Griegode bedeabadjidaa druaza ne nẽdobuedi carea.

crude cachipeđadara puru caita ɓa bēřã. ²¹ Judiorã sacerdote bororãba maĽ beđea unusiđade Pilatoa jarasiđaa:

–Ɓarãdua “Judiorã Boro.” Āteɓara ɓađua: “NaĽ ēberãba jarasia idjira judiorã boroda.”–

²² Baribara Pilatoba jarasia:

–MĽa ɓađara ara mãwã ɓeya.–

²³ Romano sordaorãba Jesu crude cachipeđadacarea idjia cacuade jĽ ɓađada edađapeđa dji ĽrĽbemara quĩmãrē cõãnapēđa ādjiza edasiđaa.† Idjia dewara jĽ ɓađa siđa edasiđaa. MaĽgara quĩrã tēũ cajuda neé ɓasia, āteɓara Ľtɓa eđa cađa basía. ²⁴ MaĽne sordaorãba ādjiduba jarasiđaa:

–NaĽgara cõãnaéa. Biara ɓa naĽ carea ne jemenenida caiba eđai cawaya.–

MaĽgara mãwãsia Ācõrē Beđeade naēnaena ɓađa quĩrãca: “MĽa cacuade jĽ ɓađara ādjiza jedecasiđaa; mĽa jĽ ɓađa eđađi carea jemenesiđaa.”‡ Wãrãda sordaorãba mãwã osiđaa.

²⁵ Jesu crude jira ɓa caita Jesu papada, dji papa djabawērãda, Cleopa quima Mariada, Maria Magdalena siđa panasiđaa. ²⁶ Jesuba idji papa unusiđe idjaba unusia idji ume nĩbajari “idjia bio quĩrã ɓa” abadada. Idjira arima nũmasia. MaĽne Jesuba idji papaa jarasia:

–Papa, za ɓađa ɓa warraa.–

²⁷ MaĽbe idji ume nĩbabaría jarasia:

–Za ɓađa ɓa papaa.–

† 19:23 Romano sordaorãba Jesu crude cachipeđadacarea idjia cacuade jĽ ɓađada edađapeđa dji ĽrĽbemara quĩmãrē cõãnapēđa ādjiza edasiđaa. MaĽ beđeara idjaba nãwã traducida ɓa: “Jesu crude cachipeđadacarea romano sordaorã quĩmãrē panɓa idjia jĽ ɓađara ādjiza aɓarica edasiđaa.” ‡ 19:24 Salmo 22:18.

Mañ ewariċeba Ľtaa Jesu papara Jesu ume niċbari dede ċabadjia.

Jesu crude beuda

Mateo 27:45-56; Marco 15:33-41; Luca 23:44-49

²⁸ Māwā jaraċacarea Jesuba cawasia jūma idjia oida ċadara osida. Mañne jarasia:

–MĽra opichia nūmĽa.–

MaĽgĽra jarasia Ācōrē Bedeade jara ċĽ quĩrāca. §

²⁹ Mañne arima zocoda uva ċa oregueaba bira nūmasia. ĽċĽĽĽba mañ uva ċa oregueaba mōda quiruda ċeguea edasidaa. Mōda quirura hisopo bacuru jĽwateċe jĽnapċda Jesu iteċe tēū nūmĽsidaa. ³⁰ Jesuba mañ uva ċa oregueara dċpċda jarasia:

–MĽa oida ċadara jūma osia.–

Mañbe idji boro eċaa jăaripċda jaiċasia.

Jesu orroċe mĩasuba suċa

³¹ Judiorā Egiptoċċeba ċċrĽpċċada quĩrānebabada ewarira nurēma bērā ne o panasidaa. Mañ ewari dromara Ľnāūbada ewari bērā āċjirāba quĩrāċē panasidaa ċberāra crude jira ċeċċida. Mañ bērā Pilatoa jarasidaa crude cachi ċeara jĩrū ċĽapċacuabimārēā isabe beuċpċda āċji cacuara mamabemada āyā ċċċamārēā. ³² Mañ carea sordaorāra wānapċda Jesu ume crude cachi panĽra āba naārā jĩrū ċĽapċetasidaa. Ara mañ quĩrāca dewarabema ċberā jĩrū sida ċĽapċetasidaa. ³³ BaribĽĽ Jesuma jūċsidaċe unusidaa idjira beuċoasida. Mañ bērā idji jĩrūra ċĽapċċadaċē basia.

³⁴ Māwā ċċċe sordaoba Jesu orroċe mĩasuba susia wārāda beusi cawaya. Ara mañċa oara, ċa sida erozoasia.

³⁵ Nañ carta ċċċaba wārāda mañra unusia. Idjia jara

§ 19:28 Salmo 22:15; 69:21.

ħara wārāa.* Idjia cawa ħla wārā bedeada jara ħlda bārā bida soċeba ijānamārēā. ³⁶ Jūma maġġara wārāda māwāsia Ācōrē Bedeade ħĹ ħĹ quīrāca. Nāwā ħĹ ħla: “Idji ħĹwĹrĹra ni aba bida ħĹadaēā.”† ³⁷ Idjaba Ācōrē Bedeade naĹ sida ħĹ ħla: “Ādjia supedaċara acĹċia.”‡

Jesu tħbaripeċada

Mateo 27:57-61; Marco 15:42-47; Luca 23:50-56

³⁸ Jūma māwānacarea judio Jose abadada Pilatoma wāsia. MaĹ Josera Arimateadebema basía. Idjira Jesu ume nībabari basía, baribĹrĹ ni aħala jaraca basía dewara judiorāda waya ħĹ bērā. Idjia Jesu cacuara Pilatoa iwiċisia tħbariċe edei carea. MaĹ bērā Pilatoba idu edebisia. Ara maĹda Joseba Jesu cacuara edade wāpeċa tħbariċe edesia. ³⁹ MaĹ awara Nicodemo,§ naēna Jesuma diamasi bedeade ze ħaċaba pora mirra quera áloe ume puerada enesia. MaĹ zġġara 34 kilo ħasica ħla.* ⁴⁰ Ādjia Jesu cacua edaċapeċa maĹ pora mirra quera áloe ume puerada wua torroċe posiċaa. Poċapeċa idji cacuara maĹ wua torroba bĹrá ħĹsidaa judiorāba tħbariċi naēna obada quīrāca. ⁴¹ Jesu crude cachipeċada caita néuda ħasia. MaĹ néude beuda tħbaribada uriada ħasia mōjē coroda djiwiċida. Mama beudara waċibiċa ħĹċaca basía. ⁴² MaĹ uriara caita ħĹ bērā idjaba judiorā Ĺnāūbada ewarira jūēboċo bērā Jesura mama tħbarisidaa.

* ^{19:35} JuaĹba jara ħla Jesura beuda bērā wārāda ēberā basida. JuaĹ drōā ħasiċe ĹċĹrĹba jarabadjiċaa Jesura ēberā quīrāca ħasida baribĹrĹ naĹ djarada edaē basida.

† ^{19:36} Exodo 12:46; Numero 9:12; Salmo 34:20. ‡ ^{19:37} Zacaria 12:10.

§ ^{19:39} JuaĹ 3:1-15. * ^{19:39} 34 kilo. Griego bedeade ħĹ ħla dji zġġara cien litrada. MaĹba jara ħla 75 libra. Mirrara, áloe sida bacuru tūāpa paĹla. Dji querara pora basía.

20

Jesu ģrēbada

Mateo 28:1-10; Marco 16:1-8; Luca 24:1-12

¹ Nabema ewari domianebemane Maria Magdalenara diapededa wadi pāīmaena Jesu tġaripedadamaa wāsia. Jūēbārġde unusia mōgara waiġla uria jūātrġ ħadara or-rocawa cobġda. ² Maġ carea pira wāsia Simoġ Pedromaa. Jesu ume nībabari “Jesuba bio quīrīā ħġ” abadara mama ħasia. Jūēpeda jarasia:

–Dadjirā Borora idji tġaripedadamalġa āyā edesidāa. Daiba adua panġa sāmaa edesidada.–

³ Maġbe Jesu ume nībapedadarā Pedroda idjāba de-warada Jesu tġaripedadamaa wāsidaa. ⁴ Umena pira wāsidaa, baribārġ dewarabemara Pedro cāyābara is-abeara pira wāna bērā Jesu tġaripedadama naārā jūēsia. ⁵ Jūēpeda eda acġi carea edaa ħarrusia. Maġne wua Jesu cacua bārā ħadara arima tabġda unusia, baribārġ edaa wāé basía. ⁶ Simoġ Pedrora idji jīrūare jūēpeda uriaġde eda wāsia. Idjia biġda unusia Jesu cacua bārā ħada wuara arima tabġda. ⁷ Maġ awara unusia wua Jesu boro ānēbari ħadada. Baribārġ maġġra dewarabema wua ume ābaa ħaé basía, ātebārġ jīga ħedá cobasia. ⁸ Maġbe naārā jūēna sida edaa wāsia. Wua māwā tabġra unuside wārāda ījāsia Jesura ġrēbasida. ⁹ Baribārġ ādjia waġibiġda bio cawadaé panasidaa Ācōrē Bedeade Jesu ġrēbaida ħġdebemada ħġ ħġda.* ¹⁰ Maġbe Jesu ume nībapedadarāra ādji panana-maa jēda wāsidaa.

* 20:9 Ācōrē Bedeade ħġ ħġda. Ĥġġġmaarā Juaġba jara ħġa Salmo 16:8-11; Isaía 53:11-12; Osea 6:1-2; Joná 1:17; Levitico 23:11. Baribārġ dewararāmaarā Juaġba jara ħġa jūma Antigo Testamento.

*Jesuba Maria Magdalena ara idjida unubiða**Marco 16:9-11*

¹¹ MaĽmisa Mariara uria icawa jĭã ɓasia. Māwā jĭã ɓɓaba eɗaa ɓarrusia eɗa acɓi carea. ¹² MaĽne bajānebema nezocarā cacuaɗe jĽbada torroa jĽ panɓda umé eɗa unusia. Aɓa Jesu ɓaɗa boro nocoare chūmasia. Dewarabemada idji jĭrū ɓaɗaare chūmasia. ¹³ Ādjia iwidiɗidaa:

–Wērā, ¿cārē cārēã jĭã ɓɓ?–

MaĽne idjia panusia:

–MĽ Boro Jesuda edesiɗaa. MĽa adua ɓɓa sāmaa edesiɗada.–

¹⁴ Ara māwā jarabɓɓɗe Mariara āyā ɓɓɓwasia. MaĽne Jesuda unusia baribɓɓɓ cawaé basía Jesuda māwā ɓɓda.

¹⁵ Jesuba idjĭa iwidiɗia:

–Wērā, ¿cārē cārēã jĭã ɓɓ? ¿Caida jɓɓɓ ɓɓ?–

Mariaba crĭchasia néu wagabarida māwā ɓɓda. MaĽ bērā jarasia:

–Bɓa Jesu cacuada āyā edesibɓɓɓ, mĽa jaradua sāma ɓɓsida mĽa āyā tɓɓaride edei carea.–

¹⁶ MaĽne Jesuba trĽ jarasia:

–¡Maria!–

Mariaba araa acɓɓeɗa –¡Raboni!– asia. (MaĽra hebreo beɗeɗe jara ɓɓa “Jaradiabari.”)

¹⁷ Jesuba jarasia:

–MĽra ɓɓɓɓɓɓɓɓ mĽ Zezamaa waɗi wāé ɓɓ bērā. JāĽbe mĽ djabarāmaa wāɓeɗa jaradua mĽ Zezamaa wāɓɓɓɓɓɓɓɓ. Idjira bārā Zezaa. MĽ Ācōrēa idjaba bārā Ācōrēa.–

¹⁸ Ara maĽda Maria Magdalenara Jesu ume nĭɓabadarāmaa wāɓeɗa jarasia:

–MĽa dadjirā Boroda unusia.–

MaĽ awara Jesuba jaradara jūma nēɓɓɓɓɓɓɓɓɓ.

*Jesuba eɗaɗarāa ara idjida unubiða**Mateo 28:16-20; Marco 16:14-18; Luca 24:36-49*

¹⁹ Maḷḡa ewarira nabema ewari domianebema basía. Queudacarea Jesu ume nībabadarāra dede eda ābaa dji jare panasiḡaa. Dewararā judiorāda waya panḷ bēṛā dji eda wābadara bio jūātrḷ nūmḷsiḡaa. Maḷne Jesura cawaéne eda odjasia. Ādjirā ēsi nūmepeda jarasia:

–¡Mērā! ¡Necai duananadua!–†

²⁰ Maḷ jarapeda idji jḷwada, idji orro sida ādjirāa acḷbisia. Dadjirā Boro unubḷda carea ḷasriḡasiḡaa.

²¹ Maḷbe Jesuba wayacusa ādjirāa jarasia:

–Necai duananadua. Mḷ Zezaba mḷ naḷ ējūānaa dia-bueda quīṛāca mḷa bārāda puru ḷeaza diabueya.–

²² Māwā jarapeda ādjirāmaa jārāpuasia.‡ Jārāpuapeda jarasia:

–Ācōrē Jaurera edaḡadua.§ ²³ Ēberāba cadjirua oḡada bārāba Ācōrē Jaureḡeba quīṛādoaeḷbrḷ, maḷba jara ḷḷa Ācōrēba maḷ cadjiruara quīṛādoasida. Idjaba ēberāba cadjirua oḡada bārāba Ācōrē Jaureḡeba quīṛādoaeḷḷbrḷ maḷba jara ḷḷa Ācōrēba maḷ cadjiruara quīṛādoaeḷ ḷḷda.–

Jesuba Tomáa ara idjida unubida

²⁴ Tomáa Jesuba edaḡa doce panḷnebema basía. Idji īyāḡada trḷra Mīḡuiso abadjiḡaa.* Jesu odjasiḡe idjira waabemarā ume ḷaeḷ basía. ²⁵ Maḷ bēṛā idjía jarasiḡaa:

–Dairāba dadjirā Borora unusiḡaa.–

Barībrḷ Tomába jarasia:

–Mḷdji dauba idji jḷwa clavoba cachipeḡadada un-ueḷbrḷ, idjaba mḷ jḷwa jīwīnīda dji clavo cachi ḷaeḡe

† 20:19 ¡Necai duananadua! Judiorāba māwā saludabadaa. ‡ 20:22 Genesis 2:7; Ezequiel 37:1-14. § 20:22 Ācōrē Jaure edapedadebe-mada acḷdua Hecho 1:4-8; 2:1-4. * 20:24 Mīḡuiso. Griego beḡeḡe Dídimo ḷḷ ḷḷa.

berajuébrɿɿ, idjaba mɿ jɿwada idji orrode berajuébrɿɿ, idji ɿrēbadara mɿa ɿjǎéa.-

²⁶ Ocho ewari badacarea Jesu ume nɿbabadarāra way-acusa dede eda ābaa dji jɿre duanasia. Mañne Tomá sida basia. Māwā panɿne dji eda wābadara bio jūātrɿ nūmɿmɿna Jesura cawaéne odjasia. Ādjirā ēsi nūmepeda Jesuba jarasia:

-¡Mērā! ¡Necai duananadua!-

²⁷ Māwā jarapeda Tomáa jarasia:

-Bɿ jɿwa jɿwɿnɿra nama berajudua, mɿ jɿwaza acɿdua, idjaba bɿ jɿwara mɿ orrode berajudua. Waa ɿjǎé ɿarādua, ātebrɿɿ ɿjǎdua mɿra wārāda ɿrēbasida.-

²⁸ Mañne Tomába jarasia:

-¡Mɿ Boro! ¡Mɿ Ācōrē!-

²⁹ Māwā ɿɿde Jesuba idjía jarasia:

-Bɿa mɿra unubrɿɿ bērā ɿjǎbrɿɿ. ¡Baribrɿɿ ēberārāba mɿra ununaémɿna ɿjānibrɿɿ, bio bia ɿeadia!-

Nañ carta jɿcārē cārēā ɿɿsi?

³⁰ Jesuba dewara ne ununacada idji ume nɿbabadarā quɿrāpita zocārā osia, baribrɿɿ jūma maɿgɿra nañ cartade ɿléa. ³¹ Baribrɿɿ jūma naɿgɿra ɿɿsia bārāba Jesura Ācōrēba ēdrɿ edabari diai jaraedada, Ācōrē Warrada ɿjānamārēā. Māwā ɿjānibrɿɿ idjideba zocai ɿai arada erobeadia.

21

Jesuba idji ume nɿbabadarā siete panɿrāa idji unubida

¹ Māwānacarea Jesuba ara idjida wayacusa idji ume nɿbabadarāa unubisia Tiberia amene droma icawa.* Nāwā basía: ² mañ ewariéde ābaa panasídaa Simoɿ Pedroda,

* 21:1 Tiberia amenera idjaba Galilea abadaa.

Tomá idji ÿyāgaða trāra “Mīguiso” abadada, Natanael Galileade ʘ puru Canánebemada, Zebedeo warrarāda, idjaba dewararāda umé. ³ Māwā panʘne Simoñ Pedroba jarasia:

–Māra ʘeda beade wāya.–

Mañne ādjirāba jarasiḁaa:

–Dairā siḁa ʘʘ ume wānia.–

Ara mañda jābaḁe ʘadodapeḁa wāsiḁaa. Māwāmīna mañ diamasi ʘedara jidaḁaé basía. ⁴ Diapedeḁa Jesuda īʘʘe nūmasia baribʘʘʘ ādjia unusiḁamīna adua panasiḁaa Jesuda māwā ʘʘda. ⁵ Māwā ʘʘde Jesuba ādjirāa jīgua iwidiḁia:

–Warrarā, ¿ʘedara jidasidaca?–

Ādjia panusiḁaa:

–Jidaḁaé basía.–

⁶ Jesuba jarasia:

–Māēteara jʘwa araare ʘaribuedadua. Mañne jidadia.–

Ara mañda idjia jaraḁaare ʘaribuesiḁaa. Mañne ātarayara poya erreʘaridaé basía ʘedara zocārā jidapeḁaḁa bērā. ⁷ Mama ʘasia Jesu ume nībabari “Jesuba bio quīrīā ʘʘ” abadada. Mañgʘʘa Pedroa jarasia:

–jJāḁgʘʘa dadjirā Boroa!–

Simoñ Pedrora cacua egoḁa ʘasia. Mañ ēberāra dadjirā Boroda ũrīsiḁe ara mañda idjia cacuaḁe jʘʘbarira jʘpeḁa daiḁu tēū dogosia. ⁸ Baribʘʘʘ waabemarāra doya ariḁe panʘ bērā ātarrayara ʘedaba bira ʘʘda jābaḁeba īʘʘaa erreʘari edesiḁaa. Doya jūēni carea dji tʘʘʘlara cien metro ʘasica ʘʘa. ⁹ Drua ʘadocuasiḁaḁe tʘʘʘda urua ʘʘda unusiḁaa. ʘeda bá ʘʘda idjaba paʘ ābuḁa siḁa unusiḁaa.

¹⁰ Jesuba jarasia:

–Bārāba ʘeda jidapeḁaḁada ḁʘʘʘ enenadua.–

¹¹ Ara mañda Simoñ Pedrora jābaḁaa wāpeḁa ātarrayara īʘʘaa erreʘari enesia. Ātarrayara ʘeda waiʘʘa ʘeaba

bira ʘasia. 153 juachasiɔaa. Baribɔɔɔ zocãrã jidasidamĩna dji átarrrayara cõãé basía. ¹² MaĽbe Jesuba jarasia:

–Ne code zedadua.–

MaĽne ádjirãba wayasiɔaa idjira caida iwidiɔi carea. Cawasiɔaa idjira dadjirã Boroda. ¹³ Mãwã panlne Jesuba paĽra edapeɔa ádjirãa diasia. ʘeda siɔa diasia.

¹⁴ MaĽba ʘarima ũbea babɔɔɔ basía Jesu Ľrẽbaɔacarea ara idjida idji ume nĩbabadarãa unubibɔɔɔa.

Jesuba Pedro waya edaɔa

¹⁵ Ne copedaɔacarea Jesuba SimoĽ Pedroa iwidiɔia:

–SimoĽ, Joná warra, ¿ɔla mĽra biara quĩrĩã ʘɔca za ʘeaba mĽ quĩrĩã panɔ cãyãbara?–†

Pedroba panusia:

–Mãé mĽ Boro, ɔla cawa ʘla mĽa ɔɔra quĩrĩã ʘɔa.–

Jesuba jarasia:

–MĽ ĩã ʘeara bio waga ʘadua oveja zaquerã wagabari quĩrãca.–

¹⁶ Jesuba wayacusa Pedroa iwidiɔia:

–SimoĽ, Joná warra, ¿mĽra quĩrĩã ʘɔca?–

Pedroba panusia:

–Mãé mĽ Boro, ɔla cawa ʘla mĽa ɔɔra quĩrĩã ʘɔa.–

Jesuba jarasia:

–MĽ ĩã ʘeara bio waga ʘadua oveja zaquerã wagabari quĩrãca.–

¹⁷ Jesuba wayacusa iwidiɔia:

–SimoĽ, Joná warra, ¿mĽra quĩrĩã ʘɔca?–

MaĽgɔba ʘarima ũbea iwidiɔɔɔ basía. Pedrora sopua nũmesia, Jesuba ʘarima ũbea aʘarida iwidiɔa bẽrã. MaĽbe idjia jarasia:

† 21:15 Ľcɔɔɔmaarã Jesuba nãwã iwidi ʘla: “¿ɔla mĽra biara quĩrĩã ʘɔca ne jũma cãyãbara?”

–Mã Boro, bla ne jũmada cawa ðla. Bla cawa ðla mã bla quĩrĩã ðlda.–

Jesuba jarasia:

–Mã ijã ðeara bio waga ðadua oveja zaquerã wagabari quĩrĩaca. ¹⁸ Wãrã arada jaraya: cũdraeða blduba djiobadjia bldji wã quĩrĩãbɾɾɾmaa wãi carea. Baribɾɾɾ bl drõã ðeðacarea dewararãba bl jɾwara jiraðapeða õgo djiõdia. Maãbe edeðia bl wã quĩrĩãé ðɾmaa.–[‡]

¹⁹ Mã jara ðlðeba Jesuba cawabisia Pedrorã sãwã beuida, idji beubɾɾlðeba ðberãrãba cawadamãrẽã Æcõrẽa dji dromada. Mãwã jarapeða Jesuba Pedroã jarasia:

–¡Mã ume nĩbadua!–

Jesu, idjia bio quĩrĩã ðl ume

²⁰ Pedroba jẽda acɾpeða Jesu ume nĩbabari “Jesuba bio quĩrĩã ðl” abadara caidũ zebɾɾlda unusia. Mãɾɾa Jesu caita chũmasia Egiptõðeba ðdrɾpeðada quĩrãnebabada cobada cosidãe. Idjia iwĩðisia: “Dai Boro, ¿caiba bla jidabi?”[§] ²¹ Pedroba mãɾɾ ðberã unupeða Jesua iwĩðisia:

–Mã Boro, za zebɾɾɾa ¿sãwã ðai?–

²² Jesuba panusia:

–Mã quĩrĩã ðɾbɾɾ idjira zocai ðaida aða mã waya zebɾɾlðeaa ¿bla mãlda sãwãi? Mã quĩrĩã ðla bla mã ume nĩbaida.–

²³ Mãwã jaraða carea zocãrã djabarãba crĩchasiðaa Jesuba bio quĩrĩã ðl abadara beuẽda. Baribɾɾɾ Jesuba jaraé basia idjira beuẽda. Ætebɾɾɾ jarasia: “Mã quĩrĩã ðɾbɾɾ idjira zocai ðaida aða mã waya zebɾɾlðeaa, ¿bla mãlda sãwãi?”

[‡] 21:18 Mãɾɾɾa jara ðla Pedro jidaðapeða beaðeðemada. [§] 21:20 Juaã 13:25.

²⁴ Ara maĽ Jesu ume nĭ ɓaɗaba maĽnebemada jara ɓla idjaba naĽ cartade nāwā ɓɓɓɓɓɓ. Dadjirāba cawa paɓɓa idjia jara ɓɓɓa wārāda.

Jesuba maĽ auɗu ne zocārā oɗa

²⁵ Wadi baraa Jesuba ocuaɗara. Baribɓɓɓ jūma maĽgɓɓa cartade aɓa aɓa ɓɓɓɓɓɓ, mĽmaarā maĽ carta ɓɓɓɓɓɓ naĽ duɗa araé bacasia.

Ãcõrẽ Bedea

New Testament in Emberá, Northern (PM:emp:Emberá, Northern)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23
